

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 8 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelése alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1908 február 8. d. u. 4 órakor. Műszaki bizottság ülése.
" " 10. d. u. 4 órakor. Közgazd., földmívelési és növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakoszt. ülése.
" " 11. d. e. 10 órakor. Tejgazdasági bizottság ülése.
" " 13. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” közgazd., földmívelési és növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának

1908. évi február hó 10-én (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó együttes ülésére.

Tárgy:

Az alföldi mezőgazdálkodás reformjának kérdése.

Dessueffy Aurél gróf s. k.,
egyesületi elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” közgazdasági szakosztályának

1908. évi február hó 13-án (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

A közös birtokok jogi helyzetéről.
Sebess Dénes dr. előadása.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

Felhívás műtrágyázási versenyre.

A műtrágyázási verseny jelentkezési határideje január 20-ára volt kitűzve, de indokoltan látta egyesületünk a jelentkezési határidő meghosszabbítását, úgy, hogy a jelentkezési határidő február hó 29-re állapított meg. Felkérjük a résztvevni óhajtokat, hogy jelentkezéseiket február 29 ig okvetlen küldjék be az OMGE. titkári hivatalának. A verseny iránt érdeklődőknek a titkári hivatal megkeresésre megküldi a pályázati feltételeket.

Gazdasági előadások a Közteleken.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a mezőgazdasági élet fontosabb kérdéseinek megbeszélése céljából gazdasági előadásokat rendez.
Az előadások ideje: 1908. évi február hó 22., 23. és 24. napja.

Az előadások stíhelye: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz. (Az OMGE. székházának nagy ülésterme.)

Részvételi jegy kötelező. Ára 2 korona. Jogosit az előadások meghallgatására, esetleges felzólalásra az előadások után és a rendezendő kirándulásokban való részvételre.

Programm:

Első nap, február 22. szombat.

Délelőtt: 9—11 óra: Eljárások a szálaktakarmánynövények termesztésének biztosítására. Előadó: Kerpely Kálmán.

11 óra: A Kellner-féle keményítőérték-elmélet gyakorlati alkalmazása. Előadó: Cselkó István.

Délután: A Magyar Élelmiszer Szállító R.-T. hűtőházának megtekintése.

Második nap, február 23. vasárnap.

Délelőtt: 9 órától: Az Országos Növénytermesztési Kísérleti Állomás működésének főbb eredményei. Előadó: Cserháti Sándor.
Ezt követően: Magánjárógözekék. Előadó: ifj. Sporzon Pál.

Délután: Az állami mintapince és a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete pincegazdaságának megtekintése Budafokon.

Harmadik nap, február 24. hétfő.

Délelőtt: 9 órától: A tengeri amerikai rendszerű mivelésének eredményei. Előadó: Teleki Arvéd gróf.

Ezt követően: Gabnafélék kapálása és magnemesítés. Előadó: Marton Andor.

Bezárólag: A tenyész kiválasztás eredményei a tehenészet és a tejtermelés fejlődéséről szemponjtárból. Előadó: Ujhelyi Imre.

Délután: A m. kir. mezőgazdasági muzeum megtekintése.

Részvételi jegy 2 K-ért váltható az OMGE, pénztáránál (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.)

XXV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXV. tenyészállatvásárját f. é. márczius hó 7. és 8. napján tartja meg Budapesten a Tattersall R.-T. istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

A vásáron bemutatandó állatok díjazására Darányi Ignác dr. földmivélésügyi miniszter 16,600 K.-t engedélyezett, mely összegből egy 2000 K., egy 1000 K. értékű nagy díj és 68 egyéb díj alakított. Ehhez járul a főváros által adományozott 1000 K.-ás tiszteletdíj, úgy, hogy összesen 71 díj 17,600 K. értékben áll a bíráló-bizottságok rendelkezésére.

Aki a tenyészállatvásáron résztvevni óhajt, kérjen vásártervezetet és bejelentési ivateket az OMGE. titkári hivatalától (Budapest, IX., Köztelek).

Felkérjük a vásárra állatokat bejelenteni szándékozókat, hogy bejelentéseiket mielőbb, de mindenesetre a bejelentési határidő letelte előtt egyesületünk titkári hivatalához beküldeni sziveskedjenek, mivel istállókkal csak korlátolt számban rendelkezünk s így későbbi bejelen-

MEGJELENT

BAROMFITENYÉSZTÉSI OSZTÁLYUNK

ÁRJEGYZÉKE

diszes kiállításban,
~ számos ábrával. ~

A mesterséges keltetés híveinek különös figyelmébe ajánljuk. Minden érdeklődőnek egyszerű óhajra szivesen megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

téseket esetleg helyhiány miatt el nem fogadhatnánk.

Bejelentési határidő február 15.

A rendező-bizottság.

Értesítés.

Több ízben elhangzott kívánság folytán egyesületünk elhatározta, hogy az üzemi osztály munkakörébe az **adókönyvek felülvizsgálását** is felveszi és a három éven belüli, el nem évült adótulfizetések visszatérítését kieszközli.

Szárazság és más elemi csapások esetén a bejelentési eljárásokról és az adóelengedés jogosultságáról szakértője útján tájékoztatást nyújt, továbbá utbaigazításokat ad minden az adóügyre vonatkozó kérdésben.

Az adókönyv-ellenőrző iroda rozsdá és más elemi kár, szárazság stb. esetén az adóelengedés kieszközésére szükséges lépésekről a gazdákat tájékoztatni fogja.

Felhívjuk t. tagjainkat, hogy az adóügyekre vonatkozó összes kérdésekben szíveskedjenek az OMGE. üzemi osztályához fordulni, ahonnan a szükséges szaktanácsokat mindenkor készséggel megadjuk.

Igazgató.

„Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja.”

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület megbízásából írta **Cserhádi Sándor**, a m. óvári m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás vezetője.

Az OMGE. megbízásából a helyszínen történt tanulmányozás alapján megírták: **Jankó Miksa dr.** Hódmezővásárhely, **Szalay János** Mezőtúr város gazdálkodási viszonyait, **Berger Károly** Lajos Temes vármegye, **Marton Andor** Torontál vármegye gazdasági viszonyait és gazdálkodási rendszereit. Ezen kívül az OMGE. az alföldi vármegyei gazdasági egyesületekhez a gazdálkodási viszonyokra vonatkozó kérdőíveket küldött szét, melyekre a Békésmegyei, a Kecskeméti, a Temes- és Torontálvármegyei G. E. válaszoltak.

Ezen felsorolt adatok alapján tárgyalja **Cserhádi Sándor** könyvében az Alföld jelenlegi gazdálkodási rendszerét, a jelenleg fennforgó állapotokat előidéző okokat és rámutat azokra a módokra, amelyek segítségével a fennforgó bajokat orvosolni lehet.

A könyv az OMGE. kiadványa és megrendelhető a „Patria” nyomda r.-t. könyvkereskedő osztályánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). Ára 1 kor. 50 fillér.

Luxuslővásárok a Tattersallban.

Az „OMGE.” védnöksége alatt a **Budapesti Tattersall-társaság** által rendezett f. évi tavaszi luxuslővásárok a következő napokon tartanak: az első tavaszi XXXVIII. sz. vásár márczius hó 21., 22. és 23-án, a második tavaszi XXXIX. sz. vásár április hó 26., 27. és 28-án. Mindkét vásár díjazással lesz egybekötve, melyeknél a

díjazás feletti bírálatot az „OMGE.” kebeléből kiküldött bizottságok végzik. Az első vásár bejelentési határideje márczius 5-én, a második vásáráé április 10-én jár le. Bejelenteni csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentőlapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut 5.) küld meg.

Egyről-másról.

(Vetések állása és a gabonapiacz helyzete. — Az adóreform az OMGE-ben. — A szerb kereskedelmi szerződés. — Roosevelt a tőzsdei különbözőzeti játék ellen.)

Örömmel láttuk mindannyian e hét elején az annyira várt hótakaró megérkezését, amelynek hiányáról annyi panaszos hang hallatszott. Örömmünk azonban alig lehetett egy napos, ugyszólván csak pillanatnyi volt, mert a tavaszi erővel előtörő napsugár a vetéseknek ezt a téli ruháját, amely a fagytól lenne hivatott a szendergő növényzetet megvédeni, csakhamar foszlányokká tépte és ma már alig látható belőle elvélve egy-két darab a vidéken. Ezzel azután újra megindul a panasz, hogy nincsen hótakaró. Gazdátársaink véleménye szerint a vetések állása jelenleg rosszabb, mint tavaly ugyanezen időszakban volt és most minden reménységünket csupán a különösen kedvező tavaszi időjárásba vethetjük. Különösen kedvezőtlen a helyzet még mindig a Délvidéken. Északnyugaton, Borsodban, a Dunántúl egy-két megyéjében elég jó a viszonyokhoz képest a vetések fejlődése, a Nagyalföld képe azonban nem mondható biztatónak.

Az őszi e kétes helyzetével a tőzsdén még mindig nem igen törődnek, legalább is az a párt az uralkodó, amely nem fogja fel tragikusan a helyzetet. E héten is a határidőbizlet irányította az áralakulásokat és a határidőbizlet irányzatához volt kénytelen alkalmazkodni a készáru is. Igaz, hogy valami árvajulásról lehet beszélni, mert ismét felszínre került a 24 koronás buza, de ez az árvajulás nem volt tartós, mert a hét végén ismét visszaesés volt tapasztalható. Valószínű azonban, hogy ez az árvisszaesés a kontremín végső erőlködésének volt eredménye és nemsokára átveszi a készáru ezt a vezető szerepet az áralakulások irányításában, amelyet elveszített a határidős spekuláció erőszakos térfoglalása következtében.

A készáruüzletnek a piacról való leszorítását leginkább az a körülmény támogatja, hogy a malmok ugyszólván teljesen beszüntették a vételt. Ezt egy időre meglehették, mivel egy nyersanyaggal, mint feldolgozott áruval el voltak látva. Ide s tova azonban már egy hónapja annak, hogy alig vettek árut, a készlet pedig úgy gabonában, mint lisztben egyre fogyott. Mennél tovább halogatják a vételt, annál drágábban lesznek kénytelenek gabonát beszerezni őrlésre, egyrészt mivel a vidéki készletek is mindinkább fogynak, erős fogyasztók e téren az idei importra szoruló délvidéki vármegyek, másrészt pedig lehet,

hogy a terméskilátások reménytelensége még inkább fokozódik, amidőn az árubirtokos jobb időkre teszi el készletét és a mozgó készlet ezzel is megcsappan. A vidék gabonaforgalma igen csekély. Ez is mutatja a készletek elégtelenségét. A termelők nagyobb része tuladott már készletén, csupán annyit tartott meg, amennyi saját szükségletei fedezésére elkerülhetetlen. A termelők közül azok, akik oly kedvező helyzetben vannak, hogy még ma is fölös készlettel rendelkeznek, várnak türelemmel, míg eljön az ő órájuk, amikor árujuk valódi értékét megkaphatják. Akkor piacra fogják engedni a ma lakat alatt tartott készletet. Igen valószínű, hogy nem tévedünk feltevésünkben, midőn azt mondjuk, hogy a 26 koronás készárujegyzés hamarabb be fog következni, mintsem talán ma sokan vélik, annál is inkább mivel az impulzus erre minden irányban megvan.

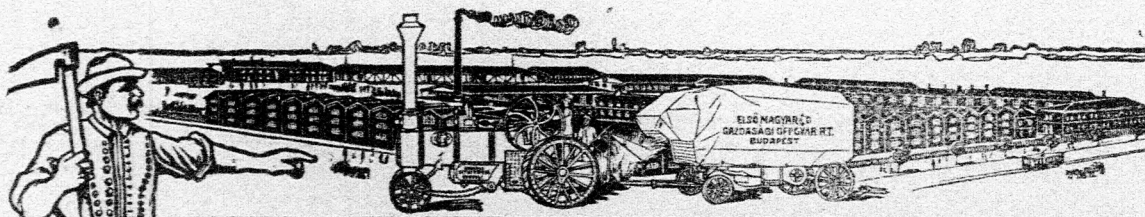
Az egyenesadóreformról szóló törvényjavaslatok tárgyalásával is elkészült a közzgazdasági szakosztály. A másfél napig tartó tárgyalás folyamán oly magas színvonalu vitának voltunk tanúi, amely nagy diszére válik az abban résztvevőknek.

Ez a másfél napos vita s az abból leszűrődött állásfoglalás ugyancsak erősen megtépzotta a reformjavaslatokat s erélyesen visszautasította azokat az értelmetlen állításokat, amelyek a sajtóban és más érdekeltségi körök állásfoglalásaiban napirenden vannak, hogy a tervezett adóreform a mezőgazdaságnak kedvez. Annnyira kedvez, hogy szívesen lemondunk róla.

Feltűnést keltett, hogy a tárgyalásokon sem a pénzügyminiszter, sem a földművelésügyi miniszter nem képviseltette magát, aki egyébként másodrangú kérdések tárgyalásánál is rendszerint képviselteti magát. Bizony pedig jó lett volna a résztvevő gazdátársaság hangulatát közvetlenül megfigyelni, mert az ilyen személyes tapasztalat mindig alaposabban informál, mint a sajtótudósítás, legyen az bármily hü.

Beavatott forrásból jelentik, hogy a szerb kereskedelmi szerződés ügye, mely legutóbb már befejezettnek tekintett, ismét rosszul áll s a tárgyalások újból megszakadtak. Az ütköző pont tudvalevőleg az élőállatbehozatal kérdése volt, amelyben a magyar és osztrák kormányok igen helyesen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az élőállatbehozatalt semmi körülmények között sem engedélyezik. A szerb kormány végre elfogadta ezt a feltételt, amivel szemben állítólag azt az engedményt kapta Szerbia, hogy évenként 35,000 darab szarvasmarha és 70,000 darab sertés husát (mint hirlík, kedvezményes vámdíjtétel mellett) szállíthatja a monarchia területére. A szóban forgó állatok a szerb határon vágandók le, kikötötte azonban a magyar és az osztrák kormány, hogy a levágandó állatokat és az inportálendő húst a helyszínen, tehát Szerbiában, magyar állatorvosok vizsgálják meg és ők állítsák ki a behozatali engedélyt. Ezt a kikötést a szerb kormány nem

Külön arjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZE VÉNY TÁRSULAT BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökeletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

akarja elfogadni amiatt, mert a szerb nemzeti érülettel nem lehet összeegyeztetni, hogy idegen állam közegei szerb területen gyakorolják az állategészségügyi ellenőrzést.

A magunk részéről azonban csak örvendhetünk ennek a fordulatnak, mely alkalmat nyújt nekünk arra, hogy tiltakozó szavunkat az utolsó órában újból felemeljük a magyar és az osztrák kormány azon szándéka ellen, hogy Szerbiának a megkötendő kereskedelmi szerződésben husbehozatalra jogot adjon, habár csak kontingentált mennyiségre is. Kezdetől fogva hangsúlyoztuk, hogy nemcsak felesleges, de a magyar mezőgazdaságra határozottan káros a szerb állatbehozatal bármely formájának engedélyezése. Állategészségügyi szempontból az élőállatbehozatal egyenes veszedelemet jelent a magyar állattenyésztésre s az illetékes tényezők a gazdaságvéleménynek a szerb élőállatbehozatal tilalmára vonatkozó követelését honorálták is akkor, amikor Szerbiával szemben hajthatatlanul megtagadták az élőállatbehozatal engedélyezésére irányuló kívánságot. Ezzel szemben azonban a két kormány hajlandó Szerbiának oly irányú korcsesziót tenni, hogy kontingentált mennyiségű állat húsát a monarchia területére behozni engedélyezi. Ez pedig nem más, mint megkerülése a mi követeléseinknek és mezőgazdasági érdekeink direkt megkárosítását jelenti. A monarchiának nincs szüksége sem szerb állatra, sem abból származó húsról, amint ezt a szerb vámháború kitörése óta lefolyt két esztendő eléggé igazolja.

Állatáraink ez idő szerint óriási csökkenése méltán keltheti fel azt az aggodalmat, hogy a szerb husbehozatal engedélyezése esetén az eddiginél még sokkalta nagyobb mérvű árcsökkenés fog bekövetkezhetni, kiszámíthatatlan kárt okozva a magyar mezőgazdaságnak. Épp ezért a legerélyesebben kell tiltakoznunk a magyar és osztrák kormányok azon szándéka ellen, hogy Szerbiának a megkötendő kereskedelmi szerződésben koncessziót adjanak husbehozatalra s miután az osztrák agráriusok is ugyanezt az álláspontot foglalják el, reméljük, hogy kormányaink ezen tiltakozást respektálni fogják.

Ezzel kapcsolatosan felhívni tartjuk szükségesnek a földmivelésügyi kormány figyelmét a Szerbiából nemcsak szarvasmarhakkal, hanem sertésekkel is folyó nagyarányú csempészetre. Ertesítéseink szerint a Szerbiával szomszédos határszéli vármegyék el vannak árasztva szerb provenienziájú állatokkal.

Ugy látszik, hogy a kormány által a csempészet megakadályozása céljából elrendeltetni ígért intézkedéseket nem hajjják végre az erre hivatott közegek kellő szigorral, amit konstátálva, felhívjuk a földmivelésügyi miniszter figyelmét, hogy a nagymérvű csempészet megakadályozására a legerélyesebb intézkedéseket sürgősen életbe léptesse.

Méltó feltűnést kelt mindenfelé az északamerikai Egyesült-Államok elnökének, Roosevelt Tivadarnak a kongresszushoz intézett erélyes hangú legújabb üzenete, amely következetes folytatása a trösztök tulkapásai és visszaélései ellen

megindított akciónak és valóságos hadüzenete az igazi demokráciának a kapitalizmus mindenhatósága ellen. Az a romboló válság, amely mostanában végigseperge az Uniót s amely még egyáltalában nem tekinthető megszüntnek, amugy is a gazdasági kérdéseket állítja a most meginduló elnökválasztási mozgalom homlokterébe s Rooseveltt bator, kiméletlen hangú jegyzékének kétségtelenül az lesz az eredménye, hogy a választási küzdelmet a trösztök milliárdjainak és a fogyasztók millióinak izgalmas élet-halál-harczává fogja tenni, mely az európai gazdasági viszonyokra is bizonyára nem csekély hatással lesz. Különös figyelmet érdemel az elnöki jegyzéknek az a passzusa, amely a meghatározottabban elítéli az értéktőzsei különbözőti játékot, mivel az sok gazdasági bajt okoz és mint minden játék, erkölcsstelen, tehát szigorú törvényes rendszabályokra van szükség vele szemben. Hangsúlyozza Rooseveltt, hogy bár nehéz feladat oly törvényes eszközöket megállapítani, melyek a visszaélések megállítására mellett nem állanak a legitim üzlet utjába, de minden nehézség daczára kétségtelenül meg lehet találni e tekintetben is az arany középutat. Erőteljes szavakkal hangoztatja az Unió elnöke, hogy a kérdés nagyon megérett a legerélyesebb intézkedések kezdeményezésére s elsősorban a posta és táviró intézményének spekulációs játék czéljaira való kihasználása ellen sürget törvényes rendszabályokat. Igaz, aláírjuk. Csak annyit kell még hozzátennünk, hogy valamint az amerikai krízis ezt a tanulságot érlelte meg, számos európai államban szerzett tapasztalás alapján azt még azzal kell kiegészítenünk, hogy minden tőzsei különbözőti játék káros és erkölcsstelen s az nemcsak az értéktőzsdén, hanem az árutőzsdén is éppen úgy, vagy még inkább üldözendő és kiirtandó.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Növénytermesztési tapasztalatok.

3. Borsótermesztés.

Az alföldi időjárás általában véve nem felel meg a borsó igényeinek, mert a mérsékeltbben felmelegedő és csapadékban gazdagabb klímát szereti. Daczára ennek, a borsó szántóföldi termesztése az Alföldön is indokolt lehet, legalább a vetőmagszükséglet biztosítására, oit, ahol a borsós csalamádé, vagy pedig a zabos búkkönyön kívül (vagy ehelyett) a zabosborsót is termesztik.

Ezen czél figyelembe vételével, a szántóföldön leginkább a Viktória- és a homoki borsót termesztik. A Viktória-borsó nemcsak szalastakarmánynak, hanem magja végett étkezési czélokra is termesztendő; ellenben a homoki borsó csakis mint takarmánynövény bír jelentőséggel. Utóbbi, mint a neve is mutatja, elsősorban a homoktalajok növénye; közszerint hazánkban az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás tette. A Viktória-borsó ellenben a jobb minőségű s kötöttebb talajok növénye, bár a jó erőten álló homokon is jól

diszlik. Ilyen talajon összehasonlító magtermesztési kísérletet végeztünk 1906-ban Viktória-, homoki és tavaszi zöldszemű borsóval, márczius 24-én, 24 cm. sortávolságra vetve, egyszeri kapálással. Ezen három fajta közül a Viktória-borsó fejlődik a leggyorsabban; virágzása május második felére esett, míg a homoki és tavaszi zöldszemű borsó három héttel később (június 18-án) virágzott. Ezzel szemben legkorábban érik a homoki borsó (július 22.), ezt követi a Viktória (július 26.) és legkésőbb a tavaszi zöldszemű (július 30-án).

A kat. holdankénti magtermés következő volt:

tavaszi zöldszemű borsó	935 kg.
Viktória	896 "
homoki	763 "

A tavaszi zöldszemű borsó adta a legnagyobb termést, ezt követte a Viktória s végül a homoki borsó, mely különben tapasztalatilag is kevesebb magot köt, aminek okát kései virágzásában és ezzel szemben viszonylagos gyors beérésében kell keresni. A tavaszi zöldszemű borsó (melynek magja félakkora, mint a Viktória-borsóé és zöldszínű) szintén későn virágzik ugyan, de mert aprószemű s általában véve bővebben köt magot és érése is körülbelül egy héttel későbbre esik, mint a homoki borsóé; továbbá mert talajigényei jóval kisebbek, mint a Viktória-borsóé, a legnagyobb termést adta.

Ez természetesen csak normalis időjárású évekre szól, mint amilyen az 1906-iki esztendő volt. Igen száraz években a későn virágzó borsó kisebb termést ad, mint a korán virágzó, tehát gyorsan fejlődő. Erre példát szolgáltatott az 1905-iki igen száraz év, melyben a kései tavaszi zöldszemű borsót hasonlítottuk össze, a gyors fejlődésű Viktória-borsóval.

Márczius 29-én vetve, a tavaszi zöldszemű június 19-én virágzott s július 26-án beért; ellenben a Viktória-borsó május 13-án (tehát egy hónappal korábban) virágzott, érése pedig július 14-ére esett. Termelt kat. holdanként:

tavaszi zöldborsómag	425 kg.
Viktória-borsómag	673 kg.

Abnormis szárazságú években a korán virágzó borsóféleségek előnyben vannak, mert virágzásuk és hüvelyfejlődésük (kötésük) még a májusban rendszerint kedvezőbb időjárásra, ellenben a június közepén, tehát későn virágzó fajták hüvelyfejlődése már a száraz és igen meleg időre esik.

Ami a szalastakarmánynak való használati értéket illeti, a későn virágzó, eleinte tehát lassabban fejlődő fajták különösen a korai borsós csalamádé (és zabos borsó) vetésénél érdemelnek nagyobb figyelmet. Tapasztalati tény, hogy a korai vetésű borsós csalamádében, kissé hűvösebb tavaszi időjárás esetén, a borsó tulnóvi a tengerit és azt részben (vagy egészben) elnyomja, mert a tengeri a hűvösebb időben növekedésében megáll, ellenben a borsó nem. Különösen a gyorsan növekvő Viktória-borsónál fordul elő igen gyakran ez az eset, melynek csak az elkülönített, tehát költségesebb vetési móddal vehetjük elejét, mely szerint a már kikelt tengeri közé utólag vetjük a borsót. A borsós tengeriben a tengeri tulnóvésének elejét vehetjük, ha az eleinte lassabban növekvő tavaszi zöldszemű borsót (kötöt-

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK
WOHANKA ÉS TÁRSA.
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!
 HELLER MÖR X.

tebb földeken), vagy a homoki borsót (homokos talajokon) használjuk a korai takarmánytengeri-keverék vetésére. Ez esetben az elkülönített kettős vetésmunka költsége is elesik, mert a borsót a tengerivel összekeverve bátran egyszerűre vethetjük.

Felemlítendőnek tartom ama tapasztalatunkat is, hogy a borsózsizsik az aprószemű zöldborsót kevésbé támadja meg, mint a nagyszemű Viktória-borsót. Amikor a Viktória- és homoki borsó teljesen zsiszikos volt, a tavaszi zöldszemű borsó zsiszikmentes volt, dacára annak, hogy egymás mellett természetek és raktározottak.

Megjegyzem, hogy a Rörich-féle zsiszikirtást is kipróbáltuk. Ez abból áll, hogy a tél vége felé a borsót 26—30° C-ra melegített helyiségben (ponyvákban) vékonyan elterejtjük. Amikor a meleg helyen a zsiszik életre ébred, a zsiszikos borsót megfelelő szitán átrostáljuk, úgy, hogy a borsó a rostában marad, a bogarak pedig a szita alatt levő petroleumos vízzel telt hordóba esnek. Maga az irtási mód egyszerűnek látszik, de bizony azért hosszadalmas és még sem tökéletes.

Kerpely Kálmán.

Burgonyafajta-kísérletek 1907. évben.

☒ Az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás burgonyatermesztési kísérleteit évről-évre folytatja, hogy így az újabb burgonyafajták értékéről tájékoztatást nyújthasson. Ezen kísérletek eredményei ilyen célra alkalmasak is, mert a fajták nemcsak az állomás magyaróvári telepén, hanem különböző vidékeken fekvő gazdaságokban szintén kipróbáltatnak. Ezért alább rövidre fogva közlöm az elmúlt évi kísérlet eredményeit, hogy így azok, akik újabb fajtákat kívánnak beszerezni, ezen irányban tájékozást nyerjenek, mert a kísérletek részletes ismertetése csak később fog a Kísérletügyi Közleményekben közreadatni.

Az időjárás 1907. év tavaszán a burgonya fejlődésére elég kedvező volt, de a nyári és még inkább az őszi tartós szárazság a közepesen és későn érő burgonyák termésének nagyon ártott, azért ezek gumótermése csak kevés helyen volt olyan nagy, mint rendes időjárás esetén lenni szokott.

Az abnormis időjárás következtében a burgonyát a betegségek is erősebben megtámadták, több helyen, különösen a Felvidék nyugati részén, Nyitra és Pozsony megyében, a betegségek különösen egyes fajták termését erősen megtizedték.

A burgonyavész (Phytophthora) fejlődésének a száraz időjárás nem kedvezett és inkább az „eres rothadás” (Ringkrankheit) okozott nagyobb károkat. Ezt a betegséget sokan újabb bajnak tekintik, pedig az csak annyiban új, hogy a legutóbbi évek abnormis időjárása ismét nagyon kedvezett a kifejlődésének, régebben 1780—1785. években, továbbá a múlt század negyvenes éveiben szintén nagy pusztítást végzett a burgonyában.

A növényi betegségek részletes ismertetése nem tartozhat ezen közlemény keretébe, de a fajták értékének megítélésére lényeges szem-

pont az, hogy milyen ellenálló képességük van a betegségekkel szemben és azért Appel Ottó dr. nyomán*) röviden ismertetem ezt a betegséget, hogy annak felismerésére, a fajták értékének megbírása céljából, támpontot nyújthassak.

Az eres rothadás (Ringkrankheit) szemmel felismerhető jele az, hogy a kettévágott gumók metszési felületén sötétbarnás foltok láthatók, amelyek a gumók rügyeinél befelé haladva, 1/2—1 centiméternyire a héj alatt, gyűrűalakban helyeződnek el, innen is származik a betegség német neve. Ezt a betegséget baktériumok okozzák, amelyek a gumó sejteit szétrombolják és nyomukban a rothadási baktériumok tevékenysége folytán a gumó belseje megrohad.

A kevésbé beteg gumók kívülről hibátlannak látszanak, de ha ezeket elvetjük, a baktériumok a csirába vándorolnak és az ilyen gumókból csak gyenge beteges hajtások nőnek, a még kevésbé beteg gumóknak azonban egészséges hajtásaik is vannak és ezek külsőleg egészségesnek látszó gumókat is teremhetnek, amelyek utján a betegség tovább terjed a következő évre.

A gumók belsejében hasonló elváltozást okoz a „levélgöndörödés” (Blattrollkrankheit) is, de ezt nem baktériumok, hanem egy gombabetegség okozza és az átmeteszett gumókon a foltok nem barnás, hanem világossárga színűek.

Az utóbbi betegséggel fertőzött gumók elvetés után kihajtanak, de a hajtásuk gyengébb, mint az egészséges gumóké, rendesen sárgás, néha pirosas a színük, a levelük a szélétől befelé göndörödik, a gumókban pedig kevés a keményítő. Appel szerint ez a betegség az utóbbi években nagyon elterjedt egész Európában, de nálunk ezt még hivatalosan nem konstataálták, az eres rothadást azonban annál nagyobb mértékben.

Remélhetjük ugyan, hogy ezen betegségek pusztító hatása normális időjárás esetén ismét meg fog szűnni, de ezt siettetnünk azáltal, ha csakis egészséges gumókat használunk vetésre. Ezeket könnyű kiválogatni, mert ha a gumókból 2—3 centiméter mély éket vágunk ki, láthatjuk, hogy melyik beteg, tehát a gumókat vetés előtt felmetszve, át kell válogatni és ezenkívül ott, ahol a betegség múlt évben nagyobb mértékben pusztított, nyáron át célszerű a burgonyavetést bejárnatni és a beteg töveket kiszedve, megsemmisíttetni.

A fajták ellenállóképességére némi tájékozást nyújthat az, hogy a növénytermesztési kísérleti állomás magyaróvári telepén a múlt évben: sok beteg gumó volt a Granat, Góliát és Hildesia; kevés beteg gumó volt a Miquel, Eldorado, Felicia, Alma, Krüger és korai bőtermő; alig volt beteg gumó a Hungaria, Ella, Uptodate, Wolthmann, Bohun és Vor der frou, termésében. A többi fajta gumóin a betegség nem mutatkozott.

A növénytermesztési kísérleti állomás magyaróvári telepén kipróbált fajták frissen istállótrágyázott, őszszel mélyen szántott, meszes vályogtalajon, átlagosan 6—10 ár nagyságu parcellá-

*) Mittheilungen der Kais. Biol. Anstalt für Land- und Forstwirtschaft. 1906. évfolyam.

kon próbáltattak ki és a termésük kat. holdra számítottatott át.

Az érés ideje, gumótermés és keményítőtartalom alapján ezen fajták a következőképpen csoportosíthatók.

Érés ideje:

Szept. 1—15-ig. Harzi korai, Port, Marius, Sas, Gawronek, Weisse Königin, Korai bőtermő, Ordon, Miquel.

Szept. 16—30-ig. Eldorado, Oemichen, Nobbe, Ella, Hungaria, Felicia, Krüger, Neue export.

Október 1—15-ig. Uptodate, Magyar kincs, Silesia, Wolthmann, Märker, Barbarossa, Ataman, Granat, Switez, Bojár, Bohun, Hildesia, Góliát, Iduna, Alma, Faragó burgonyája, Vor der frou, Nolc No. 193, Zlocien, Werla, Brunonia, Leunis, Linné.

November 8. Wörth.

Eszerint a rendesen későn érő burgonyák ez évben a szárazság következtében néhány héttel korábban beérték.

A gumótermés kat. holdanként:

130—140 q.: Eldorádó, Uptodate.

120—130 q.: Weisse Königin, Ella, Silesia, Alma.

110—120 q.: Harzi korai, Port, Korai bőtermő, Ordon, Krüger, Magyar kincs, Märker.

100—110 q.: Marius, Sas, Hungaria, Neue export, Wolthmann, Bojár, Góliát.

90—100 q.: Gawronek, Schladeni első, Zuck, Ataman, Bohun, Hildesia.

80—90 q.: Miquel, Nobbe, Switez, Iduna, Zlocien.

70—80 q.: Felicia, Barbarossa.

60—70 q.: Granat, Faragó burgonyája, Brunonia.

60 q.-án alul: Oemichen, Vor der frou, Nolc No. 193, Werla, Leunis, Linné, Wörth.

A keményítőtartalom volt:

25—26% között: Oemichen, Bohun, Iduna, Wörth.

24—25% között: Magyar kincs.

23—24% között: Marius, Sas, Silesia, Wolthmann, Ataman, Switez, Leunis.

22—23% között: Weisse Königin, Miquel, Nobbe, Felicia, Zuck, Märker, Hildesia, Alma, Nolc No. 193, Brunonia.

21—22% között: Harzi korai, Port, Ella, Granat, Faragó-féle, Zlocien, Werla.

20—21% között: Ordon, Hungaria, Neue export, Schladeni első, Bojár.

19—20% között: Korai bőtermő, Góliát, Linné.

18—19% között: Gawronek, Uptodate.

17—18% között: Eldorádó, Krüger, Barbarossa.

Ezen csoportosítás világosan mutatja a kipróbált fajták termőképességét és keményítőtartalmát, azért bővebb magyarázatot nem fűzök hozzá, mert a fajták leírása bármelyik burgonyárjegyzékben megtalálható.

Az ország különböző vidékein végzett kísérletek czéljaira a növénytermesztési kísérleti állomás azokat a fajtákat osztja szét, amelyek saját telepén a legjobbaknak bizonyulnak. Így 1907. év tavaszán 8 ilyen fajtát osztott szét az állomás, úgy, hogy lehetőleg mindegyik kísérletező mind a nyolcz fajtát megkapta. Egyes helyekre csak 6—7 ilyen fajta jutott és ide más fajták-

JOHNSTON

mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világgiacon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstontól a legdől, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltáért készsággel szavatolunk.

Vezérképviselet és főraktár: Bächer Rudolf Melichar Ferencz cézgnél

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leirást kérni. Tessék ismertető leirást kérni.

ból is került vetőgumó, de ezek termésadatainak — miután csak néhány helyen próbáltattak ki — nincsen olyan általános értékük és azért alább csak a 8 fajtára vonatkozó kísérleti adatokat közlöm.

Miután ezen kísérletek sok helyen végeztek, a részletes adatok közlésére itt nem terjeszkedem ki, hanem a kísérlet átlagos adatait fogom talajnemek szerint csoportosítvaismertetni.

Agyagtalajon 5 helyen, vályogtalajon 12 helyen, homokos agyagtalajon 6 helyen, homoktalajon 11 helyen próbáltattak ki ezen fajták és ezen kísérletek eredményének átlagát mutatják az alábbi számok.

Gumótermés egy kat. holdon:
(Lásd az alanti táblázatot.)

Nagyon feltűnő ezen adatokban az, hogy a homoktalajokon végzett kísérletek átlagában nemcsak a gumótermés, hanem a fajták keményítőtartalma is kisebb, mint a kötöttebb talaju gazdaságokban, pedig a burgonyának a homokon jó keményítőtartalma szokott lenni. Ettől eltekintve, a másik három talajnem adatai nagyon állandónak mutatják az egyes fajták keményítőtartalmát és határozottan kitűnik ezekből az, hogy keményítőtartalomra legjobb fajták a *Wolthmann*, *Silesia* és a *Märcker*, leggyengébb volt az *Uptodate* és a *Krüger* keményítőtartalma, de másrészt ezek a legtöbbet termő fajták.

A sárgahusu étkezési burgonyák a magyar-óvári gazdasági akadémia gazdaságában próbáltattak ki jó erőben levő, meszes vályogtalajon. Ez ugyan csak egy kísérlet és azért az alábbi adatoknak nem lehet olyan általános értékük, mint a fent közölteknek, de mégis tájékoztatást nyújthatnak a jobb sárgahusu burgonyák termőképessége felől. Miután sok helyen szükség van sárgahusu fajtára, közlöm ezen kísérlet termésadatait azon megjegyzéssel, hogy a másodrendűnek jelzett gumók sem tel-

jesen aprók, hanem közepes, vagy annál kevéssel kisebb gumók voltak.

A sárga husu burgonyák gumótermése egy kat. holdon métermázsa:

A fajta neve	Gumótermés		Összes
	I. rendű	II. rendű	
1. Pannonia	87.5	13.5	81
2. Császár jubileum	27.2	8.8	36
3. Zwickau korai	72.2	10.7	82.9
4. Erfurt gyöngye	—	60.5	60.5
5. Cimbal sárga husu	—	89.1	89.1
6. Paulsen juliusi	48.7	12.4	61.1
7. Challenger	—	48.6	48.6
8. Javitott sárga hathetes	—	50.7	50.7
9. Topor	41.8	9.6	51.4
10. Szent Venczel	44.6	13.2	57.8
11. Kurir	55.2	21.8	77.0

A sárgahusu burgonyafajtákkal ezidőszereint még úgy állunk, hogy teljesen megfelelő, vagyis közepesen beérő, sokat termő, erősen sárga husu és kifogástalan gumóalakú biró fajtánk nincsen, mert amelyik fajta sokat terem, annak husa vagy nem erősen sárga (*Zwickau korai*), vagy mélyen ülő rügyei vannak (*Pannonia*). A Cimbal-féle sárgahusu sokat terem, de a termésében sok az apró gumó, a Kurir pedig későn érő fajta.

Ezidőszereint leginkább lehet a sárgahusu fajták közül a *Zwickau korai*-t, *Paulsen-féle Juliusi*-t, a *Topor*-t és ahol a piac nem igényes a gumó alakjával szemben, a *Pannonia*-t és a *Szent-Venczel*-t ajánlani. *Grabner Emil*.

Kendermagtermesztés.

Ezen a czímen Rázsó Imre tanár tollából igen érdekes cikk jelent meg a „Köztelek” f. évi 2. számában, amelyet az érdeklődő végigolvasva, bizonyára azt kérdezhet, hogy ha a kendermagtermesztés kat. holdankint átlag 160 koronát jövedelmez, akkor miért nem foglalkozik azzal alkalmas vidéken a gazdaközönség? És miért van az, hogy a leirt cikkben kat. holdankint 250—400 kg. magtermés ellenére nálunk az átlag évről-évre sokkal alacsonyabb. Ezt nem statisztikai kimutatások alapján állítom, mert hiszen tudvalevő, hogy éppen a kender és a len azok a növények, amelyeket még falun is sokszor összetéveszt egymással a községhezán a kupak-tanács, amiről volt is alkalom egyszer Pest megye egyik községében meggyőződni, ahol a statisztika szerint csudalatosképpen 150 hold lent reméltem találni, holott a helyszínen ugyanannyi kender tárult elém. Tehát mondom, nem a statisztikai kimutatásból indulok ki, hanem egyes uradalmakból nyert értesítések alapján, amelyek szerint a kendermag kat. holdankinti termése sokszor a 100 kg.-ot is alig haladja túl?

Erre a kérdésre a felelet igen nehéz. Igaz, megmagyarázza azt némileg az 1904. és 1905. évek hosszas nyári szárazsága is, az 1906. év júniusának hideg időjárása, amely a virágzást rontotta, de mindez oly elenyésző magyarázat, amely országos átlagban talán nem állhat meg és én az okokat tulságig kontinentális éghajlatunkon kívül a termelési hibákban keresem.

Ha ugyanis szétnézünk hazánk kendermagtermesztői közt, biztosan fogjuk tapasztalhatni, amit a közmondás tanít, hogy: „ahány ház, annyi szokás” és hogy abszolút jónak egyik mód sem mondható, azt bizonyítja éppen a hazai átlagok alacsonyossága.

Eppen ezért nem lehet eléggé ajánlani a Rázsó ur természeti módozatát, amely természetrajzi, illetve növényéletani szempontból teljesen kiállja a bírálatot.

Nálunk különben az a legnagyobb baj, hogy gazdáink egy része a külföldi példákat vagy nem követi, vagy sokszor rosszul s ez az oka többnyire annak, hogy Kánaánnak híresztelt hazánkban a termésátlagok gyakran a külföldiekénél alacsonyabbak, eltekintve ez esetben másrészt talajaink nagy részének telkesítetlen (csatornázatlan, alagsóvezetlen, sokszor köves, néhol vadvízes, gyakran bogárhátú és hepepúpás) állapotától. Így telt el hosszú idő, amíg pl. a nyulszapuka meg tudott honosodni és így fog eltelni isten tudja mennyi idő, amíg gazdáink hozzá fognak szokni az angol sertés nagyobb mérvű tenyésztéséhez.

Rázsó ur fejtegetései tehát valószínűleg még sokáig fognak csak elméletben élni, szóval a jelen viszonyok közt, az ismert tapasztalatok alapján, sajnos, a kendermagtermesztést a gazda által hozott „bizonyos áldozat”-nak kell tekintenünk, amit leginkább az bizonyít, hogy a kisgazdától eltekintve, alig-alig akar azzal valaki foglalkozni. Az uradalmak legnagyobb része évről-évre inkább olasz magot vásárol, holott annak vételára a csekély kinalat ellenében mutatkozó nagy kereslet miatt újabb tudvalevőleg 100 kg.-onként 200—220 liráig szökött fel és mindeme bajokat betetőzi még az is, hogy a kendermag tudvalevőleg gyorsan elveszti csiraképességét.

Hogy tényleg áldozatnak tekintik uradalmaink a kendermagtermesztést, bizonyítja az is, hogy pl. 1905-ben egyes uradalmak még az állam számára is vonakodtak azzal foglalkozni.

Egyszóval ismerve e körülményeket, amelyek hazánkban egy-kettőre megváltozni aligha fognak, levonva a konzekvenciát és egyelőre áldozatnak tekintve a kendermagtermesztést, továbbra is: egyedül azt a módot kell ajánlani kormányunk figyelmébe, amelyet az OMGE. 1907. december 13-án tartott növénytermesztési szakosztályának ülésén az előadó Jeszenszky

	A fajta neve							
	Uptodate	Ella	Magyar kincs	Silesia	Märcker	Krüger	Weisse Königin	Wolthmann
1. Agyagtalajon	105	105.9	85.9	108.4	108.9	125.8	138.3	101.0
2. Vályogtalajon	112.7	104.6	86.2	112.4	100.8	110.6	103.8	103.5
3. Homokos agyagon	140.4	112.5	114.2	100.6	89.8	102.6	—	88.6
4. Homokon	89.2	73.8	80.8	75.1	72.5	106	92.5	88.7

A kipróbált fajták értéke jobban kitűnik ezen adatok alábbi csoportosításából:

Gumótermés	Agyagtalajon	Vályogtalajon	Homokos agyagon	Homokon
60—80 q. között	—	—	—	Silesia, Ella, Märcker
80—100 q. között	Magyar kincs	Magyar kincs	Märcker, Wolthmann	Uptodate, Wolthmann, Magyar kincs, Weisse Königin
100—120 q. között	Wolthmann, Silesia, Märcker, Uptodate, Ella	Wolthmann, Weisse Königin, Uptodate, Krüger, Märcker, Silesia, Ella	Krüger, Silesia, Magyar kincs, Ella	Krüger
120—140 q. között	Krüger, Weisse Königin	—	Uptodate	—

Az átlagszámokban a legtöbb burgonyafajta keményítőtartalma igen nagy állandóságot mutat, mert csak nagyon szűk határok között váltakozik és pedig:

Keményítőtartalom	A fajta neve							
	Uptodate	Ella	Magyar kincs	Silesia	Märcker	Krüger	Weisse Königin	Wolthmann
1. Agyagtalajon	18.2	19.7	19.7	22.5	21.5	18.6	20.4	23.3
2. Vályogtalajon	18.4	20.0	20.6	22.6	21.0	20.1	20.6	22.7
3. Homokos agyagon	18.3	19.7	20.5	21.1	21.7	18.1	—	22.0
4. Homoktalajon	18.4	18.7	19.3	19.4	18.8	17.7	19.2	19.2

titkár javasolt, hogy tudniillik az állam természetesen kendermagot a gazdaközönség részére, de nem az eddigi ígérekkel, hanem biztosítva a termesztésre vállalkozó gazdáknak katasztrális holdankint egy bizonyos (pl. 200—220 koronás) bruttó jövedelmet, függetlenül a természetett magnak piaci árától, amelyet az illető a kimutatható termelési költségek levonásával kézhez kapna és berendezve ily módon a termesztést állami és rendszeresen kezelt magánuradalmaknál egyaránt, valamint néhány jó gazda hírében álló bácskai kistermesztőnél is, de mindenesetre a Rázso tanár által ismertetett termesztési módozat kikötésével.

Füredy Lajos.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Mennyit ér 105 kg. cukorrépa.

A „Pester Lloyd“ mult év január hó 12-iki számában a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületének elnöke: Hatvany-Deutsch Sándor tollából nagyjelentőségű cikk jelent meg a hazai cukoripar helyzetéről.

Számadatokkal igazolja, miszerint a fennálló répabeváltási árak mellett a gyárak majdnem veszteségre dolgoznak s alig-alig térül meg a befektetési összeg leírására szánt százalék. Végeredményében oda konkludál, hogy a hanyatló répatermesztés pótlására kisgazdákat kell megnyerni.

Ezekből tehát az tűnik ki, hogy a gyárak a répáért többet nem fizethetnek s a gazdák a magasabb beváltási árról mondjanak le, különben a gyárak nem prosperálhatnak.

Nem célom a hazai cukoripar ezen kiváló képviselőjével polemikába bocsátkozni, hanem megkísérlem a kétszerkettő és a közölt adatok alapján a mostan fennálló viszonyok figyelembevételével 105 kg. répa értékesítési és beváltási árát megállapítani.

Ellenőrzés céljából közlöm az érintett cikk adatait.

Alapul vett Hatvany-Deutsch ur oly üzemet, mely 1.000.000 q. répát 3¹/₂ millió befektetéssel és 1 millió fél évi forgalmi tőkével dolgoz fel.

A répa alapára 160—180 fillérbe vétetett, ehhez hozzászámítva vasuti fuvar, répamagot (?), átvételi költséget, be- és kiprizmázást, summa summárum átlag 2 K. 10 fillérbe kerül ab gyár.

1.000.000 mm. répa a szokásos 5 kg. többlet figyelembevételével (mely a veszteséget csak éppen hogy fedezi) a 2 K. 10 f. 2.100.000 K. üzemköltség á 60 f. per 100 kg. 600,000 „
5⁰/₁₀ leírás a 3¹/₂ millió befektetés után 175,000 „
5⁰/₁₀ 1¹/₂ évi kamat 1 millió forgalmi tőke után 25,000 „

összes kiadás 2.900,000 K.

Ennek ellenében a bevételek a következőképpen vannak kimutathatók: A hazai répa cukorkihasználását 13¹/₂ kg.-ra véve (Csehország 16²/₂, Morvaország 15⁹/₂):

1.000.000 q. répából lesz 135,000 q. cukor á 20 kor. ab Aussig. egyenlő hazai paritásra 19⁴⁰ K., leszámítva 2⁰/₁₀ skontót négy havi határidőre marad 19 kor. 2.585,000 K.
2¹/₂⁰/₁₀ melasz á 6 K. (25,000 q.) 150,000 „
többletbevétel a gazdák szeptén kívüli mennyiségért 50,000 „

összes bevétel 2.765,000 K.

Az eredmény tehát 135,000 kor. netto veszteség anélkül, hogy a tőke kamatozása behelyezhető lett volna.

A nyerscukorgyárak a mai viszonyok figyelembevételével oly siralmasak, hogy az üzem fenntartása lehetetlenné válnék, ha más tényezők a helyzet javítását nem eredményeznék. Ez azon szervezetről ered, mely a finomított cukornak belföldi fogyasztás céljára való eladásánál évek óta fennáll s amely módszer azon alapszik, hogy minden gyár, akár nyers, akár finomított cukor előállítására rendelkezett be, egy hányaddal részesül a belföldi fogyasztásban.

A belföldi piac kihalására a brüsszeli konvenczió fennállása óta a surlaxenak kellett volna szolgálnia, de mivel ez törvényerőre nem emelkedhetett, helyettesítésére azon egyezmény szolgál, melyet az osztrák finomított a magyar cukorgyárosokkal egyelőre csak az 1906—1907., 1907—1908. idényre kötöttek s amely a magyar fogyasztás ³/₅-ére, vagyis az összertermelés ¹/₂-ára a belföldi fogyasztásnál q.-ként 5 koronával magasabb értékesítést tesz lehetővé.

Egy 135,000 q. nyers cukrot termelő gyár az érvényben levő kulcs alapján belföldi kontingensül 30—35,000 q.-t nyerhet, melyet 5 koronával drágábban értékesítve, 15,000 K.-val pótolhatja veszteségét.

Az összeredmény természetesen aránytalanul kedvezőbbé válik, ha 1¹/₂ millió vagy 2 millió q. répa feldolgozásával számítok. Így már a rezi megtakarítás 10—15 fill. per q.

Eddig a cikk adatai.

Lássuk tehát, hogy a felhozott tételek alapján, a mai értékesítési viszonyok és az átlagosnak vehető répaminőség tekintetbevételével mennyiért értékesül 105 kg. répa?

	korona
Ára ab gyár	2.10
Üzemköltség napi 100 vagon feldolgozásánál	0.60
Leírás a befektetett 3.500,000 után	0.17 ¹ / ₂
A banknak fizetendő 5 ⁰ / ₁₀ a forg. tőke után	0.02 ¹ / ₂
Összesen	2.90

Ennyibe került 100 kg. répa feldolgozva, amelyből az idén valószínűleg nem 13¹/₂ kg., hanem itt fenn 18⁰/₁₀-ot is termeltek ki.

Azt hiszem joggal feltehetem, hogy a nyugat és felsőmagyarországi répa van oly jó, mint a morva. De nem veszek átlagban 15⁹/₁₀-ot, hanem normális évet véve alapul, csak 15⁰/₁₀-ot. Eszerint 15 kg. nyers cukor (jelenlegi ára 22⁵⁰ ab Aussig, visszparitás és skontóra 1 K. levonva) á 21⁵⁰ K. 3²²/₂ K. 2¹/₂⁰/₁₀ melasz napi ára á 8 K. —20 „
15⁰/₁₀ többletszelet á 50 fillér per 100 kg. —07¹/₂ „
Kartellpótlék (15 kg. ¹/₄ része 3¹/₂ kg. á 5 fillér) —17¹/₂ „
Összesen 3⁶⁷/₂ K.

A magot a legtöbb gyár a termesztőnek felszámítja, bár helytelenül s így az is megtérül (10 kg. mag per 100 q.) á 40 K. —04 K.
a többlet 5 kg. répából marad legálább is 2¹/₂ kg. á 170 K. —04 „
3⁷⁵/₂ K.

Levonva ebből 4⁰/₁₀ hasznót, 3.500,000 után q.-ként —14 K.
különfelekre —¹/₂ „
3⁶¹ K.

A nyereség levonása után tehát 105 kg. répa 3⁶¹ K.-val értékesül, melyből levonva az eddig fizetett beváltási 2⁹⁰ K.-t és feldolgozási összeget, a többlet 71 fillérrel nagyobb, mint a tényleg érvényben volt répaár. Ha még figyelembe vesszük, hogy N.-Szombat, Diószeg, Hatvan, Ács naponta 100 vagonnál többet

dolgozhatnak fel, úgy a 71 filléren kívül még 10 fillér többlet áll elő, 105 kg. répa, mely összesen ugyszólván a 22 K. 50 fillér áron aluli variációk biztosítékának tekinthető.

A beváltási ár ezek alapján a köv. lenne:

	korona
Az eddigi 1 ⁶⁰ —1 ⁸⁰ K. középszáma	1.70
Ehhez a felesleg kerekén	—70
Megér ma 105 kg. répa	2.40

Ha ezen árat a cukorgyárak magasnak tartják, úgy a cukortartalom ⁰/₁₀-ot alapul véve 2⁴⁰:15=16 fillér járna 1⁰/₁₀-ért, amikor a kisebb tartalmu répa olcsóbbá, a magasabb pedig jobban értékesülne.

Hatvany-Deutsch cikkében felhozott répa pedig ma 13⁵ × 16 = 2¹⁶ K.-t ér 5⁰/₁₀ szelet ingyenes megtérítésével, 22¹/₂ K. aussigi alapárt véve számításba.

Saját érdekükben áll a gyáraknak, hogy a gazdával ne a harc és háború, hanem tárgyalagos és barátságos kiegyezéssel jöjjenek rendbe.

Hatvany-Deutsch az 1907—1908-iki idényre 20⁰/₁₀-kal kisebb répaterületet vesz fel, mely szerény véleményem szerint a 30⁰/₁₀-ot is meg fogja haladni a mostani munkáviszonyok, gabona-, burgonya- és tengeriárak mellett.

Csodálni való, hogy sok gyár egy pár fillér és töredéke körül harszol, holott fenti számítás szerint bizonyára van elég garasa is a gazdák méltó követelésének kielégítésére s ha ez megtörténik, úgy nem lesz szükség a kisgazda rosszabb répájáért agitálni, mert az intenzív gazdaságok szívesen fogják majd kurtábbra a kapa nyelét. Mástkülönbön pedig a czeruzáét.

Glaser Gyula.

TRÁGYÁZÁSTAN.

Rovatvezető: Cserhádi Sándor.

Az agrikulturfoszfátról.

A foszforsav pótlására leggyakrabban a szuperfoszfátot és Thomas-salakot használjuk, aszerint, amint a termesztendő növénynek gyors vagy lassu hatásu foszforsavra van szüksége. Ujabbban azonban más foszforsavtrágyák is kerülnek forgalomba, ilyen pl. a esonlitis és a nyers foszfátok, ez utóbbiak közül legujabbban agrikulturfoszfát néven L. Pechmann (Hamburg) hoz egyet forgalomba, melyet szinte hihetetlen tulajdonságokkal felruházva látszólag olcsó áron kínálja a gazdaközönségnek. Pechmann állítása szerint az agrikulturfoszfát hatás tekintetében felülmúlja úgy a szuperfoszfátot, valamint a Thomas-salakot. Ezen állítás sok vitának szolgált alapul, sok kísérlet szól ellene és csak néhány mellette.

Nézzük legelőször is, hogy miből áll az egyik és miből áll a másik. A szuperfoszfát alapanyagát nyers foszfátok képezik. Ezen nyers foszfátok növénytoplakozástani szempontból csak az esetben válnak fontosakká, ha a foszforsavat könnyen oldható, vagyis a növény által könnyen felvehető alakban tartalmazzák. A természetben előforduló nyers foszfátok azonban a méz és a foszforsav legállandóbb vegyületeiből állanak, melyek a természetben működő mállasztó hatásoknak jobban ellentállva, elmállásukhoz hosszabb idő szükséges. Midőn Liebig felismerte a foszforsav fontosságát, egyuttal megállapította ama feltételt is, mely szerint alkalmazva tényleg képes a talajba vitt foszforsavat a növényzet értékesíteni. E feltétel szülte ama kémiai iparvállalatokat, melyek a könnyen oldható foszforsav előállításával foglalkoznak. Munkájuk abban áll,

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

hogy a nyers foszfátok nehezen oldható foszforsavát könnyen oldható foszforsavvá alakítják át.

Egy másik foszforsav trágyafeleség a Thomas-salak. Ez maga már tulajdonképpen ipari termék, amennyiben a vasgyártás bizonyos fázisaiban mint mellékterméket nyerik. Feldolgozása nem is áll másból, mint a porításból. Minden Thomas-salagnál annak porfinomsága szintén tekintetbe veendő, mert minél finomabban porított, bomlása annál könnyebben megy végbe. A Thomas-salakban foglalt foszforsav nehezebben oldható alakban van jelen, miért is hatása kevésbé szembeötlő, mint a szuperfoszfáté s éppen ezért gazdasági szempontból a szuperfoszfát és Thomas-salak foszforsava nem mondható egyenlő értékűnek.

Kérdés most már, hogy miből áll a Pechmann-féle agrikulturfoszfát. Pechmann maga is előre becsátja, hogy az agrikulturfoszfát nem más, mint a természetben előforduló nyers foszfátok finoman porított keveréke. Ilyen foszfátok: apatit, kopolitok, oceanfoszfát, christmáfoszfát, gaisafoszfát és az algierfoszfát. Mindeme foszfátok összes foszforsavtartalma elég magas s így természetes, hogy az ezekből készült műtrágya összes foszforsavtartalma szintén nagy. Megjegyzni azonban Pechmann, hogy a nyers foszfátok közül csak az úgynevezett puha foszfátok jöhetnek tekintetbe mint műtrágyák.

Hasonlítsuk most össze az említett háromféle műtrágya oldhatóságát. Így pl. a szuperfoszfát összes foszforsava vízben kioldható, míg ellenben a Thomas-salak és agrikulturfoszfátnál ez nincs. E két utóbbitól vegyük fel mértékül a 2%-os citromsavban való oldhatóságot. Megjegyzem azonban, hogy értékösszehasonlításnál ez nem helyes, mert a 2%-os citromsavban való oldhatóság relativ érték, azonban ugyanazon körülmények között alkalmazva összehasonlítás szempontjából megengedhető.

Ha a 2%-os citromsavban való oldhatóságot vesszük, úgy a Thomas-salagnál ez mindig nagyobb, mint az agrikulturfoszfátnál, érteve úgy, hogy az összes foszforsavnak mindig nagyobb százaléka oldódik ki a Thomas-salagnál, mint az agrikulturfoszfátnál. Ezen körülmény magyarázatát csak az alkotó vegyületek állandóságában lehet keresni, mely ez esetben az állandóság szempontjából az agrikulturfoszfát javára, de egyúttal hátrányára is szól.

Kérdés most már, hogy trágyázási szempontból a gazdára nézve melyik bir nagyobb fontossággal. A műtrágya kiszórásánál egyik főelv az, hogy az lehetőleg egyenletesen legyen elterítve. Ezen feltételeknek minden műtrágya csak finom por alakjában felelhet meg. Az agrikulturfoszfát magas porfinomsága ugyan kétségtelen, de mégsem tételezhető fel, hogy oly egyenletes elosztást lehessen vele elérni, mint a szuperfoszfátnál. A szuperfoszfátnál ugyanis a foszforsavtartalom a csapadék és a talajnedvesség folytán oldatba jutva, a lehető legegyszerűsebb elosztást létesíti, ugyanyira, hogy a növény gyökérzete mindenütt érintkezésbe léphet vele. Pechmann felemlíti többek között azon körülményt is, hogy az oldatba jutott foszforsav a talaj mész- és magnéziumtartalmával újra oldhatatlan vegyületekké

alakul s így a gyökérsavnak azt újra fel kell tenni, hogy a növény felvehesse. Ezen vegyületek oldhatósága, még ha éppen olyan volna is, mint az agrikulturfoszfáté, a növénynek éppen az előbb említett elosztás alapján mindig hozzáférhetőbb, mint a poralakban kiszórt agrikulturfoszfát. Hogy a talaj mésztartalma milyen hatást gyakorol a szuperfoszfátra, legjobban bizonyítja ezt az orsz. m. kir. növénytermesztési állomás kísérleti terén végzett trágyázási kísérletek. E kísérletek azt mutatják, hogy a szuperfoszfát sok meszet tartalmazó talajon alkalmazva, mint aminő az említett kísérleti téri talaj, nemcsak az első évben, hanem a következő évben is erős hatást mutat. Ezen kísérletek tehát azt mutatják, hogy a talaj mésztartalma a szuperfoszfát hatását éppenséggel nem gátolja.

Tekintetbe véve most már a bomlás időtartamát is, indokolatlannak tartom talajainkon a nehezen bomló agrikulturfoszfát alkalmazását. Igaz ugyan, hogy a talajnak adott nehezen oldható foszforsav előbb-utóbb megtérül, de a mai gazdasági viszonyok között előnyösebb a gazdára nézve az, ha a műtrágya alakjában befektetett tőke kamatait a nagyobb termésben előbb kapja vissza.

Másképp áll a dolog a savanyu talajoknál. Itt a talaj szabad humuszava is hozzájárul a trágya feltáráshoz. Hogy ily talajon az agrikulturfoszfát hatása erősebb, érthető. Az agrikulturfoszfát itt a talaj szabad humuszavának egy részét lekötö, miáltal a talaj savanyúsága csökken. Tekintetbe véve azonban az oldhatóságot, itt is megfelelőbbnek tartom az olyan trágyát, melynek oldhatósága az agrikulturfoszfátnál nagyobb.

Ezen következtetések természetesen a különböző foszforsavtrágyafélék kémiai tulajdonságain alapulok; nézzük mit mondanak az ez irányban végzett trágyázási kísérletek. Elsősorban felemlítendő H. J. Feilitzen dr. által végzett kísérletek. Ezen kísérlet végzésére maga Pechmann kérte fel Feilitzen dr.-t a célzattal, hogy az agrikulturfoszfát trágyázási értékét kísérleti uton állapítsa meg. Igaz, hogy a kísérlet későn állított volt és így a trágya már csak a tavasz folyamán volt elszórható, érdekes azonban már csak azért is ezen kísérlet, mert több foszforsavtrágya és nyers foszfát van benne összehasonlítva.

A kísérlethez használt trágyafélék közül a Thomas-salak tartalmazta a legkevesebb összes foszforsavat, 17.06%-ot, míg ellenben a legtöbbet a Florida-foszfát tartalmazta: 35.45%-ot. A többi nyers foszfát összes foszforsavtartalma 25.32% között volt. A 2%-os citromsavban való oldhatóság tekintetében első helyre került a Thomas-salak 15.35% foszforsavval, utolsóra pedig az agrikulturfoszfát I. 3.8% foszforsavtartalommal. Általában véve a kísérlethez használt nyers foszfátok 2%-os citromsavban oldható foszforsava csak egy esetben éri el a 10.1%-ot (algierfoszfát). A többinél pedig ezen alul maradt. A kísérlethez felláptalajt használtak. Trágyázás ideje május 15. Alaptrágya 300 kg. 38%-os káli volt, differenciál trágyául pedig 60 kg. foszforsavtrágya szolgált, különböző foszfátokban. A kísérlet adatai közül a legerősebben ható

szuperfoszfát terméseredményeit 100-nak véve az egyes trágyafélék hatása a következő sorrendben jön:

Szuperfoszfát	100
Thomas-salak	90.7
Csontliszt	86.4
Algierfoszfát	64.9
Agrikulturfoszfát I.	55.7
Agrikulturfoszfát II.	46.0
Francziafoszfát	33.2
Lahnfoszfát	31.1
Floridafoszfát	15.3

Habár csak relativ is ezen összehasonlítás, mégis látható, hogy az egyes trágyafélék hatás tekintetében majdnem az oldhatóság sorrendjét követik. Feilitzen dr. ezen kísérletből nem vont semmiféle következtetést, egyedüli megjegyzése az, hogy a németországi savanyu tőzeges réteken esetleg jól alkalmazhatók ezen nyers foszfátok is.

Részletesebb kísérleteket végzett az agrikulturfoszfáttal H. Bachmann. Kísérleteit különféle talajon és növénynevel végezte. Homoktalajon végzett 9 kísérleténél átlagértékben végeredményül a következő adódik ki: A foszforsavtermés fokozó hatása agrikulturfoszfátnál 35%, Thomas-salagnál 41%.

Igaz, hogy a két trágyafeleség között a hatáskülönbség csak 6%, azonban ez is elég jelentékenynek mondható, Bachmann hivatkozik az agrikulturfoszfát utóhatására és ezt az első hatáshoz számítva az agrikulturfoszfátot Thomas-salakkal egyenlőnek minősíti.

Tacke dr. kísérletei szintén mind ama tény mellett szólnak, hogy az agrikulturfoszfát hatás tekintetében ásványi eredetű talajon a Thomas-salak mögött marad, míg a savanyu talajon hatásuk inkább megegyezik. Kísérleteiből következtetést nem vont, mert hogy azt tehesse, a kísérletek folytatását tartja szükségesnek.

Hasonló kísérleteket végzett még Clausen dr. is. Kísérletei mind az agrikulturfoszfát hátrányára szólnak. Irányadóul azonban ezen kísérletek nem tekinthetők és pedig azért nem, mert ha egészében nem is, de egyes részeiben hibás s mint ilyen nem használható.

Az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás szintén végzett az agrikulturfoszfáttal trágyázási kísérleteket és pedig tekintettel arra, hogy az agrikulturfoszfát nehezen oldható, savanyu tőzegtalajon végeztettek ezen kísérletek. A többi éven át folytatott kísérlet eredménye a következő:

Trágyázatot az első kísérletnél 1903. és 1905-ben, a másodiknál 1903. és 1904-ben. A foszforsavtrágyán kívül még 100 kg. 40%-os káli-trágyát alkalmaztak. A kísérlet 800 □-öles parcellákon végeztetett, az eredmény kat. holdra van átszámítva:

Lehndorf:

	Trágyázatlan	200 kg. agr. foszfát	150 kg. szuperfoszfát	200 kg. Thomas-salak
1903.	2090 kg.	2100 kg.	2420 kg.	3020 kg.
1904.	2532 "	2398 "	2580 "	3060 "
1905.	1480 "	212 "	2828 "	2290 "
1906.	660 "	960 "	1040 "	1240 "

Sarju nem volt.

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért **190** koronáig, **Arankamentes** áruért **200** koronáig fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magnagykereskedése **Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33.**

A kapuvári kísérleti téren 200 □-öles területen:

	Trágya- zatlan	50 kg. agrikult. foszfát	36 kg. szuper- foszfát	50 kg. Thomas- salak
1903.	310 kg.	307 kg.	502 kg.	350 kg.
1904.	391 "	349 "	551 "	420 "
1905.	217 "	268 "	341 "	236 "

Sarju nem volt.

Mindkét kísérletnél az alkalmazott háromféle foszforos trágya közül a szuperfoszfát és a Thomas-salak hatása sokkal nagyobb az agrikulturfoszfáténál. Igaz ugyan, hogy az agrikulturfoszfát sem marad hatástalan, hatása mindkét kísérletnél észlelhető, azonban mindkét esetben a hatás csak a harmadik, illetve negyedik évben jelentkezett, ami szintén amellett szól, hogy mint nehezen oldható trágya hatása csak több év múlva érvényesül. Feltűnő volt ezen trágyázási kísérleteknél az egyes parcellákon termelt széna minősége. Ugy a szuperfoszfát, valamint a Thomas-salakkal trágyázott parcellákon termelt széna, fű minősége teljesen eltért a környezet flórájától. A mocsaras vidéket jellemző sás növények mennyisége csökkent s előtérbe nyomultak a jobb minőségű fűfélék. Ez a körülmény az agrikulturfoszfáttal trágyázott parcellánál nem volt észlelhető. Így tehát míg a Thomas-salak és szuperfoszfát a termésmennyiség jelentékeny növelésén kívül a termelt széna minőségét is megváltoztatta, addig az agrikulturfoszfát nemcsak hogy kielégítő hatást nem mutatott, de a széna minőségére semmiféle hatással sem volt. Ezen tőzegtalajon végzett kísérletek tehát határozottan amellett szólnak, hogy az agrikulturfoszfát sem a szuperfoszfáttal, sem pedig a Thomas-salakkal egyenértékűnek nem mondható.

Ezen kísérletek nyomán feltehető, hogy ásványi eredetű talajainkon hatása még kevésbé fog érvényesülni. Az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás 1908. évben újlag állított be kísérleteket agrikulturfoszfáttal. E kísérletek eredménye fogja eldönteni az agrikulturfoszfát értékét, azonban addig is, amíg ezen kísérletek eredményre vezetnek, jó ha gazdák közönségünk óvakodik ezen kevésbé értékes műtrágya vásárlásától. *Flóderer Sándor.*

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Háziállataink bélyegzéséről.

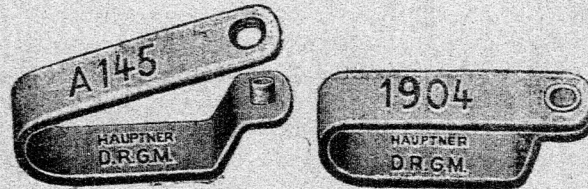
Napjainkban mindinkább előtérbe nyomul azon törekvés hazánkban is: a törzskönyvezést kötelezővé tenni. A törzskönyvezésnek egyik elengedhetetlen követelménye az, hogy az állatot, melyet törzskönyvezünk, meg is jelöljük, még pedig oly módon, hogy az állandó legyen és maradandó, mindenkor ellenőrizhető.

A külföldön divó kötelező törzskönyvezésnek egyik kifogása az, hogy minduntalan újabb és újabb módszerekkel tesznek kísérletet, mint lehetne állatainkat megjelölni és azért se szeri, se száma azon készülékeknek, módzatoknak, melyekkel az állatokat megjelölik. E bélyegzési módszerek azonban rendszerint tökéletlenek.

A tetoválás különösen szarvasmarháknál nem ezélszerű, mert a kezelés komplikált, a számok

nehezen olvashatók lesznek és az egész jelzés könnyen utánozható avatlatlan kéz által.

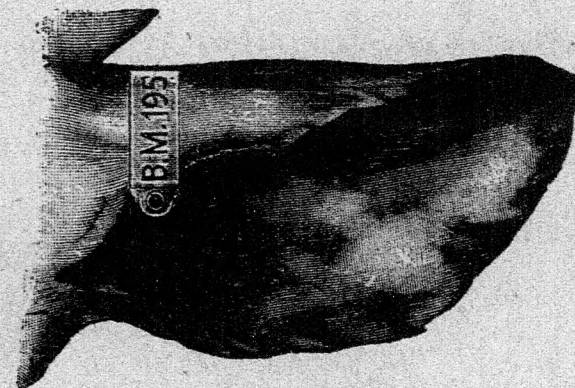
A szarvak, körmök bélyegzése sűtvással sem megfelelő, részben mert legelőre járó állat-

31. ábra. Füljelző: 1. nyitva, 2. zárva.

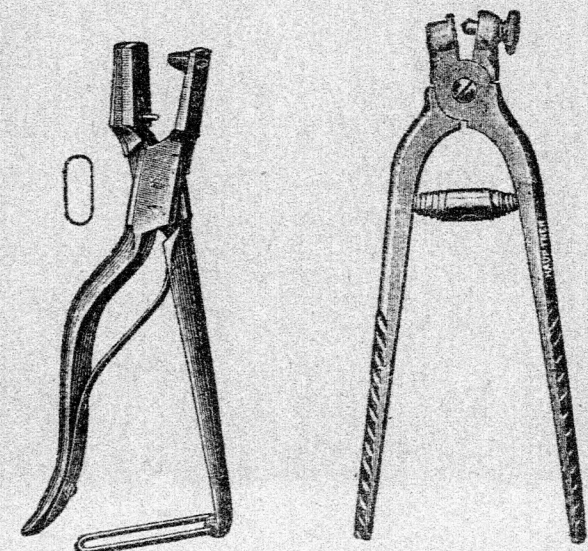
nál elhomályosodik, alkalmazása is körülményes, azonkívül bárki által könnyen utánozható.

A bőrön sűtvással alkalmazott bélyegzés sem megfelelő, azonkívül kínzó és az állat bőrét elértékeltelenti. Mindezeket figyelembe véve a bajor tenyésztéstudományok az amerikai mintát

32. ábra. Füljelző a marha fülére erősítve.

utánzó kettős fülgombot használják, mely Deriaz-fülgomb nevet visel; ezeket részint *Rau* Karlsruheban és *Hauptner* Berlinben gyártják. Egyik nagy hátránya ennek a készüléknek az, hogy a gyakorlati tapasztalatok szerint majdnem 80%-a kiesik a fülből és hasznavehetet-

33. ábra. Lyukasztó és szegecselő fogók, a fenti „szegecselhető crotalia” füljelző alkalmazásához Geitner és Rauschtól.

lenné lesz. Az állatok megakadnak vele, kertiésen, dróton stb. Vagy a fül szakad ki, vagy pedig a gomb törik el.

Fredde Lisle dr. és *G. F. Luttrell*, két új-zélandi feltaláló „Rodin” név alatt hoztak forgalomba egy szerit, melyet Ausztráliában igen kiterjedten és igen sikeresen alkalmaztak. Az eljárás azon alapszik, hogy kátrányos festékanyagba maró alkatrészeket kevernek és ezt a keveréket ékalku rudakból álló betűt vagy számot ábrázoló készülékkel az előzetesen teljesen rövidre nyírt bőrfelületre nyomják, mintegy 10 másodpercig tartva a készüléket a bőrön. A maró szer a szörppillákat, gumókat támadná meg, miáltal azok elhalnak és így a bélyegzés helyén csupasz hely alakjában megmaradna az alkalmazott bélyegző formája. Maga a „Rodin” sűrű folyó, kátrányszerű és szagu folyadék kezelésénél egyes dolgok pontosan betartandók, különben az eredmény negatív.

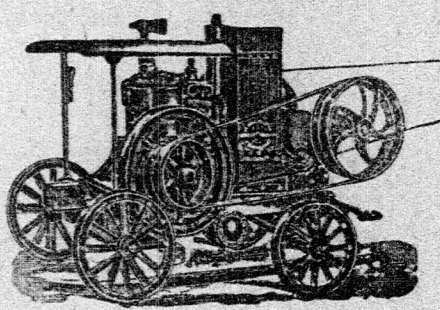
Tekintve, hogy a maró alkatrészek hamarosan leülepednek, szükséges a szerit használat előtt jól elkeverni, a szer sűrű volta miatt azt előbb tégelylyel együtt forró vízbe kell állítani, ahol megfigyel. Meghigulás után jól felkeverve egy lapos meleg tányérba kell kiönteni, de csak közvetlen használat előtt, nehogy a maró alkatrészek leülepedjenek. A tányéron szétfolyt, lehetőleg előbb megmelegített készüléket bemártjuk és azonnal az állat előzőleg szórteletet helyére (legjobb a czombtáj) rányomjuk. A készülék elvétele után a számok vagy jegyek élesen, határoltan tűnnek elő és így maradnak a beszáradásig 1/2—2 óráig. A jelzett időig a bélyegzett felületnek nem szabad semmivel sem érintkeznie, az állatnak nem szabad azt ledörzsölnie. Ezért szükséges az állatokat rövidre kötni és farkukat is annyira rögzíteni, hogy a bélyegzett felületet ne érintse.

Kezelése semmi veszéllyel nem jár, az kétségtelen, az állatok nyugodtan tűrik, de körülményes az előzetes lenyírás, a szer felmelegítése, keverése és gyors alkalmazása, ami mindenesetre nagyobb kézi ügyességet igényel. Állattenyésztési szempontból és törzskönyvezési szempontból az a nagy előnye, hogy nem költéses és nem hamisítható, a vele való bélyegzés így állandó, bár nehézkessé teszi az eljárást az is, hogy az állatokat körülbelül 2 óra hosszat állandóan felügyelet alatt kell tartani, hogy le ne dörzsöljék.

A vélemények ma még igen megoszolók, így a már többször említett két szerző, *Gutbrod* és *Probst* dr. nem igen magasztalják az eljárást. Itt kell közbevetnem azt, hogy én is több ízben tettem kísérletet negatív eredménnyel és csak akkor értem el célt, mikor a fentebb leírt eljáráshoz szigorúan alkalmazkodtam. Ezzel szemben igen jó vélemények is sorolhatók fel. Így a lepzigi egyetem gazdasági intézete a következőképp nyilatkozik.

A maró szer hatása azonnal mutatkozik, ha a bélyegzés helye kellően megnyíratott előzőleg. Mily soká marad meg a bélyegzés helye azt még majd a jövő mutatja meg, mindenesetre azonban az eddigi tapasztalatokból is feltehető, hogy istállóállatoknál megfelelő börgondozás és rövid szörzet mellett soká fog a bélyegzés látszani.

A *Landwirtschaftskammer für die Provinz Sachsen, Halle a/S.* ezt írja: „A Rodin-nal végzett kísérleteinkről megjegyezzük, hogy teljesen

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERO A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzembem ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárospatak (Fehérmegye).

az elő-
előzőle-
nehány-
tétele-
elmult,
H. K.
siti, ug-
Dél-
Of dél-
karához
letet te-
igen s-
ámbár

Puro
hogy e-
azóta
szólik
messzir

En, v-
arra v-
erőmű-
bok al-
lyel jar-
kon vég-
fele lór-
tartotta
tüzön é-
maztam
tűrték;
aznap

Bival-
az elj-
zása né-
Teleki
Rodinn
Isme-
ményt
járunk
volna r-
szer, v-
Rausch

N

A ny-
minisz-
mányut-
zett dél-
ken ked-
mékeny
állatten-
Svéd-
szomsz-
tok díja
a dánok
Ugyan-
vetkezt-
tojásér-
sági ter-
és teha-
ellenörz-
A me-
sokat te

LOK
TAL
A MA

az előírás szerint két szarvasmarhát kezeltünk, előzőleg teljesen lenyirva a szőrt a faron. Egy-néhány nap múlva a bélyegzés helyén jelentéktelen gyuladás lépett föl, mely 8 nap múlva elmúlt, új szőr a bélyegzés helyén nem nőtt.

H. Reimers teljesen megbízható szernek minősíti, ugyancsak H. von Elshergen is.

Dél-Ausztráliában I. H. Hempel az ausztráliai Of the Morgan Branch Agricultural Bureau titkárához írott levelében említi fel, hogy kísérletet tett Rodinnal minden állatnál, a kísérlet igen sikerült, az étetés igen tisztán látszik, ámbar azt már februárban alkalmazta.

Purozén Ausztráliában felemlíti soraiban, hogy egy fekete lónál tett kísérletet áprilisban, azóta a lovat naponta kétszer kefélik és dörzsölik és a jegy ennek daczára tiszta és már messziről is jól látható.

En, e térsőleg a többi kísérletezőtől, különösen arra való tekintettel, hogy bivalyokon minden erőművi beavatkozás veszélyes és így fülgombok alkalmazása, bőrétetés, szarvégetés veszélyes járhat, kísérleteimet Rodinnal bivalyborjúkon végeztem. E célból a szőrt a Hauptnerfele lönyíróval lenyirattam, a téglélt meleg vízbe tartottam, a bélyegzést is felmelegítem nyílt tűzőn és így a felkevert Rodnba mártva alkalmaztam a bélyegzést. A bivalyok nyugodtan türték; a gyuladással folyamatos, szorókihullással még aznap bekövetkezett egyeseknél.

Bivalyoknál már az állatok vadsága miatt azt az eljárást megfelelőnek tartom, mert alkalmazása nem jár veszéllyel. Hazánkban tudommal Teleki Arvéd gróf uradalmában is kísérleteztek Rodinnal.

Ismételnem kell hangsúlyoznom azt, hogy eredményt csak akkor érünk el, ha egész pontosan járunk el az alkalmazásnál; mindenesetre jó volna még több ily kísérletet alkalmazni. A szer, valamint a hozzávaló készülek Geitner és Rauschnál kapható Budapesten.

Kukuljevic József dr.

TEJGAZDASÁG.

Näsbyholmi tehenészet Svédországban.

I.

A nyár és őszi folyamán a földművelésügyi miniszter támogatásával tett gazdasági tanulmányutamat alatt Svédország „Skaane”-nek nevezett déli részében töltöttem pár napot, mely vidéken kedvező fekvése s éghajlata, de különösen termékenysége folytán a mezőgazdálkodás és az állattenyésztés is a legfejlettebb.

Svédország állattenyésztését, illetőleg a szomszédos Dánia példája után indul. Az állatok díjazására és törzkönyvvezetésére azonban a dánoktól elütő intézkedéseket léptettek életbe. Ugyanezen alapon szervezték azonban tejszövetkezeteiket, szövetezeti sertésvágóhidjait, tojásértékesítő szövetkezeteiket, a mezőgazdasági termények kivitelét, sőt az egyes tehenek és tehenészetek tejmennyiségét és minőségét ellenőrző „Controlforening”-eket is.

A mezőgazdaság felendítése érdekében igen sokat tesznek minden téren. Gazdasági szak-

oktatásuk is magas színvonalon áll s a nép minden rétegére kiterjed. Gyér népességük érdekében kiváló gondot fordítanak arra is, hogy a tuberkulózis ellen, mely ott szintén hatalmas mértékben szedi áldozatait, a tehenállományok tuberkulinnal való vizsgálata által is védekezzenek, hogy különösen a városi lakosságot teljesen bacillusmentes, minden tekintetben megbízható, tápláló erőben gazdag tejjel és tejtermékekkel láthassák el.

Malmöben ötve fel állandó tanyámat, egy napot a várostól egy órányira fekvő Näsbyholm nevű birtokon töltöttem, mely F. Blixen-Finecke báró udvari fővadászmester tulajdona. A birtok 435 hektár; szántóföldből és körülbelül 500 hektár rétől áll. Két gazdaságra oszlik. Saját kezelés alatt áll Nesbygaard és Carlstorp, mely terület 575 hektárt tesz ki, a többi bérbe van adva kisbirtokosoknak. A rét legnagyobb részét ezélt 35 évvel a birtokon fekvő tő lecsapolása által nyerték. 125 hektár rét az utóbbi években bérbeadás útján 30,000 koronát* jövedelmezett. A saját kezelésben álló rétek hektárját évenként 200 kg. 20%-os Thomas-salakkal és 200 kg. 37%-os kálissal trágyázzák.

A szántóföldeken háromféle vetésgörög szerint gazdálkodnak a talaj minősége szerint. Kötött talajon A) 1. buza, 2. árpa, 3. kapás, 4. árpa, 5. zab, 6. herefüves. B) 1. rozs, 2. kapás, 3. zöldtakarmány. Laza talajon: 1. buza, 2. kapás, 3. árpa, 4. zab, 5. herefüves. A földek bő istállótrágyázásban részesülnek. Czukorrépa alá hektáronként 400 kg. 20%-os szuperfoszfátot és 400 kg. chilsaletromot szórnak el. A kapásnövények közül a tarlórépát is termesztik, mely alá azonban kevesebb szuperfoszfátot, de 30%-os kálissal is adnak.

Az adott viszonyokhoz képest átlagos termésük kielégítőnek, sőt jónak mondható. Hektáronként a buza és rozs 32 q, a czukorrépa 340 q és a tarlórépa 640 q termést ad.

A 90-es években kezdtek a tejgazdaság eszméjével foglalkozni a näsbyholmi birtokon, mikor kis állományuk már hollandiai tehenekből állott. Az 1895-ik évet megelőző időben azonban nem sok gondot fordítottak állatállományukra, minden irány s kitűzött cél nélkül tenyésztettek, az egyes tehenek fejési átlagaival nem törődtek. A tejet otthon dolgozták fel vajjára, a lefőzött tejjel pedig sertéseket neveltek. A tejgazdaságból ily alapokon jövedelmük alig volt mindaddig, míg a fősúlyt az évi fejési átlagokon alapuló tenyész kiválasztásra nem helyezték; míg nem ellenőrizték pontosan az egyes tehenek tejmennyiségét és minőségét. Ezen intézkedéseik életbeléptetésével párhuzamban állományuk egészségessé tételére törekedtek s különösen a gümőkór ellen igyekeztek minden rendelkezésükre álló eszközzel védekezni. 1895-ik év óta alkalmazzák a tuberkulin-oltásokat. Svédországban tudomásom szerint ezen birtokon álló állomány volt az első, melyen a Bang fele diagnosztikáló oltásokat és az ezt követő szigorú óvintézkedéseket végrehajtották.

A fejésnél és a tejkezelésnél a legmesszebbmenő tisztaságot tartva szem előtt, az előbb vázolt irány betartása mellett elérték azt, hogy

*) Egy svéd vagy dán korona = 128 K.

egészséges, jól tejlő tehenek kifogástalan tejjel tehetnek eleget a vásárlóközönség jogos igényeinek.

Azon kedvezőtlen eredmények, melyeket az idősebb tehenek tuberkulin-oltásával értek, arra kényszerítették a tulajdonost, hogy eltekintve az idősebb állatok elkülönítésétől, azon borjúkat nevelje fel, melyek a tuberkulin-oltásokra nem reagáltak, illetve egészségeseknek bizonyultak.

Kitűzött céljukat el is érték, mint az kitűnik a kerületi állatorvos által évenként kétszer megéjtett oltások eredményeiből, melyek a legjobb bizonyítékok.

Amint a borjú a világra jött, azonnal elveszik anyjától s a tehenistállótól 15 m-nyire fekvő borjuistállóban helyezik el. A borjúk 6-8 hetes korukig külön ketreczekben — boxokban — tartatnak. A hasmenésben elhullott borjúk száma az összesnek 2%-át tette ki. Az istálló téglából épült, a padozat csementből van, melyre keskeny deszkából alkotott burkolatot helyeznek s melyek a gyakori fertőtlenítés alkalmával könnyen kiszedhetők. A burkolat és a csement-padozat között turfaréteg van, mi a hig ürüléket felszívja, meleget is tart s így megakadályozza a borjúk meghűlését. Az istálló előtt kifutó is van, hová a borjúkat nyáron, de épp úgy télen át is naponta kieresztik. Csak a születés első napján kapják a főcsejtet, azon túl azonban már teljes tejjel tápláltnak mindaddig, míg rágni nem tudnak.

Az első években, midőn az állomány még nem volt teljesen egészséges, a borjúkat paszteurizált, azután lehűtött, majd ismét legalább 15 perczig főzött tejjel táplálták. A tejet azért főzték, mert a csak paszteurizált tejjel való etetés eredményeivel nem voltak megelégedve. Az 1897. év január 1-éig csak paszteurizált tejet etettek a borjúkkal s ekkor a borjúk 16 8/10% a reagált, míg az ezt követő években, midőn a paszteurizált, de főzött tejet vagy egészséges anyától származó nyers tejet etettek, a reagálók 0-7%-ot tettek ki, jöllehet egy és ugyanazon óvintézkedéseket fejtették ki. Amint a borjúk rágni képesek voltak, a legjobb réti szénát és lenmagpogácsát kaptak. Nyáron át a rétekre hajtottak legeltetés végett, figyelve arra, hogy ne hajtassanak azon területekre, hol a megelőző évben reagáló állatok legeltek. A borjúkat először egy hónapos korukban ojtottak be és Näsbygaardban maradtak mindaddig, míg 2 éves korukat el nem érték, mikor a legeltetés végével Carlsterra hajtottak át, hol először bocsájtattak bika alá. Három éves korukban ismét Näsbygaardba a nagy tehenistállóba kerültek vissza, hol leborjastak. Ezen istálló addig, míg az állományban reagálók is voltak, téglafal által két részre volt osztva, ugyancsak a padlás is. Mindkét állomány külön ápoló és fejő személyzettel s külön trágyateleppel rendelkezett.

Nem messzemenő preventív intézkedésekkel tudtak elérni azt, hogy jelenlegi állományuk, mely 200 drb tehénből, 195 drb növendékállatból s 5 drb tenyésztésre használt bikából áll, tuberkulózismentes jelenleg, egészséges, jól fejlett s elterülő képességű, daczára a nagymérvű egyoldalú hasznosításnak, a tejelőképesség fokozásának.

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESÉN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

A jelenlegi tehénistálló mindama szigorú követelményeknek megfelel, melyeket egy higiénikus istállóval szemben támaszthatunk. Az egész léglából, cementből és vasból épült. Magassága 3.1 m., hossza 74 m., szélessége 16 m. Az istálló boltíves, mely tetőzet négy sor vasoszlop által tartatik. A falak 1 m. magasságig cementtel burkoltak. 88 ablakon keresztül kapják a tehének a friss levegőt és világosságot. Az ablakok akként vannak elhelyezve, hogy az összes ablakok nyitva lehetnek anélkül, hogy a tehenekeket a légvonat érné. A két sorban egymással szembeállított tehének között fut végig a négy sor cementjászol. Két-két jászol között egy-egy sinpár halad, mely a takarmány és az alom szállítására szolgál. A jászolak belső oldalán minden tehén számára külön önitató edények vannak elhelyezve, melyek annál inkább alkalmasak az itatásra, mert olyan berendezésűek, hogy az egyik állat itatóedényéből a víz a másikéba át nem folyhat s így az ivóvízzel való esetleges fertőzésnek is gát van vetve. Alomul szalmát használnak a hig ürülék felszívására szolgáló turfán kívül. A napi háromszori fejés előtt a trágyát mindannyiszor kihordják, az istálló cementfalát, a jászolakat hetente kétszer, míg az állat és az itatóedényeket naponta háromszor ugyanacsak a fejés előtt vízzel kiöblítik, lemossák.

Az istálló főbejáratánál a folyosóról nyíló 4 szobát találunk, hol a fejő személyzet ruhái vannak, melyeket csak a fejés ideje alatt viselnek. Itt van egy szoba a tejvizsgálókat végző egység számára is. Az istállóajtók előtt közvetlenül két bádogtálcaként találunk formalinos vízzel, melybe mindenki köteles a tehénistállóba való belépés előtt lábballal talpát belemártani, nehogy ez uton jussanak a fertőző állati betegségek az állományba. A tehénekek és borjúkkal foglalkozó cselédség épp úgy a fejők is havonként kétszer orvosi vizsgálatnak vetettek alá, megakadályozandó az ez uton esetleg elterjedhető tüdő- vagy más fertőző betegségeket. Az istállót évente egyszer az állatorvos felügyelete alatt teljesen fertőtlenítik. A már említett 1 m. magas cementburkolaton kívül az összes falak és a tető meszelték.

A tehénistállóban a munka reggeli 1/3 órákor veszi kezdetét, mikor a trágyát az istállóból a 15 m.-nyire fekvő jól elkészített trágyatelepre hordják ki. A takarmány adagolásában állandó s bizonyos sorrendet követnek. A sorrend a következő: abraktakarmány, répa, széna, polyva és szalma. Minden fejés előtt etetnek, a fejés ideje alatt azonban nem takarmányoznak, az azzal járó nyugtalanság s porképződés elkerülése miatt. Miután az istálló teljesen kiszellőztették, az állásokat rendbe hozták, a tehenekeket megkefélték, a fejésre kerül a sor. A tőgyet, melyen a rajta található apróbb szőröket állandóan nyírják, lekefélik, majd nedves ruhával tisztára törölik. Közvetlenül a fejés előtt minden csecsbimbót külön szárazra törölnék s száraz kézzel fejnék. Gondot fordítanak arra, hogy a fejők kezüket és karjukat könyökükig minden egyes fejés után az istálló falában több helyen elhelyezett mosdótálakban 6% szappanoldattal megmossák. A fejés nyitott, ezínnezett bádog-sajtárokba történik. A csecsbimbókból kifejt első pár sugár tejet és úgy a reggel fejt tejt első harmadát nem bocsátják ellenőrzés alá, sem

pedig el nem adják, mert tapasztalataik szerint részben piszkosabb, részben pedig aránytalanul soványabb mint a többi tejmenyiség s nem üti meg azon 3.5%-nyi zsírtartalmat, mit az eladásra szánt tejtől megkövetelnek. A napi háromszori fejést kivéve 1 1/2—2 órára az istállót lezárják, hogy ezen idő alatt a tehének kipihen-hessék magukat. E jó szokás itt a vidéken általános, épp úgy Stockholm környékén is, mint ezt magamnak is volt alkalmam tapasztalni. Saját észleléseik szerint a tejképződésre az állatok teljes háborítatlan pihenése igen jó hatással van. Délelőtt 1/2 10 órákor fejnek másodsor, majd délután 4 órákor harmadszor.

Studinka Elmér dr.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Szállítható lenkikészítő-gépek.

Károly Rezső dr. igen érdekesen ismertetette a „Köztelek“ f. évi 6-ik számában az olasz Bonvicini által feltalált szállítható kenderitörő-gépeket, számos sikerült ábra kíséretében. Aki tudja, hogy mennyire terimés és aránylag csekély súlyú a kenderitörő, amelyet a természetnek tengelyen messzire szállítani csak a saját fogatjával érdemes és vasuton is, daczára a vitelbekerdezményeknek, csak kisebb tavolságokra járhat nagyobb agyagi áldozat nélkül: az tudja méltányolni az említett gépek óriási jelentőségét, amelyek ha nálunk meg fognak honosulni és vállalkozó szellemű emberek kezébe jutni, éppén úgy fogják kidolgozni a kisebb gazdák kendertermését, mint ahogy annak idején és sok helyt még ma is esépelik a búzát a vándor eséplőgépek, vagy ahogy szántanak ujabban a vállalkozók vagy szövetezettek tulajdonában levő gőzekék.

Eljutott tehát a hazai kendertermesztés ismét egy újabb modus vivendihez; mert hisz tudjuk, hogy eddigelé a kendertermesztés kétféle volt: *virágzó* az alföldi nagybirtokosoknál és a hácskai kisbirtokosoknál, *pangó* pedig az egész ország kistermesztőinél. És hiába volt ez utóbbiaknál minden buzdítás, jó példák illusztrálása, jövedelmezőségi szám adatok bemutatása, valamint az állami segítség kilátásba helyezése a gyáralapításra vállalkozni hajlandó magánosok, részvénytársaságok vagy szövetezettek részére: nem mozdult meg a gazdaközönség és ha létesültek is ujabban kenderkikészítő telepek, azokat csak a nagyobb tőke megmozdulása hozta létre, míg a közép- és kisbirtokost a piacképes kendernek fokozottabb természetűsére rávenni lehetetlen volt.

A hazai gyárosok ugyanis nem csuda, hogy nem akartak újabb vállalatokat alapítani, mert nem volt kedvük tőkéjüket kockáztatva, egyuttal újabb természeteket is kioktatni és a fokozódó kivándorlás mellett előre látták azt is, hogy a természetök a munkásihiány nyomasztó hatása alatt itt-ott akaratlanul is oly hibákba találnának esni, ami a termés minőségét megromlathatná.

Részvénytársaságot pedig vagy szövetezetest a természetökből összehozni alig lehetett, mert az illetők, ha tudnak is természeteni, de nem tudhatnak gyárat alapítani, berendezni, szak-

értellemmel vezetni és a terményt haszonnal értékesíteni, mert ahhoz hosszas tanulmány szükséges, amelynek elsajátítására hazánkban állandó tanszék semmiféle tanintézetben nincs; mert hogy egy ily tárgyban a vidéken tartott egyes szakelőadás keretén belül valamely bármilyen okos érdeklődő is teljes szakemberré képezhetne volna ki magát, az ki volt zárva. Aki tudja, hogy a lenkő, habár kevésbé terimés is, mint a kőrös kender és hogy azt távolabb fekvő gyárakhoz szállítani szintén bajos: önkéntelenül is kell, hogy foglalkozzék a szállítható *lentörő- és tilológépek* kérdésének megoldásával is és amelylyel ha gépész volnék, már készen is volnék. Mert ha lehetett a nagy és nehéz szerkezetű, 16 hengerpárból álló kenderitörőgépet szállíthatóvá tenni egyszerűen azzal, hogy azt vízszintes alátámasztás helyett 45°-u szögben felállítva kocsihoz szerelték úgy szerény nézetem szerint még könnyebben elérhető ez a sokkal könnyebb szerkezetű, 13 hengerpárból szerkesztett lentörőgépeknel; továbbá ha szállítható szekrénybe volt bujtatható több, egymás mellett működő dobrendszerű kenderitörő, még könnyebb lenne kocsiszerkezetre felszerelni a darabonként mindenestül, alig 30 kg. súlyú lentiloló kerekeket.

Nagyon ajánlom ezt hazai gépészmérnökeink figyelmébe, akik ezáltal hazánk lentermesztését előbbre is vihetnék egy pár lépéssel, sőt a találmányt bizonyára szabadalmaztathatják.

Füredy Lajos.

ERDÉSZET, FAÜLTETÉS.

Rovatvezető: Földes János.

Az erdők lételéhez fűződő nemzetgazdasági érdekek.

III. Hogyan segítsünk az erdőpusztítás okozta visszas állapotokon?

A szakembereink által erre nézve ajánlott orvoslásokat az alábbiakban sorolom fel.*

1. A kir. erdőfelügyelőségek megfelelő szaporítása és helyi szervekkel való ellátása (Bund K.). Ennek szükségességét könnyű belátni, ha megdölgünk, hogy egy-egy felügyelőség több megyére terjed ki és így egy alerdőfelügyelő mellett mindenhol elég gyakran megfordulni lehetetlen.

Szükségesnek tartom emellett, amint azt mások is hangoztatják, hogy az erdőfelügyelők kivételesen a földmívelési miniszter hatásköre alól s inkább a belügyminiszter alá osztassanak be, egészen független hatáskörrel. Nem egészséges állapot az, hogy az államerőket ellenőrző kir. erdőfelügyelő az államerőket kormányzó miniszter alatt álljon, ahogy vannak példák, hogy érdekösszeütközés esetén a köteleességét hiven teljesítő erdőfelügyelő itta meg ennek a függőségnek az árát.

2. A kir. erdőfelügyelőségeknek a községi stb. erdők kezelését intéző szervezettel való egyesítése, egybeolvasztása (Bund K.).

Ez által majdnem minden községben volna

* Lásd „Erdészeti Lapok“ 1907. szept. 1., okt. 15. s a „Magyar Erdész“ 1907. okt. 15. szám. Bund K., Ajtay S. és Elek István cikkeiket.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

megfelelő végrehajtó közege a kir. erdőfelügyelőnek s így szorosabb összeköttetésbe jutna az étellel, megfelelő központi személyzetel is rendelkeznek, melynek most hiányával van. Ezt a szervezetet szoros összeköttetésbe kellene hozni az alakítandó „Erdő- és mezőgazdasági kamarák”-kal is. E közegek volnának igazi előretolt őrszei a magyar nemzetnek a gazdasági politikában.

3. Szükséges annak kimondása, hogy ezt a külföldi törvények legnagyobb része kimondja, hogy erdőirtás bármely talajon csakis előzetes bejelentés s engedélyezés útján legyen engedélyezhető (Bund és Ajtay Sándor).

4. Az erdőtvény szigorítandó volna oly módon, hogy nemcsak a véderdők, hanem a feltétlen erdőtalajjal bíró területek is, mint *nemzeti vagydon jellegével bírók*, képezzék azok bárkinek is tulajdonát, fokozott állami felügyelet alá helyeztessenek s ha ilyen erdő másképp meg nem védhető, vegye legvégső esetben az állam kezelésébe vagy sajátítsa ki, amire a külföldi törvényhozás már nyújt példát (Ajtay S.).

5. Ennek megvalósításáig az állam erdővásárlásait nagyobb mértékben terjeszsze ki, különösen olyan magánbirtokokra, melyek pusztulása máskülönben előre átható (Ajtay).

6. Gondoskodás történjék arról, hogy erdőtalajok eladásánál az új birtokos multhatatlanul tájékozást szerezzen arról, hogy erdejének talaja az erdőtvény szempontjából mily minőségű s erre nézve a telekkönyvi bejegyzés volna tan a legegyszerűbb (Bund K.).

Ezáltal elejét vennék annak, hogy a kisgazdák jóhiszeműleg ne vásároljanak össze feltétlen erdőtalajú parcellákat, mint az ipolyvölgyi erdőknél láttuk.

7. Szükséges oly birtokpolitika megindítása, mely a földet azok kezébe igyekszik juttatni, kik azt a szociális és közgazdasági érdekeknek legmegfelelőbbben tudják művelni (Elek István).

8. Törvény alkottassék a kis erdőterületek közérdekű kisajátításáról (Elek). Elek szerint „a kisajátítási jog s egyben a kötelezettség a községeknek, mint erkölcsi testületeknek, volna megadandó, hogy a határookban levő, mondjuk 500 kat. holdnál kisebb erdőterületeket joguk és kötelességük legyen kisajátítani”.

Itt is megfelelő kör nyílne a gazdasági kamarák tevékenységének. A porosz kamarák is azon fáradoznak, hogy a kis erdőbirtokosokat közös kezelésre való szövetezésre bírják, de kevés sikerrel s szintén arra a következtetésre jutnak, hogy törvényes praxist kellene igénybe venni.

9. Egy országos erdőgazdasági részvénytársulat szerveztessék, mely az erdőterületeket összevásárolja s azokat rendszeresen kezelje. (Elek István).

Mindezeket a kérdéseket a nagyváradi gazdaságkongresszus határozata értelmében összehívandó erdészeti és gazdasági tagokból álló közös bizottság elé kellene hozni, mely azoknak a mező- és erdőgazdasági kamarák keretébe való illesztéséről is gondoskodnék.

A két utolsó pont különös figyelmet érdemel, mivel tény az, hogy jól és tartamosan fejlődő erdőgazdálkodás csak nagyterjedelmű összesített területeken üzhető sikeresen, azért

a kisbirtokok egybefoglalásával legjobban megoldjuk a kérdést.

Ez az egyesítés különben, újabban szerzett tapasztalatok alapján, a mezőgazdaságnak szintén nagy érdeke s nem áll már Elek István amaz érvelése, hogy „a rendszeres erdőgazdaság éppen homlokegyenest ellenkező birtokpolitikát követel, mint a mezőgazdaság. Míg amott parcellázás és szabad gazdálkodás a helyes jeszavak, addig itt a kisbirtokok egyesítése és a gazdálkodás korlátozása felelnek meg a közérdeknek.”

Legyen szabad szavaim igazolására Liptay Bélának a „Köztelek” 1907. évi 17. számában „A mezőgazdasági válság, a hitbizományok és parcellázás” cz. jeles tanulmányára hivatkozni. Eszerint a mezőgazdasági válság megvizsgálására kiküldött angol parlamenti bizottság, alapos helyszíni meggyőződés alapján, ama véleményének ad kifejezést, hogy „a mezőgazdaság jelenlegi állapotában a föld legjobb kezében van a nagybirtokosoknál és nagybirtoknál. Mert míg a mezőgazdasági napszámosság gondtalanul dolgozik a szegődött bérért gazdájának, addig — mihelyt par akre földje van — reggeltől estig gondok gyötrik és szakadatlanul dogoznia kell, hogy a kamatokat és a részlettörlesztés összegét előteremthesse.”

Arra a végkövetkeztetésre jut a parlamenti bizottság jelentésében, hogy a „parcellázás helyett kisbirtokokhoz kell juttatni a föld nélkül maradt birtoktalán földműveseket.”

Tehát ugyanarra a meggyőződésre jut az angol parlamenti bizottság, amit e sorok írója már néhány év óta hangoztat e lapok olvasói előtt, mikor a vágásterületek kis parcellákban való bérbeadásának előnyeit tárta fel a „Köztelek” olvasói előtt.

Rájöttek már nálunk is azok, kik a telepítést s parcellázást közvetlen szemlélethől ismerik, mint magam, hogy az a kívánt czélnak sehogyszem felel meg. A telepes összes erejét a vételártörlesztésre kell, hogy fordítsa, igyekszik ennélfogva parcelláját másra átruházni, sokszor az adósságok, hátralékok hátrahagyásával végleg meg is szokik. Különben Lendl Adolf eléggé szelözöttette a napilapokban is a telepítés nyomoruságait. A régi Mária Terézia korabeli telepítések azért sikerültek oly jól, mert a telepes egész az eke szarváig mindent tehermentesen a kezébe kapott.

Az angol parlamenti bizottságával egyező eredményt a „Köztelek” 1905. évi első száma igazolja, hol a vágásterületek egy holdas parcellákban 5 évre való bérbeadásának a szegény földműves népre gyakorolt jótékony hatását a következőképpen vázolom: „Meglát-szik a népen, mint vedlik ki toprongyos szegénységéből. A buzakenyérre rászokik az olyan, ki világleletében kukoricakenyérnél és mamaligánál egyebet nem evett.”

S ugyancsak az angol véleményt erősítik ugyanott folytatólag leírt következő szavaim: „Pedig hajh! ismerék magyart ott a Dunántul a saját földjén, ki gyermekkoromban módosan megélt foszlós belü buzakenyérből, hozzá jókat húzott a csutorából s mikor meglelt koromban újból láttam annak becsületes, szorgalmas családját, fekete kenyéren rágódott, a szegény-

ség gondjaitól meggyönyvedve, mert — ugymond — „megszaporodtunk s megszaporodott a por-czió, a szőlőt pedig megette a filloxera.”

Az éppen annál a kis erdei vágásparcella bérlőnél a főelőny, hogy fel van mentve az adó, közköltség — porció — fizetése alól, azt a nagybirtokos, az állam fizeti, sőt még adósság czímen se uszhat el e darab bérföldje, mint a sajátjáé.

Álljanak itt még a „Köztelek” 1906. évi 1455-ik lapjáról idézett alábbi szavaim: „Mióta az erdélyi községek kevésbé beérő oláh lakosainak legszegényebbje egy holdas parcellákban földhöz juthat az irtott, 5 év múlva újra erdő-sítendő vágásokban s ott a friss föld 16—18 métermázsza buzát terem neki csekély haszonbér mellett holdanként, a csemeték között meg ingyen gyönyörű kukoriczát s még sem kell e föld után fizetnie, azt mondja: van nekem annyi buzám és marhácnak valóm a padláson, hogy a magam emberségéből is megélek.”

Elég bizonyosság ez arra, hogy az angol parlamenti bizottság csakugyan fején találta a szö- get, mikor a kisbirtok-rendszert tartotta a boldoguláshoz vezető legjobb utnak.

E rendszert követi most már az erdő-kinestár az alföldi, folyómelléki, sőt a magasabb és meredekebb fekvésű vágásokban is. Így pl. a fent ismertetett ipolyvölgyi forrásvidékkel szomszédos kinestári erdők vágásterü- leteit szintén kiadják 2—3 éves bérletekben zab és krumpli alá s azontul beerdősítik, mert a talaj kár nélkül nem bírja tovább a meg- bolygatását e sekély zord helyeken.

Ezt a példát akarták utánozni, de megszorít- ás nélkül az ipolyvölgyi birtokosok s ime vigasz- talan kopárság, sivar terméketlenné vált a talaj a mezőgazdaság keze alatt, mihelyt az erdés- zek óvatos kezelése alól kikerült!

De ne higyük, hogy annak a délvidéki buza- termő vágásterületnek talaja szintén kimerit- hetlen. Ez is csak addig — 5—7 évig — ontja a bő termést, míg az erdőalkotta televényben tart; azért adja ki az erdészet csak öt évre az irtványt s aztán a csemetesorok között még két esztendőre, az erdei csemeték gondozása fejében, ingyenesen.

Szavaim bizonyítását szintén fent idézett 1905. évi közleményem szolgálatja: „Folya- modnak a földművelési miniszterhez, többnyire a község nevében, hogy ezek az irtások adassa- nak el nekik. A legnyomósabb ellenérvet azon- ban ők szolgálják, mikor folyamodványuk- ban maguk hívják fel a figyelmet arra, hogy határuk 2/3-ad része oly árkos, vízmosásos, hogy mi sem természetű rajta s még legel- nek sem való.”

Vajjon mi lenne ilyen emberek kezében abból az irtásból, mikor az erdő ugys már a mere- dekebb részre szorult!

Intó példák ezek arra nézve, hogy az erdei földet ne engedjük ki könnyű szerrel az er- dészet kezeléséből, mert az erdőcsinálta telekes talaj rövid idejű bérletföldje, míg jó erőben van, áldás a kisemberek kezében, de állandó mezőgazdasági használatra adva, átka, pusztí- tója lehet egy egész vidék lakosságának.

Földes János.

HALDEK

„ magnagykereskedése

József főherczeg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Budapest, V., Bálvány-u. 6.

vesz

lóhere

magot

kisarankását :: ::

a belföldi szükségletre 180 koronáig,

nagyarankását :: ::

a külföld részére 160 koronáig.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosutány Tamás dr.

A Thomas-salak és az agrikulturnozsfát.

Rövid idő óta magánaton ismételtlen kérdést tettek nálam az agrikulturnozsfátnek nevezett szép nevű trágyaszor és a Thomas-salak trágya-értéke felől. Az élelmes ügynökök elemzési bizonylattal igazolják, hogy az agrikulturnozsfátnek foszforsavtartalma azonos a Thomas-salakéval, de annal jóval olcsóbb. Hivatkoznak kedvező kísérletekre, melyeket Koch göttingai tanár, Klien könygsbergi tanár, Böttcher möckerni tanár végeztek, melyek azt mutatják, hogy az agrikulturnozsfát legalább is annyit ér, mint a Thomas-salak. A böbeszedü ügynök még további előnyül felhozza, hogy az agrikulturnozsfát az eltartásnál nem nyirko-ul meg, mint a szuperfoszfát s annál könnyebben lehet kézzel is kiszórni, mert nem marja meg a kezét annak, aki a kiszórással meg van bizva, mint az egyik-másik szuperfoszfátnál bizony megesik. Mondják, hogy hatóképesége több évre terjed, nem ugy mint a szuperfoszfáté, hogy az eltartásnál hatóképesége nem változik meg, szóval egekig dicsérik.

Hogy lehet ez összefüggésben azzal, amelyet a *Köztelek* mult évi 100. számában írtam: „hogy az agrikulturnozsfát, oczeanfoszfát, kismászfoszfát, gafsafoszfát jóval kevesebbet érnek a Thomas-salaknál?” Ha a gazda a vásárolt Thomas-salakot csak összes foszforsavra vizsgálhatja meg, akkor tényleg a vegykísérleti állomástól olyan elemzési bizonylatot kaphat, amidőn annak foszforsavtartalma az egyidejűleg beküldött Thomas-salakéval valóban egyenlő. Ha azonban, amint azt a jelen viszonyok között határozottan ajánlom, a Thomas-salakot a citrátban vagy citromsavban oldhatóság alapján vásároljuk, azonnal feltűnik a nagy különbség, amennyiben a Thomas-salak citrátban oldhatósága 13—18% között ingadozik, az agrikulturnozsfátban pedig olyan csekély, hogy az szóra sem érdemes! Az agrikulturnozsfát alatt forgalomba hozott áru ugyanis egy finomra őrlött kristályos mészfoszfát, mint aminő több ezer kiló van minden talajnak felső rétegében, amely azonban sem vízben, sem gyenge növényssavakban, mint aminőt a növények gyökerei kiválasztani szoktak, nem oldható s így a növényre nézve jóformán értéktelen. De hogy állíthaták ki akkor a vegykísérleti állomások azt az igazolványt, hogy az általuk megvizsgált agrikulturnozsfát 18% foszforsavat tartalmazott? Teljes joggal, mert az illető ügynök ur a beküldött minában az összes, tehát az erős ásványi savak által feltárhható foszforsav meghatározását kívánta, ezt az állomás teljesítette is s a gazdának kell eziránt tájékozva lenni, hogy a bizonylatban megtudja különböztetni az összes foszforsavat a vízben oldható és a citrátban oldható foszforsavtól; de hogy állíthaták ki az éppen hivatkozott tanárok olyan kedvező bizonyítványokat az agrikulturnozsfátról, mint amilyennel az ügynök ur kérkedik? Előtte van a „Der Landwirt” című lapnak folyó évi január 1-i száma melyben Iggena dr. foglalkozik az agrikulturnozsfáttal s közli, hogy Koch tanár panaszkodik, hogy az ő kísérleteinek eredményei egészen el vannak for-

gatva, s olyan állítást tulajdonítanak neki, melyet ő soha nem mondott. Klien tanár szintén ki nyilatkoztatta, hogy a neki imputált kedvező vizsgálatokról nincsen tudomása. Böttcher tanár csodálkozását fejezi ki afelett, hogy az ő kísérletei az agrikulturnozsfátra kedvező eredményeket mutattak volna, sőt ellenkezőleg, szó szerint azt írja, hogy: „a mult évben bevezett kísérletek az agrikulturnozsfátnek értékeltségét újból bizonyítják”. Wagner tanár írja, hogy: „aki agrikulturnozsfátot használ trágyázásra, az hiabavalóságra dobja ki a pénzét” s végül a magyaróvári növénytermelési állomás közli, hogy legközelebb fog a *Köztelek*ben egy erre vonatkozó cikke megjelenni, amelyben az általa végzett természetes kísérletek alapján a gazdákat kötelesség-szerűen óva inti az agrikulturnozsfát vásárlásától. Ezekután azt hiszem, hogy az agrikulturnozsfáttal üzött magyarországi vásárlások szédelgésnek minősítendőek és az ilyen ügynök uraknak tessék minden további nélküli ajtót mutatni, mert nyilvánvaló, hogy ezen Pechmann által külföldről kolportált árucikknek Németországban kiadván az utat, az most hozzánk küldi ügynökeit szerencsét próbálni.

Félni lehet, hogy ezen áru, amelynek jelentékeny mennyiségű vízben és gyenge savakban oldhatatlan foszforsavtartalma van, más alakban fog újból betolakodni. Veszedelmes lesz akkor, ha azt Thomas-salakkal keverten hozzák forgalomba, amely esetben a vegykísérleti állomás a sürgős munkákkal tülhalmozva csak a kívánt meghatározásra szorítkozik s így megbízatás híján nem is konstataálja, hogy van-e az más foszfáttal keverve? mert csak az összesfoszforsavat határozza meg s ez pedig, mint már fentebb említettem, az agrikulturnozsfátban is megfelelő lehet; ennél fogva ajánlom a Thomas-salakot csak a gyárból, vagy pedig a gyári jellell ellátott zsákokban vásárolni, vagy másképpen is vásárolhatjuk, de akkor sohase mulasztjuk el azt nem összes foszforsavtartalmára, hanem citrátban vagy citrátban oldható foszforsavtartalmára valamely állomáson megvizsgáltatni, amikor a csalódás kizártnak tekinthető.

Nagyon sajnálom, hogy ezen idegen foszfát-invázió a Thomas-salak általánosabban használtnak, melyet a gazda ugy sem használt olyan mértékben, mint azt megérdemléne, ismét csak ártani fog. Ezzel szemközt a kezeim közé jutott „H-bung der Landwirtschaft im Böhmerwald” című kis illusztrált füzet, ahol számadatokkal van bebizonyítva, hogy ezen a kulturának olyan alacsony fokán álló és felettebb nehéz gazdasági viszonyok között működő vidéken Schreiner dr., a cseh királyság földmívelési szakosztálya főnökének kezdeményezésével és jó példájával éppen a Thomas-salakkal eredményeket értek el, különösen mészszegény új irtásokon, midőn a 9 éves forgókban a Thomas-salak, chilisalétrom, méz és kaint célszerű alkalmazása folytán kataszteri holdankint, levonva a trágyázás költségeit, 53 korona tiszta jövedelmet mutat fel évenként. Oly módon, hogy 100 métermázsza Thomas-salak és 100 q. kaint, melynek beszerzési ára kerek számmal 1000 koronára rugott, kerek számmal 2000 korona terméstebbetet idézett elő.

Nagyon felűnő a termésnek nemcsak emelkedése, hanem jelentékeny mértékben való

javulása a réteken, amelyre a Thomas-salak az 5 évekig kitartó foszforsavával rendkívül kedvező hatása, ugy, hogy azon területen, ahol eddig 26 darab számottevő marha volt keservesen eltartható, most 46 darab kitűnően él meg s még eladásra is kerül takarmány, amiből minden gazda belátja, hogy mennyire szaporodott az istállótrágya s ezen a réven a földek termőképesége.

Azt már minden gondolkozó magyar gazda tudja, milyen hatalmas emeltyűje a tiszta jövedelemnek a műtrágyák alkalmazása, de ez csak azon egyéneknek válik be, aki tudja mit, mikor, mennyit és hogyan alkalmazza, mert különben elszámíthatja magát és a siker elmarad. Erre a célra különböző műtrágyák állanak rendelkezésünkre, az én meggyőződésem szerint azonban a Thomas-salakkal nagyobb szerepet kellene juttatni, mint aminőt az ezidőszerint Magyarország területén játszik. Hogy hol és mikor van egyik vagy másik műtrágyának helye, azt kívülről megmondani vagy analízis alapján meghatározni nem lehet, mert ez a helyi viszonyoktól függ, de annyit mindenesetre megérdemel a Thomas-salak, hogy a törekvő gazda azzal is tegyen kísérletet és amennyiben a kísérletek eredményei kedvezők és a számítás azt mutatja, hogy a Thomas-salak alkalmazása az előnyösebb, mert az ad nagyobb tiszta jövedelmet, akkor ezt alkalmazni saját maga iránt való kötelessége. Most még csak annyit kívánok megemlíteni, hogy a Thomas-salak alkalmazásának a legkedvezőbb ideje nem a tavasz, hanem az őszi s így az összehasonlító kísérletet ugyanazon mennyiségű foszforsavval nem tavasszal, hanem az őszi vetést megelőzőleg kell megejteni. Kosutány Tamás dr.

IRODALOM.

A hegyvidéki gazdasági akció 1906. évi működésének ismeretése. A m. kir. földmívelési miniszter megbízásából összeállította Kazy József miniszteri tanácsos, hegyvidéki és székelyföldi miniszteri megbízott. E czímen most bocsátotta közre a földmívelési miniszter a hegyvidéki kirendeltség által végzett népmen-tési dolgokról Kazy József miniszteri tanácsos által a mult évben összeállított jelentést. A részletes beszámoló husz fejezetre van osztva. Az érdekes számok közül a következőket emlíjük fel a becses füzet tartalmából:

A nép használatában levő föld 2900 kat. holddal gyarapodott, mert a fogarasi, iványi és remetei területeket a kirendeltség átvette az uradalmi bérlektől és ruthén kiscsádknak adta bérbe. Összesen ötvennégy község kiscsádkai kaptak bérbe földet egy-öt holdas parcellákban. Valamivel kisebbedett az ilyen bérletterület, de ez a fogyás inkább örvendetes. Mert az egyik kibocsátott területen egy faipari telep és vegyi gyár, a másikon pedig egy kaptafagyár létesül. Jelentékenyen szaporodott a kiscsádk főbírtokai vétel útján is. Bereg vármegye felvidéki járásának huszonnégy községe részére megszerezte a miniszter a hitbizományi uradalom Hat hegység nevű 5000 holdas erdőbirtokát és 3000 hold területű szántó- és legelőbirtokát. Sáros vármegyében megszerezte a miniszter ugyancsak főrészen kiscsádk részére az 5152 holdnyi zborói uradalmat. Közbenjárásával 1900 hold

A szárított sertéstrágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb

trágyanem.

Állami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredményt hozott.

Árajánlattal, felvilágosítással, elismert nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Ullői-ut 21. száma.

föld jutott egyes községek kezére részint a hitbizományi, részint a kincstári birtokokból. Ezzel az akcióval fokozatosan mind több földhöz jut a nép. Igen szép eredményeket ért el a háziipar terén. A háziipar összesen 1318 kisgazda családnak közel 85,000 korona keresetét adott. A legtöbben a helyi viszonyokhoz képest fafaragással (680) és gazdasági kosárfonással (381) foglalkozott, de 117-re szaporodott a vászonszövés és 48-ra a művirágkészítéssel foglalkozók száma. A gazdasági ismeretek terén az alsóvezetkezi havasi mintagazdaság és tejjgazdasági telep, a szolymai állami gazdasági ismétlő iskola és a hegyvidék különböző pontjain tartott népies gazdasági előadások fejtek ki eredményes működést. És e tekintetben fejlesztő hatást gyakorolt a nép nagy tömegének az Alföldön nyári arató munkára való elszerveződésére is. A hitelszövetkezetek száma 14-gyel, a hitelszövetkezeti áruaktárak száma 9-el gyarapodott. Most tehát 125 hitelszövetkezet és 46 áruaktár működik a hegyvidéken. A nép 37 millió K.-t vitt kölcsön, de üzlet részre 0.8 millió K.-t, tartalékalapokra és takarékbetétekre pedig több mint 0.9 millió K.-t fizetett be. Az áruaktárak bruttó bevétele meghaladta az 1 millió K.-t. A kirendeltség a múlt évben is ingyenes jogtanácsokkal támogatta a szegény embereket, közbenjáró meglévő gyáripari telepek fejlesztése és újak létesítése érdekében, állandó figyelmet fordított az uzsoraesetek kipuhítására és üldözésére, közbenjáró kulturális érdekeket szolgáló intézmények létesítése érdekében s általában közreműködött a kulturális és gazdasági élet fejlesztésére szolgáló minden irányú ügy elintézésénél.

Hogy a jelentés teljes értékét megismerjük és a népméltóságot megismerjük, arra az akció beszámolójának rövid áttekintése is elég, mely igaz tükrö a végrehajtott munkának. A beszámoló a következő tárgyakat tartalmazza: Földbirtokok és földbirtok ügyek. Havasi legelők. Havasi takarmánykísérleti telep. Népies mintagazdaságok. Alsóvezetkezi havasi mintagazdaság és tejjgazdasági telep. Vetőmagkiosztás. Gyümölcstermelés és gyümölcsértékesítés. Szarvasmarhatenyésztés. Lótenyésztés. Juhtenyésztés. Baromfi- és házinyultenyésztés. Méhészet, halászat és rákterjesztés. Gazdasági háziipar (kosárfonás, nádfonás, fafaragás, seprűkötés, művirágkészítés, vászonszövés, iparházak, háziipari tanfolyam és kiállítások). Kereskedelmi és gyógynövények gyűjtése. Munkásokvetítés. Insegnyújtás. Hitelszövetkezetek. Áruházak. Vegyes intézkedések, ingyen jogsegély, uzsora-ügy stb.

Oly gazdag tartalom ez, mely a népjólét előmozdításának minden ágazatát felöleli és a hegyvidéki kirendeltség hathatós működésének további sikereit biztosítja.

A magyar gazdasági szakirodalom környegjeke. Nem tündér királynét, hanem a magyar gazdák részére mindig hasznos Hamupipókat akarunk bemutatni. Nem fényes, nem ékes, de a magyar gazdának szükséges! Mert éppen a múlt évben tett németországi tanulmányutról írták a magyar kiránduló gazdák, hogy nekünk tanulni és tanulni kell. A tanulás első eszköze a könyv. A magyar gazdasági szakkönyvek gazdag tárháza pedig a *Patria gazdasági könyvkereskedés* (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.) által kiadott szakirodalmi könyvjegyzékben van összehalmozva. Minden érdeklődő gazda megrendelheti könnyen, mert egy levelezőlapra való kérés után ingyen kapja.

Nem óhajtunk és nem ezélünk reklámozni csinalni egy könyvjegyzéknek, de a bapolyak is legszebb volt az ő fia, tehát úgy ilik, hogy az egyetlen magyar különlegesen *csakis gazda-*

sági szakkönyvek értékesítőjéről a gazdák előtt meleg hangon emlékezzünk meg. Csak hogy az osztrák gazdák ebben is rákérítették. Már az előző héten írtak igen szép ajánlatot az osztrák gazdák szakkönyvtárában a *Patria* könyvjegyzékéről. Tehát megelőztek. Megelőztek, de le nem győztek, mert a magyar gazda már nem a régi, maradi, nemtoródó. A magyar gazdasági szakkönyvek százezrei forognak kézen napjainkban és a „Patria” szakkönyvjegyzékét szívesen veszik igénybe ezután is a magyar gazdák tízezrei, mert tudjuk, hogy *tanulni szükség — még a magyar gazdának is!*

Ujdonságok a könyvpiacon. Balassa Frigyes: A cséplőgépek szerkezete és azok kezelése. II. kiadás. 6 K. Löherer Andor: Az amerikai kivándorlás és a bevándorlás kérdése. 6 K. Csukás Géza: Társadalmi bajaink és a kivándorlás. 1 K. Sierbán János: A szarvasmarha tenyésztése és hasznosítása. 2 rész. 2 K. Gondos Viktor dr.: Közgazdasági képek Amerikából. 1-20 K. Molnár István: A fatenyésztés. Külföldi tekintettel a községi falkolákra és befalításokra. Uj kiadás. 1 K. Jung J. Bauer oder Grossgrundbesitzer? Gedanken zu einer liberalen Bauernpolitik. 40 Heller. Shadwell Arthur dr.: England, Deutschland u. Amerika. Eine vergl. Studie ihrer industriellen Leistungsfähigkeit. (Industrial efficiency). 19-20 K. Klimmer Martin: Veterinärhygiene. Grundriss d. Gesundheitspflege d. landw. Haustiere, m. besond. Berücksichtigung d. Fütterungslehre. 15 K. Oettingen Burchard: Die Zucht des edlen Pferdes in Theorie u. Praxis. 22 K. Schulte i. Hofe, A. Die Kakao- Fermentation u. d. Verarbeitung des Kakaos v. d. Ernte bis zum Versand. 2-50 K. Stern Marianna: Kochbuch d. Küchenreste. 60 H. Méhészeti zsebnaptár 1908. Szerkeszti: Ivánkovich Béla. II. évf. Kötve 3 K. Matyasovszky Miklós dr.: A földjáradék. 5 K. Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kaszálólétesítés száraz homokos talajon. 81. kérdés. Kaszálóm — amely száraz természetű, homokos talaju — alig adott már számbavehető takarmánytermést. A nemesebb füvek kiperültak. Az őszszel feltörtem és fűmaggal szeretném elvetni. Milyen fűmaggal volna legcélszerűbb bevetni, hogy bő termésre számíthassak? A rétet feltörés előtt megrágyáztattam.

L. A.

Felvet a 81. sz. kérdésre. A száraz természetű homokos talajra, mely őszszel felszántottat s megrágyáztattott, következő fükeverék elvetését ajánlom: Bromus inermis 9-30 kg., Avena elatior 3-90 kg., Daetylis glomerata 4-60 kg., Poa pratensis 4-30 kg., Agrostis stolonifera 2-60 kg., Poterium sanguis orba 3-40 kg., Trifolium repens 0-60 kg., Lotus corniculatus 0-70 kg., Antyllis vulneraria 1-40 kg. Összesen 30-80 kg. kat. holdanként. A védőnövényt (árpa vagy zab) zölden kellene lekaszálni.

K. K.

Yorkshirek értékesítése. 82. kérdés. Évek óta tartok a mangalicza mellett yorkshir tenyészkocákat is (természetesen külön, tiszta tenyésztésben) és a tenyésztés eredményével meg is vagyok elégedve, de nem az értékesítéssel. Sem a malacokat, sem a süldőket, sem a hizókat nem tudom jobban, néha úgy sem eladni, mint a kondorszörűeket. Kérek szíves utmutatást: mi a yorkshirek legjobb értékesítése? malaczkorban vagy hizalva eladni és hol?

Zs. E.

Felvet a 82. sz. kérdésre. A hussértékek legkedvezőbb időszaka április—június hónapok, mely időt nem a zsirt, hanem a húst keresik és fizetik is meg. Sulyra nézve leghevesebb azokat 250—280 kg.-ra páronként felvinni. Mindenesre tekintetbe jó azonban az a körülmény, vajjon veszen átmentek-e, mert nemleges esetben páronkénti 140—150 kg. suly mellett — feltéve, hogy a sertések gömbölyűek — nem tanácsos a velük való kísérletezés és inkább áruba bocsátandók. A jelzett időben kőbányai detail-kereskedők igen jó vevők az ilyen anyagra. M. M. Sz.

Tehénlegelő létesítése. 83. kérdés. Van egy 12 magyar holdas erdei irtásföldem, szelid lejtőjű, könnyű talaju, északi fekvéssel. A föld évek óta elhanyagolva van, egyharmadába őszszel fekete ugarba trágya nélkül rozs lett vetve, kétharmadába mar két éven egymásután zab volt. A zab szalmára a múlt éven is elég dusan hajtott. Ohajtánám ezt a területet lassanként téhenlegelőnek beállítani. Milyen eljárást kövessék, hogy czéomat elérhessem? Trágyaul csak műtrágyát adhatok egyelőre. De milyen műtrágyát? A rozsrá nem lehetne-e vetni valamelyes takarmánynövényt, amely aztán jövőben legelőül szolgálhatna. E tavaszon vetnék-e legalább egyharmadába valami hasznosító növényt műtrágyával? Kezdő gazda.

Felvet a 83. sz. kérdésre. Tehénlegelőnek az erdei irtásföldön, könnyebb összetételű talajon következő keveréket ajánlhatom:

Daetylis glomerata 1-80 kg., Avena flavescens 2-10 kg., Festuca pratensis 7-80 kg., Poa pratensis 3-50 kg., Agrostis stolonifera 4-60 kg., Trifolium pratense 0-90 kg., Trifolium repens 1-30 kg., Poterium sanguis orba 3-40 kg., összesen 33-20 kg. kat. holdanként.

Mután a földek — amint említettük — évek óta elhanyagolt állapotban vannak, legjobb lenne a területet előzetesen istállótrágyával megrágyáztatni kapasnövényt (burgonya, tengeri répa) bevetni s az így jól átmunkált földbe azután a fükeveréket vetni árpa vagy zab védőnövényt, melyet azonban zölden kellene lekaszálni. Ha istállótrágya rendelkezésre nem áll, műtrágyák használandók és pedig k. holdanként 200 kg. szuperfoszfát (16—18%-os) és 100 kg. 40%-os kátrágya, melyek összekeverve, késő őszszel kiszórva leszáthatók vagy pedig a teljesebb hatás kedvéért a védőnövény lekerülte után őszszel a fiatal füvesre hintendők. A fiatal füvelésre azután a következő tavasszal 40—50 kg. chilisalétróm lenne kiszórandó, mire jelzett viszonyok között feltétlenül szüksége lesz.

A rozsa közé lehetne tavasszal fehérherre s angol perje keveréket szórni, mely azután a jövő évben jó legelőt adna. Kat. holdanként 6 kg. fehérherre s 12 kg. angol perjemag számítandó. A rozsa lekerülte után pedig őszszel előbb említett műtrágyákat itt is ki kell szórni.

A rozsszal nem bevetett területen pedig előbb mondott okok miatt talajtisztító s javító kapasnövényt kellene ez idén vetni s a fükeveréket a jövő tavaszra hagyni. K. K.

Köszén és tűzifa viszonylagos értéke. 84. kérdés. Cselédlakásaim szalma hiányában szén, vagy fatüzelésre akarom berendezni. Kérek felvilágosítást, szén vagy fatüzeléssel jövőre ki olcsóbban? Szenet q-ankint 3 K.-ért, fát q-ankint 1-50 koronáért szerezhettek be gazdaságombba szállítva. Cselédlakásaim 75 köbméter ürtartalmuak lévén, mennyi szén és fa tüzianyag szükséges évente egy ily lakás fűtése és főzéshez? Fűzéshez fát, melegítésre szenet szándékoznám adni. M. I.

Felvet a 84. sz. kérdésre. Egy q. köszén helyettesítésére mintegy két q. fa szükséges, miszerint

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐ-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Gőzealkatrészek, ekevasak, acél- és fémalkatrészek, gőze-sodronykötelek.
Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindentéle gazdasági gépek.

Kazánkovácsmunkák, új tüzszerények.
Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Pontos kis-olajkísérlet!

nek fel panaszkodnak, ezeknek természetesen helyet adunk. Mert ha a törvény egyes intézkedései az előzetes aggodalomnak megfelelőleg csakugyan sérelmeseknek és tarthatatlanoknak bizonyulnak, ezt a körülményt nekünk van legkevesebb okunk véka alá rejteni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal 275
Egyről-másról	276
A szerkesztőség szava	288
Növénytermesztés.	
Növénytermesztési tapasztalatok	277
Burgonyafajta-kísérletek 1907. évben	278
Kendermagtermesztés	279
Gazdasági ázeman.	
Mennyit ér 105 kg. cukorrépa	280
Trágyázás.	
Az agrikulturfoszfátról	280
Allattenyésztés.	
Házialataink bélyegzéséről	282
Tejgazdaság.	
Násbyholmi tehenészet Svédországban	283
Gazdasági gépészet.	
Szállítható lenkikészítő gépek	284
Erdészet, faültetés.	
Az erdők lételéhez fűződő nemzetgazdasági érdekek	284
Gazdasági vegytan.	
A Thomas-salak és az agrikulturfoszfát	286
Irodalom	286
Levélszekrény	287
Vegyések	289
Az Osztrák-Magyar Bank évi jelentése. — Eljegyzés. — Gyászír. — Magyar gazdák a német földről. — Adóügyi értesítés. — Állatforgalom Ausztriával. — A Magyar Gazdák Szemléje. — A vetések állása Romániában. — Len- és kendertermesztési jutalmak Franciaországban. — Kalapos lovak. — Németországba szállított szőlőküldemények bevitelének kifogásolása. — Apró hírek	
Kereskedelem, tőzsde	291
Szerkesztői üzenetek	294

Az Osztrák-Magyar Bank évi jelentése igen tanulságos adatokat tartalmaz mult évi pénzforgalmunkra és hiteléletünkre vonatkozólag. A bank zárószámadásai igazolják első sorban azt a tényt, hogy az Osztrák-Magyar Bank a legszolidabban fundált jegybankok egyike. A mult évi bankjegyforgalom, melynek törvény szerint 40%-a fedezendő ércpénzzel, 2,028.024.110 K. volt, az ércpénz pedig hitelt 1,440.878.620 K.-t, azaz a bankjegyforgalom 71%-át, tehát az ércpénz fedezet majdnem a kétszerese a szükségletnek. Bankszerűen fedezendő volt 764.462.165 K., mivel szemben a tényleges fedezet 899.265.139 K., a túlfedezet tehát a tartozásokkal szemben értékpapirokban és követelésekben 134.802.975 K. Az évi átlagos kamatláb 4,896% volt, ami tekintettel a mult évi pénzválságra, igen alacsonynak mondható. A kamatláb csakis az utolsó két hónapban emelkedett 6%-ra, ma már azonban ismét 4 1/2%-ra. Leszámított a bank 5737 millió korona értékű váltót, warrantot és értékpapírt, ebből Magyarországon 2243 millió korona értékűt. A bank átlagos leszámítási állománya volt 1906-ban 533 millió korona, 1907-ban 666 millió korona; leszámítási kamatok fejében pedig befolyt 1907-ben Magyarországon üzletek után 3,562 millió K.-val, az osztrák üzletek után 5,427 millió K.-val több mint az 1906. évben. Ezen adatok megdöntik azt a mult évben sokszor hangoztatott vádat, hogy az Osztrák-Magyar Bank a magyar hitelügyekkel mostohán bán, mert a tény az, hogy azok a bank részéről aránylag sokkal inkább honoráltattak, mint az osztrák hitelügyek s nagyon meg lehetünk majd elégedve, ha majdan az önálló magyar bank hasonló bőkezűséggel látja el pénzzel a magyar piacot. A magyar piac hitelszükségletének fedezésénél egy súlyos körülmény van az osztrákkal szemben. Ez az, hogy a magyar piac váltói hosszabb lejáratúak, mint

az osztrák piacéi. Mert míg az osztrák váltók átlagos lejáratú ideje 33 nap, addig a magyar váltóké 55 nap. Ugyanazon hitelügy kielégítésére tehát Ausztriában kevesebb pénzre van szükség egy éven belül, mert a pénz gyorsabban fordul meg. A 81 bankintézet élén Prága 25 nappal s Bécs 26 nappal áll, míg a magyar bankintézetek körül Budapest jelentkezik 48 átlagos lejáratú nappal, mint a sorban a 25-dik. Ez világosan feltünteti a magyar és osztrák hitelviszonyok különbözőségét. Fizetés hiánya miatt óvatoltatott Ausztriában 7,8 millió K., Magyarországon 10,6 millió K. értékű váltó, a bankot azonban nem érte veszteség. Az óvatolt váltók a leszámított váltóknak 1906-ban 0,262%-át, 1907-ben 0,324%-át tették ki, tehát a mult év gazdasági válsága a bank üzletében alig hagyott nyomot. A bank egyéb üzletei közül reánk nézve a jelzálogkölcsön-üzlet bír még fontossággal. Az engedélyezett 13 millió K. kölcsönből Magyarországra 10,4 millió K. esett, s az egész kereken 300 millió K. jelzálogkölcsön-állományból 240 millió K. esik Magyarországra. Az évi üzleti eredménye a banknak kereken 30 millió K., amelyhez a magyar üzletek 13,9 millió K.-val járultak. A részvényesek 7,671%-os osztalékban részesednek, míg a két kormány 13,1 millió K. felett osztozik. Az Osztrák-Magyar Bank mult évi működése és üzleti eredménye egyaránt kielégítheti az érdekelt köröket.

Eljegyzés. Armos Jenő, a „Fejérmegyei Gazdasági Egyesület” titkára eljegyezte Kováts Erzsike urhölgyet Székesszékhérvárról.

Gyászír. Nemespanni Czobor Gyula hercegprímási bajcs-érsékújvári uradalom felügyelője, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete, a Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi tagja és a komáromvármegyei törvényhatósági bizottság tagja rövid, de fájdalmas szenvedés után 55 éves korában f. hó 6-án Bajcsen elhunyt. A magyar gazdatiszti kart súlyos veszteség érte, mert az elhunytban egyik legkiválóbb tagját veszítette el, akinek szorgalma, lelkiismeretessége és szakértelme működési köre határain túl messze közelímerést érdemelt ki. Kora ifjúságában került a hercegprímási uradalom szolgálatába és Simor János hercegprímás egyik legkedveltebb embere volt. Ennek a bizodalomnak köszönhető, hogy a primási uradalom kiállításának rendezésével lett megbízva az 1879. évben megtartott kiállításban, hol az uradalomnak kiállítására a legnagyobb kitüntetésben részesült s ugyancsak a bizalom kifolyása, hogy elég fiatalon került nagy hatáskört biztosító állásba. A mezőgazdaság terén és a köz érdekében kifejtett munkássága legfelsőbb elismerésben is részesült, amennyiben ő felsége magyar nemes adományozásával tüntette ki, Mi, akik személyét közelről ismertük és páratlanul rokonszenves barátságát élveztük, kétszeresen érezzük a gyászt.

Magyar gazdák a német földről. Az OMGE. a mult évi sikerült és tanulságos németországi tanulmányutjáról kiadott könyvből felajánlott halálja jeléül egy-egy tiszteletpéldányt mindama németországi testületeknek és magánosoknak, akik a tanulmányutazó társaság irányában tanúsított vendégszeretettelük, jóakaratu utbaigazításokkal és tanulni vágyó gazdatisztsáinknak adott alapos, szakszerű felvilágosításokkal a tanulmányut sikerét előmozdították. Németországi barátaink a megküldött szerény emléket, melyhez a magyarul nem tudók részére Miklós Ödön előszavának német fordítását és az egész munka németnyelvű rövid kivonatát mellékeljük, szíves örömmel fogadták s most egyre-másra érkeznek az OMGE.-hez elismerő hangú köszönő levelek. Németországban élő honfitársainkon, úgymint Szögyény-Marich László nagyköveten, Velics Lajos müncheni követen, Cseh Endrén, a porosz kir. pincéz igazgatóján, Krisztinkovich Ede és Leitgeb Imre min. szaktudósítokon stb. kívül, akik tanulmányozó gazdatisztsáink utját valóban

lekötelező szívelyességgel és előzékenységgel egyengették, mintegy 15—20 levelet kaptunk testületektől és magánosoktól, így a berlini gazdasági főiskola rektorától, a müncheni Landwirtschaftsrattól, a württembergi Zentralstelléből, a neuwedji szövetkezeti központtól, stb., Lajos bajor kir. herceg nevében pedig kamarása Leonrod báró intézett egyesületünk elnökéhez megleghangú köszönőlevelet, amelyben a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar gazdák könyvéről és a herceg örömeinek ad kifejezést azon, hogy „Ő Felségének alkalma nyílt a tanulmányozó magyar gazdákat leutsteteni uradalmában személyesen fogadhatni és kalauzolhatni”. Örömmel jegyezzük fel a külföldről jövő őszinte rokonszenv e jöleső megnyilvánulását, aminőkben — sajnos — amugy is ritkán van része a magyaroknak.

Adóügyi értesítés. Az OMGE. üzemi osztálya felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az 1908. évi első negyedre járó állami adók és járulékaik f. évi január hó 1-én váltak esedékessé, de folyó évi február hó 15-ig kamatmentesen fizethetők, míg ezen határidő letele után 5% késedelmi kamat fizetendő. A hadmentességi díj fizetésére kötelezett egyének pedig figyelmeztetnek, hogy ebbeli bevallásaikat f. évi február hó végéig nyújtsák be az illető városi vagy községi adóhivatalnál, mert ennek elmulasztása esetén háromszoros bírságnak lehetnek kitéve. Miután az országgyűléshez beterjesztett adóreformjavaslatok valószínűsége szerint még a f. évben fognak törvényerőre válni, fellette szükséges, hogy minden egyes földbirtokos és uradalom már most győződjék meg, vajjon a földbirtokáról szóló kataszteri birtokive rendben van-e? Nevezetesen megfelelő-e az abban felvett birtok a jelenlegi tényleges állapotnak, továbbá az abban kitüntetett osztályozás miképp felel meg a jelenlegi tényleges művelési állapotnak, mely célból legtanácsosabb, különösen nagyobb birtokoknál, hogy a kataszteri birtokiv másolatát az illető városi illetve községi hatóságoktól maguknak beszeressék, hogy annakidején a földadóreform-javaslat életbeléptetése alkalmával kellő jogorvoslattal élhessenek.

Állatforgalom Ausztriával. Több lapban az a téves közlemény jelent meg, hogy az Ausztriával kötött új kereskedelmi szerződés értelmében az osztrák határszéli menti magyarországi községekből szarvasmarhák lábán csak előzetes hatósági állatorvosi vizsgálat után hajthatók át Ausztriába. Ez nem felel meg a valóságnak. A tény az, hogy tőlünk Ausztriába minden előzetes állatorvosi vizsgálat nélkül hajtható át a szarvasmarha. Előzetes állatorvosi vizsgálat csak a vásárokról áthoztandó és olyan állatokra van előírva, melyek nem az Ausztriával határos határszéli járásokból hajthatnak lábán Ausztriába.

A Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség Bernát István szerkesztésében megjelenő folyóiratának januári füzeté most hagyta el a sajtót. Vezetőcikké a szerkesztőnek legutóbb tartott akadémiai székfoglaló értekezése a földbirtok megosztásáról. Rubinek Gyula az egyenes adók reformjáról mond véleményét gazdaszempontból. A következő közleményben Takáts Sándor a magyar marhakereskedést ismerteti a multban. Figyelemre méltó közlemény a szocializmusról írott is, amelynek álnévű szerzője a szocialdemokraták képtelen vádjait czáfoja. Charles Gide párisi jogtanárnak világhírűvé vált előadását a fogyasztó uralmáról szintén a füzet tartalmazza. A különféle rovat ezuttal is változatos, könyvbírálatokat, külföldi gazdasági mozgalmakat foglal magában. A Magyar Gazdák Szemléje a Magyar Gazdaszövetség tagjainak tagilletmény fejében jár.

A vetések állása Romániában. A rendkívül kedvezőtlen őszi időjárás sok gondot okozott Romániában is, csakugy mint nálunk, a gazdáknak, de némileg javított a helyzeten az enyhe december jótékony esőzéseivel. A megkészt

buzavetést november folyamán csaknem mindenütt be lehetett fejezni s mindeddig a vetések fejlődése is kedvezőnek mondható, bár végleges vélemény egyelőre — természetesen — még nem alkotható s a túlzott optimizmus legalább is korai volna. Az árpára nevezve pedig az időjárás kedvező fordulata teljesen megkésztette mondható. A december utolsó napjaiban beállott erős fagy tetemes kárt okozott a vetésben, de csak rövid ideig tartott, a január második felében országszerte jelentkezett hó pedig végre beborította ugyyszólván egész Románia földjét a nehezen nélkülözött oltalmazó hótakaróval, mely bizonyára jótékony védelmet fog nyújtani a fejlődő vetésnek a hagyományos erős februári fagyok ellen. Mindent összevéve, buzában és tengeriben eléggé kedveznek a kilátások, rozsbán, zabban és árpában azonban annál kevésbé. Annyi máris valószínűnek mondható, hogy Románia is legfeljebb közepes termésre számíthat, feltéve, hogy a tavaszi időjárás nem lesz megint kedvezőtlen.

Len- és kendertermesztési jutalmak Franciaországban. A francia földművelésügyi miniszternek egy január derekán megjelent rendelete a len- és kendertermesztők részére törvényben biztosított termelési prémium összegét az elmúlt esztendőre hektáronként 60 frankban állapítja meg a megejtett hivatalos számítások alapján. Ez a termelési prémium, mely 1906-ban is ugyanily összegű volt és az 1904 március 31-iki törvényben megállapított maximumnak felel meg, tudvalevőleg arra szolgál, hogy a textilipar nyersanyagának előállítását kárpótolja a vámvédelem hiányáért, tekintve, hogy a len és kender ipari érdekekből nem esik vám alá. Lapunk múlt évi 36. számában behatóan ismertettük ezt a francia prémiumrendszert, amely nagy hasznára vált a francia len- és kendertermesztésnek s az ezen termelési ágakban állandó keresetet találó kisgazdák ezreinek, anélkül, hogy túlságos terhet róna az államkincstárra; — a most mondottak ötleteiből ismét csak a legmelegebben ajánlhatjuk a követésre méltó francia példát földművelésügyi kormányzatunk figyelmébe.

Kalapos lovak. Németországban nagyon elterjedt szokás, hogy a nap hevében huzamosabb időn át mezei munkát végző lovak fejére vászon- vagy szalmakalapot erősítnek napzsúrától való megóvásuk céljából. Némely városban pedig az állatvédő egyesületek valóságos propagandát fejtenek ki a lovak kalappal való ellátása érdekében s az ily módon népszerűsített állatvédelmi czélzattal hazánkban is akadnak már követői a külföldi példának. D'Anchald Henrik báró most beható vizsgálódásai alapján kimutatja, hogy az a hit, mintha a használatos kalapok tényleg megóvnák az állatokat a nap hevétől, tévedésen alapszik. Pontos hőmérőkkel végzett kísérletek beigazolták ugyanis, hogy meleg nyári napokon, mikor a hőmérő 26 fokot mutatott árnyékban, a napsütésnek kitett dolgozó lovak fedetlen fején, pusztán sörényük alatt 29 fok, ellenben szalmakalap alatt 33°, vászonkalap alatt meg éppen 38—40° volt a hőmérséklet, vagyis a kalap alatt megrekedt levegő jóval melegebb volt a környező légrétegeknél, a kalap tehát nem hogy védő, hanem valóságos kintözésköz a vele „feldiszitett” szegény párákra nézve. D'Anchald bárónak a Journal d'Agriculture Pratique-ban közölt véleménye szerint sokkal többet ér a lovak sörényének és üstökének hosszúra növesztése s esetleg napjában többször hideg vízzel való lemosása, a legyek kintözése ellen pedig lombos faágaknak a kantárhoz való erősítését tartja a legolcsóbb és legcélszerűbb módszernek.

Németországba szállított szőlőküldemények bevitelének kifogásolása. Az elmúlt évadban Olaszországi szőlőküldemények, melyek léczládákban avagy fedélnélküli kosarakban kerültek feladásra, a vámhivatalok részéről oly indokolással kifogásoltattak, hogy a szőlőteti védelem ellen kibocsátott rendeleteknek a csomagolás meg nem felel. Ezért a bevitel csakis jól elzárt és ennek

daczára könnyen megvizsgálható dobozok, ládák, avagy kosarakban történhetik. A berlini és más kamara ez ellen felszólalt, mely azt eredményezte, hogy megengedték, miszerint a főt szóvá tett csomagolással szállított küldemények tartályaiba papír tétesek bele olyképpen, hogy a tartalom elszóródása avagy kihullása megakadályoztassék.

Gyümölcskonzerv fuvardíjkezdménye. Déva, Kecskemét, Rimaszombat és Ujvidék állomásokról a magyar kir. államvasutak vonalaira gyorsárúként szállítandó gyümölcskonzervek után a mérsékelt gyorsárú díjtételei alkalmaztatnak a folyó év végéig rovatolás útján. *A díjkezdmény a rendes fuvardíjnak több mint kétszeresét teszi.*

Apró hírek. *Tejgazdasági és háztartási kurzusok a Felvidéken.* A földművelésügyi miniszter Stegmüller Máriát, a sárvári tejművelésügyi iskola igazgatóját Zólyom vármegyébe helyezte át s azzal bízta meg, hogy azon vidéken tejgazdasági és háztartási kurzusokat rendezzen a belgiumi fajta iskolák mintájára, hazai viszonyokra alkalmazva. A gyakorlatban lesz elsajátítható a fejés és a tej feldolgozása. A gazdasági teendőkről pedig előadások fognak taratni. Kívánatos lenne ily irányu elméleti és gyakorlati előadásoknak rendezése az ország minden vidékén.

Házipari tanfolyamok. A Pestvármegyei Gazd. Egyesület a földművelésügyi miniszter támogatásával Halason, Czeglédén, Solton, Csóváron és Bián kosárfőző, seprű és kefekötő, Dnapatajon bogárnymunka, Pilisszentkereszten pedig faipari tanfolyamot rendez. Az érdeklődés mindenütt igen nagy.

Alesuthi tengeri a külföldön. A bukovinai gazdatanács elhatározta, hogy magtengerisziükségletét Alesuthon szerzi be.

Ausztria a szerbiai husimport ellen. A Zentralstelle szerint illetékes egyetlek és körök tiltakoznak a szerb husbehozatal ellen.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendelkezése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e czélra megbízottját a helyszínerre kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kiválmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényel, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatkak. 3. Az egyik módozatu kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Lapunk mai számában közzétett *Egér és patkányirtó szer* című hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Tejgazdaság. Minden gazdálkodó arra a tapasztalatra jutott, hogy télen az istállóvetés következtében a tehének tejelőképessége és a tej minősége csökken. Ennek következtében nem mulaszthatjuk el a gazdálkodó urak figyelmét felhívni a több mint 50 év óta sikerrel alkalmazott Kwizda-féle korneuburgi marhatápporra, melynek előállítója Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari szállító állatgyógyászati preparátumok számára, Korneuburgban Bécs mellett. Ezen készítmény állandó adagolása, mint póttakarmány, a teheneknél nemcsak a tej minőségét feljavitja, de a tejelőképességet is fokozza.

NYILTTÉR.)*

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a káli, amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, heréknek és réteknek**, úgy az árpának és szőlőknek. Különösen **szegények káliban** a homok- és tőzegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a phosphorsav és nitrogennel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését.

A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálió** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta káliit vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk.

A káliitragyak alkalmazásáról a

Kállsyndikátus mezőgazdasági tájékoztató Irodája

Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Megjelent!

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára

szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár

1908. évi folyama

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**

Megrendelhető a

„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények M. A. V. összes vonalán tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar
Általános Hitelbank
Áruosztály - Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

„A HADSEREG“
KÉPES HAVI FOLYÓIRAT
Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD.
Előfizetési ára negyedévre 2 korona.

Aki SZABADALMAT akar szerezni, az forduljon
TÖRÖK LÁSZLÓ okleveles gépészmérnök
HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐHÖZ
(KIR. TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐ)
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI (Kerepesi)-ut 30. szám.
Telefon 87-02. Telefon 87-02.

Most jelent meg
BUDAY BARNA
DERÜLT ÉGBOLT ALATT
Czímű elbeszélés kötete. A vaskos kötet ára 3 kor. Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedésében, Budapest, VI., Andrásy-ut 10. sz.

PÉTERFY bácsi MESÉI.
Jó gyermekeknek legszebb ajándék.
Székely mesék 50 kép
Virág mesék 32 kép
Czigány mesék 41 kép
Petőfi regék 4 kép
Színes kötésben darabja: 1 K.
Czím: Péterfy Tamás író. Bpest, IX., Köztelek.

Mezőgazdasági helyzet.

Temes megye. (Febr. 1-én.) Központi járás. Az időjárás enyhe. Három napon át havazás volt, de azért a földeken kevés hó fekszik, mivel elolvadt. A vetések állása valamivel kedvezőbb, amennyiben eleve enyhebb lett a fejlődés. Buziási járás. Az időjárás változó. Hol enyhe, hol fagy, hol pedig köddel teli a levegő. Vingai járás. Az időjárás száraz hideg 11 mm-es csapadék volt. Vetések állása változatlan. Fehértemplomi járás. Időjárás száraz, fagyos, vetések állása változatlan. Dettai járás. Állandóan száraz, eléggé hideg időjárás. Reggelint 5-6 fok R hideg, délebb neha fagypont fölé emelkedik. Havazás valószínű. A száraz fagyos hótakaró nélkül a vetésekre eléggé kedvezőtlenek. Az árpa máris sokat szenvedett, rozs és búzában ma még nem lehet megállapítani, mekkora károkat okozott a fagy. Temesrékási járás. Száraz, hideg időjárás uralkodik, a vetések gyengék. Vingai járás. Időjárás változó a fagy hideg és a fok meleg között. Hó nincs. Vetések állása gyenge. Ujvári járás. Enyhe időjárás, havazás és esőzettel. Vetések állása gyenge.

Arad. Az időjárás az utóbbi napokban csapadékos jellegűtől több napon át részint esett, részint pedig havazott s jelenleg a vetések hó alatt vannak. Ma már ismét derült hideg idő van.

Baja. Három nap óta nagy havazás állott be, a méter magasságu hótakaró jót fog tenni a vetéseknek, de a vasúti és kocsiszínek megakadtak.

Debreczen. Az időjárás enyhe, havazással és olvadással.

Kaposvár. Négy-öt nap óta erős havazások vannak, melyek az elmult száraz ószre való tekintettel igen jótékony hatásukat lesznek a talpra. Az idő egyébként enyhe, rendszerint a fagypont fölött.

Losonc. Az időjárás enyhült a vetés telelése jó.

Léva. Az időjárás szép napos, éjjel gyenge fagyokkal; múlt éjjel egy kevés hó esett, az előző hó mind elolvadt. Az őszi vetések jól teleltek és a későn vetett mind kikelt.

Miskolc. Hó nincs a földeken, ami esik, az nappal elolvad, éjjel pedig ez az olvadás a földeken megfagy.

N.-Beeskerek. Az időjárás az egész héten keresztül enyhe volt csapadékokkal, fagy nélkül.

Nagykanizsa. Hétfőn havazás, hófúvás volt, a közlekedés rövid időre megakadt, de elegendő hótakaró a mezőre nincs. Jelenleg csendes hideg idő állt be.

N.-Szt.-Miklós. Két nap óta — lágyabb időjárás mellett — havazás és eső van, ami ugyan jó a vetéseinkre, de tartós hóra volna szükség.

Nagyvárad. E hó 4-én és 5-re éjjel számottevő hó esett, ami a vetésekre kedvező hatással lesz.

Nyíregyháza. Enyhe hideg, állandóan csapadék nélkül. Február 3-án igen erős, 4-én enyhébb északi széllel.

Nyitra. Az időjárás többnyire derült és szeles, különben napközben elég enyhe. A föld száraz állapota és a hótakaró hiánya folytán a terméskilátások nem a legjobbak. A gazdasági munkák szünetelnek.

Szatmár. Az erős havas időjárás hirtelen fagyos szárazra változott, baj azonban azért nincs, mert a még meglévő hótakaró elegendő a vetések megvédésére. Takarmány szűken van, ennél fog a szarvasmarnaárak csökkentek.

Szolnok. Az időjárás megenyhült. A vetések állapota változatlanul kedvezőtlen.

Versez. A lefolyt héten váltakozva, lanyha esős idő után 1 1/2 napig hó esett, mely ugyan mindjárt elolvadt, de a földeket jól átázta. Két nap óta hideg fagyra fordult az idő, mely fagy főképpen a búzára rossz hatással lehet. Takaró hórétteg kivánatos a vetéseknek.

Zalaegerszeg. Kis mértékű havazás nagyobb széllel és éjjeli fagyval váltakozik.

Zenta. Két napig havazott és most a földeket 25-35 centiméter hó takarja. Ez mindenesetre a vetésekre jó hatással lesz. Az éjjel 5 fok hideg volt. Az utak járhatatlank.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonátözsderől.

1908 február 7.

A tőzsde idegessége, kiszámíthatatlan hangulatai tisztára behelyeztetébelednek. Az utolsó napok árhullámzásai 0-80 fillér emelkedés és 20-30 fillér árcsökkenés között moogtak. Egyenlegül megállapíthatjuk, hogy azon feneketlen árdepr-sszió, mely 23 koronás aprilisi határidőrean jutott kifejezésre, véget ért és a malmok most már szórványosan résztvehetnek a vásárlásban. A forgalom messze elmarad a normálistól és szerény néhány ezer máz-ára terjed. Ma pédaul elkelt 5000 q. eleinte a tegnaphoz viszonyítva olcsóbban, későbbben változatlan árak mellett.

A vidéki árak nem kvadrálnak a helyiekkel, csupán a költözöttégeiket olcsón megadó czégek jelentkezőnek eladókul.

Rozs azonképpen mind-nütt drágább mint a fővárosban, hol is legfőbb 19-80 és 20 korona érhető el.

Arpából alig jutnak tudomásunkra megfelelő eladások, mig megállapítanunk kell, hogy a lanyhaság a tengerit szinte elérte és a legmagasabb árakhoz viszonyítva korona veszt séget szenvedett; különösen olcsóbbodtak a tiszavidéki álmások, melyeken legfőbb 12-40 koronát fizetnek.

Zab változatlan fogyasztás valamivel jobb. Árak 15-80-16-30 K. között mozognak minőséghez viszonyítva.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 24 K. 10 f., 200 mm. 77 k. 24 K. 10 f., 800 mm. 77 k. 24 K. 10 f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 200 mm. 77 k. 23 K. 80 f.
Pesvidéki: 400 mm. 77 k. 23 K. 80 f., 1000 mm. 76 k. 23 K. 85 f.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 76 k. 22 K. 40 f.
Rozs: 200 mm. 19 K. 60 f. par.
Árpa: 100 mm. 15 K. 30 f. par.
Tengeri: 300 mm. 13 K. 35 f., 200 mm. 13 K. 35 f. paritas.
Luczerna: 15 mm. 136 K. — f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 aprilisra	23-80 K.
„ 1908 októberre	20-70 „
Rozs 1908 aprilisra	20-32 „
„ 1908 októberre	17-96 „
Zab 1908 aprilisra	16- „
Tengeri 1908 májusra	3-60 „
Repcze 1908 aug.—szeptemberre	33- „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. február hó 7-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 180 szekér réti széna, 42 szekér muhar, 19 szekér zsupszalma, 14 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbüköny, kóles stb.), 500 zsák szécska.

A forgalom közepes.
Árak niherekben q-ként a következők: réti széna 700-84, muhar 800-860, zsupszalma 580-600, alomszalma 480-560, takarmányszalma — keve tengeriszár —, egyéb takarmány 600-640, zabosbüköny 800-820, lóhere —, zöld luczerna —, kóles —, sáru —, szalmaszécska 5.0-600. Összes kocsiszám 263. Összes súly 315,600 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A beállott hideg időjárás és nagy havazás a magüzlet továbbfejlesztését megakadályozta s a korábban már beérkezett tömeges megrendelések számszerint is megcsappantak.

Lóheremag irányzata ennek hatása alatt megcsend-sedett, az üzlet nyugodtabb mederbe terelődött, anélkül azonban, hogy ára változást szenvedett volna.

Luczernamag irányzata rendkívül szilárd s nagyobb megrendelések érkeznek be főleg Románia és Bulgáriából, ami azonban még a meglévő készletekből minden nehézség nélkül szálltható.

Büköny, baltaczinu, fűnagvak árai nem változtak.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag nagyaránkás	150-170
„ arankamentesítésre alkalmas	180-196
Luczernamag szép sárga színű	140-150
„ kereskedelmi áru	130-134
Baltaczinu	34-36
Biborheremag	40-44
Büköny	17-75-18-25
Nyuliszapuka	130-142

Gazdasági áruszükségleti czikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Az üzlet a lefolyt héten is nyugodt irányzatu volt. Az árak, különösen a disznózsír ára, a gyenge vételkedv következtében lemorzsolódtak s csak a hét vége felé állapodtak ismét meg.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsiakományok vételénél, nehéz minőségű	108-109 K.
Könnyebb minőségű	105-106 „
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	114-115 „
I. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.	132-133 „

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten a forgalom korlátozott és élénkebb kínálat mellett több tétel kelt el főleg későbbi szállításra.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 165 K., adózatlanul 66 K.

Élesztőszesz adózva 163 K., adózatlanul 64 K. nagyban azonnali és februar-márciusi szállításra.

Denaturált szeszben a kínálat valamivel élénkebb és hordóval együtt kötésre 55-55 50 K. kelt el nagyban és 1 K.-val drágábban kicsinyben.

Mezőgazdasági szeszgyarak részéről kontingens nyerszesz élelken volt ajánva és több tétel 58-59 K.-ig kelt el ab termelő állomás.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 62-63- K.

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban
	koronákban
Finomított szesz adózva	165 — 65 50
„ adózatlan	66 — 6 50
Élesztőszesz adózva	163 — 163 50
„ adózatlan	64 — 64 50
Nyerszesz adózva	163 — 163 50
Denaturált szesz	55 — 56 —

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélküli bementve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buliziszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysuly tisztasulyként, zsákosatul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	36	35-40	34-80	34-40	34	33-60	32-80	30-20
		7 1/2	7 3/4	8				
		29-20	25-20	17-60				

Rozslistárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	34-60	33-80	33	32-40	—	31-60	28-40

Az abraktakarmányczikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12-11 90
Goromba „	12-10-12-
Finom korpa 1908. febr.—május száll.	12-60-12-30
Goromba „	12-60-12-40
Finom korpa 1908. szept.—decz. száll.	10-80-10-60
Goromba „ 1908. „	11-10-10-80
Hozskorpa	12-80-12-60
Árpadara és árpaderce	13-80-13-60
Malomkonkoly	12-60-12-50
Budapesti gyári repczepogácsa	14-60-14-50
Derby melaszse ab Hatvan v. Pozsony	11-40-11-30
Szállított moslék zsák nélküli	14-10-13-90
Malátacsira „	13-20-13-
Szállított répaszelet „	13-20-13-10
Szörpíz +8-50% cukortart. hordó nélküli ab cukorgyár	10-60-10-50

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 február 7-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás 100 db	Vágott hus kilogramm fillérekben						Élősúly mm. koronákban						
						sárga	rózsa	I.	II.		marha-hus	borjúhus		sertéshus		birkahus	marha-hus		borjúhus		sertéshus		
												I.	II.	I.	II.		I.	II.	I.	II.	I.	II.	
						100 kilogrammonként											korona értékben						
Arad	22.-	18.-	13.60	13.80	12.-	6.50	7.-	320	—	10.-	180	144	200	160	148	136	160	70	60	80	70	90	80
Baja	21.-	18.60	14.60	14.20	12.80	6.-	6.-	240	200	6.-	136	128	144	136	128	120	116	56	52	106	102	96	92
Békés-Csaba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	22.80	20.40	14.20	18.-	13.-	4.20	4.60	400	240	6.60	132	116	172	128	168	160	104	76	68	92	—	—	—
Eszék	23.-	—	—	15.60	14.-	12.-	12.-	290	240	10.-	144	128	180	148	136	124	104	64	52	104	90	104	84
Győr	22.-	13.60	16.60	16.80	14.-	5.-	4.20	360	240	8.-	156	144	180	160	160	140	—	76	72	96	92	102	96
Kaposvár	23.40	20.-	16.60	15.80	14.80	3.-	3.20	320	—	5.60	154	150	174	165	136	128	97	70	62	96	88	104	—
Kassa	23.-	21.-	15.-	16.-	15.-	4.-	4.80	300	—	7.-	156	148	150	140	130	126	—	74	70	80	76	76	72
Léva	21.40	19.-	13.20	16.40	13.40	6.-	6.-	260	220	7.-	128	120	160	140	130	120	—	76	68	92	84	96	86
Losonc	22.80	20.-	16.-	16.80	14.40	4.50	5.50	200	180	7.-	136	112	160	144	136	128	—	70	60	96	80	128	120
Miskolcz	21.30	21.-	15.-	18.-	13.20	—	5.-	—	—	6.80	144	136	176	168	136	128	—	64	62	104	100	116	108
Nagybecskerek	22.-	18.50	14.-	14.20	11.80	7.60	7.-	304	200	6.50	130	128	160	144	144	136	88	65	60	84	80	90	86
Nagykanizsa	22.-	19.-	16.-	15.80	12.50	4.50	4.80	280	240	7.20	160	124	180	160	144	134	100	80	60	90	76	98	86
Nagyszében	23.50	20.-	14.-	13.60	14.-	4.80	5.-	320	280	8.-	160	136	130	120	140	128	100	68	58	—	—	82	74
Nagyszentmiklós	22.40	17.60	13.-	13.60	12.-	9.-	9.-	240	200	7.-	128	120	152	—	144	136	85	88	80	100	—	84	80
Nagyvárad	22.20	18.40	14.40	14.40	12.-	7.-	7.-	300	220	7.-	128	116	180	160	144	136	—	88	60	—	—	108	104
Nyiregyháza	21.50	19.-	13.20	15.-	11.80	3.20	4.-	200	—	8.-	136	128	180	160	136	128	—	72	60	100	90	112	108
Nyitra	21.20	19.10	15.20	15.60	13.60	6.-	6.-	280	160	6.60	128	120	160	152	144	—	112	80	64	90	80	100	88
Pancsova	22.-	—	12.-	13.80	12.-	8.-	10.-	280	260	7.-	128	120	160	140	136	128	70	68	60	94	92	86	80
Pépa	23.-	19.20	15.40	15.80	14.-	4.-	3.-	190	180	9.-	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	76	104	88
S.-A.-Ujhely	22.40	19.-	13.40	16.-	13.-	4.80	4.40	260	200	9.-	128	120	160	152	144	104	—	—	—	96	92	90	86
Sopron	21.70	21.50	17.10	17.20	15.50	6.-	6.-	270	230	9.-	170	140	238	180	190	160	—	90	60	106	90	104	88
Szatmár	23.20	18.20	13.-	15.-	14.-	5.60	5.80	230	220	8.-	136	128	160	152	136	128	108	—	—	—	—	—	—
Szentés	23.-	—	12.40	15.-	12.20	4.-	5.-	330	280	6.-	116	—	140	—	120	—	98	62	60	72	70	96	94
Szolnok	23.-	—	14.-	13.10	12.30	—	7.-	190	175	7.-	130	120	180	170	150	138	100	75	70	100	92	94	86
Temesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uj-Arad	22.-	18.-	13.60	13.80	12.-	6.-	6.50	300	—	9.-	128	120	168	150	128	120	120	65	55	70	60	85	75
Verscez	22.-	19.-	14.60	14.60	11.90	5.60	6.-	300	—	8.-	120	—	180	—	136	—	100	76	72	110	—	96	—
Zalaegerszeg	22.-	18.60	15.60	15.-	15.-	6.-	5.-	280	240	7.-	128	120	148	140	128	120	—	68	60	90	86	96	90
Zenta	22.40	18.-	13.-	14.-	12.-	7.-	7.-	240	260	7.-	128	120	160	150	120	116	90	66	60	110	100	90	86

Nemzetközi gabonapiacz 1908 február 4-től 1908 február 8-ig.

Kelet		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
		Effektív árak											Határidős árak				
Buza	7	24.30	20.47	26.20	24.20	27.14	21.48	18.90	18.62	16.40	20.98	Február	23.66 ¹	19.80 ²	25.62 ²	21.90 ^{2a}	17.93 ²
	4	23.70	20.47	25.60	24.20	27.73	21.56	18.58	18.62	16.40	20.93	Márcz.	20.66 ⁵	19.83	25.48 ^{4a}	21.70	—
Rozs	7	20.20	—	21.10	22.—	24.78	17.12	—	—	—	18.78	Február	20.20 ¹	—	24.88 ²	18.94 ^{2a}	—
	4	19.70	—	21.—	22.—	25.51	17.12	—	—	—	18.78	Márcz.	17.86 ⁵	—	24.52 ^{4a}	17.23	—
Zab	7	16.50	—	17.80	16.60	22.11	—	—	—	—	—	Február	15.90 ¹	—	20.08 ²	—	—
	4	16.30	—	17.40	16.60	23.—	—	—	—	—	—	Márcz.	—	—	20.26 ^{4a}	—	—
Tengeri	7	18.75	14.92	14.90	16.60	19.47	—	13.88	12.08	11.24	—	Február	13.62 ²	13.58	17.48 ²	—	12.10 ²
	4	13.65	14.92	14.70	16.60	19.47	—	13.62	12.08	11.24	—	Márcz.	—	13.75	—	—	—
Árpa	7	15.40	—	19.50	19.—	25.96	—	—	—	—	—	Február	13.42 ²	13.64	17.48 ²	—	—
	4	15.40	—	19.50	19.—	25.72	—	—	—	—	—	Márcz.	—	13.75	—	—	—

Jegyzet: 1) április. 2) május. 2a) május—aug. 4a) július. 5) október.

Alapított 1873. **Erőtakarmanly és műtrágya nagykereskedés** Alapított 1873.

DUKES ÉS HERZOG

GALGÓZ. **Eredeti thomassalak. Száritott répaszelet.** BUDAPEST, Váci-körút 74.

Interurbán telefonszám: 1. Interurbán telefonszám 88-89.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére.
Budapest, 1908. február 6-án. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Kötelezett-ség nélkül.

Szfm:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	18:30	18:10	17:90	17:70	17:50	17:30	16:70	16:10
	7 ¹ / ₂	7 ³ / ₄	8	Korpa:		F.	G.	
	15:30	12:90	8:50	Ár korona:		6:60	6:60	

Rozsliszátárak:

	II	II/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K.:	17:60	17:20	16:80	16:50	16:10	15:50	14:50	12:30
	KK							
	7:30							

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. február 7-én.

Husfélékben (marha és borjú) élénk üzlet mellett változatlan az irányzat. Leölt szép borjú (börben) keresettek. Bárányokból a kisebb, körülbelül 6-10 kg. vágott súlyúak jó kereslet mellett megfelelően elhelyezhetők. Vágott baromfi közül jobb kereslete van a vágott elsőrendű libának és kis pulykának. Csirke, poulard valamivel olcsóbb lett. Frissen lőtt nyul iránt még mindig nyilvánvaló megfélemlő érdeklődés. Vaj változatlanul szilárd. Tojás jegyzése, tekintettel a valamivel keményebb időre, egyelőre megtartotta az elfoglalt nivót.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhabús hátúja 1:12-1:40 K., eleje 1-1:16 K., vidéki borjú bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1-1:20 K., helybeli borjúbús 1:3-1:40 K., sertéshús szalonnával 1:18-1:20 K., lehúzott sertés 1:20-1:24 K., szalonna friss 1:30-1:40 K., szalonna sózott 1:16-1:20 K., szalonna füstölt 1:36-1:40 K., olvasztani való 1:20-1:24 K., hajt 1:38-1:40 K., sertésszír 1:40-1:42 K. kg.-ként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1:10-1:60 K., hazai sonka 1:60-1:80 K., szalámi magyar 3:60-4- K., szalámi nyári 1:20-1:40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: 6z 0-0-0-0-0-0 K., szarvas 0:90-1:10 K., vaddisznó 0:80-1- K. kg.-ként egészben, nyul nagy 3:20-3:40 K., nyul sülde 2-2:40 K., fogoly 0-0-0-0-0-0 K., fácán 2:30-3:20 K., erdei szalonna — K., dámvad 0-0-0-0-0-0 K. kg.-kint.

Baromfifélék: élő rántani való csirke 1:80-2:40 K., sütni való 2:80-3:40 K., liba fiatal 0-0-0-0-0-0 K., kacsa sovány 3:60-4:4 K., kacsa hizott 6-8-8-8-8-8 K., lud hizott 12-16-16-16-16-16 K., tyúk 3:60-4- K., pulyka 3-12-12-12-12-12 K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:40-1:50 K., hizott rucza 1:20-1:60 K., hizott pulyka 1:20-1:50 K., levestyúk 1:20-1:50 K., pulyka sovány 0-0-0-0-0-0 K. kg.-ként. Poulard 1:80-2- K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2:40-2:50 K. II. 2:20-2:30 K., főzővaj (köpült) 1:70-1:80 K., tehéntúró 16-24 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsgétfélék: burgonya (vagonára) sárga 5:80-6:40 K., róza 5:60-6- K., fehér 5-5:20 K., kifli 9-11- K., sárgarépa 7:50-8 K., petrezselyem 12-16 K., vöröshagyma makói 11-12- K., vöröshagyma közönséges hazai 7-8-8-8-8-8 K., fokhagyma 36-44 K., káposzta 2-3-3-3-3-3 K. 100 kg.-ként. Kalarabé 0-0-0-0-0-0 K., 100 db spárga solo 0-0-0-0-0-0 K., közep 0-0-0-0-0-0 K., levestpárga 0-0-0-0-0-0 K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0-0-0-0-0 K., kifejtett 0-0-0-0-0-0 K., zöldborsó, hüvelyes 0-0-0-0-0-0 K., kifejtett 0-0-0-0-0-0 K., paradicsom 0-0-0-0-0-0 K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának való 0-0-0-0-0-0 K., ezetbe 0-0-0-0-0-0 K., savanyítani 0-0-0-0-0-0 K. 100 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0-0-0-0-0-0 K., sárgadinnye 0-0-0-0-0-0 K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 0:60-1-1-1-1-1-1, másodrendű 30-40, harmadrendű apró áru 12-20 K., körte elsőrendű 1:20-2-2-2-2-2-2, másodrendű 40-60 K. q.-ként. Dió I. 40-50, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Szőlő 1:20-2- K., finom 0-0-0-0-0-0 K., chasselas 0-0-0-0-0-0 K., szagos 0-0-0-0-0-0 K. kilója. Tojás: bacsikai 98-100 K., erdélyi apróbb áru — K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1908. év február hó 7. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 28 árus 70 drb sertést, 1 árus 7 drb süldöt, 2900 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájat.

Videkről és pedig — drb sertést. Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 128-136, süldőhús 1 kg. 118-130, füstölt sertéshús 1 kg. 144-180, szalonna zsirnak 1 kg. 124-136, füstölt szalonna 1 kg. 152-176, hajt 1 kg. 140-148, disznózsír 1 kg. 152-160, kocsonyahús 72-100, füstölt sonka 1 kg. 180-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-ter élelmi piacon 1908. év február hó 7. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 71 árus 25 drb sertést, 4 árus 20 drb süldöt, 4200 kg. friss húst, 1100 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 900 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 360 drb sertést, 18 süldöt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 124-200, 1 q. 108-116 K., süldőhús 1 kg. 140-180, füstölt sertéshús 1 kg. 160-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-132, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, hajt 1 kg. 140-144, disznózsír 1 kg. 156-160, kocsonyahús 1 kg. 72-90, füstölt sonka 1 kg. 160-180 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 6.

Főlhajtattott:

Jobb minőségű hátasló	—	—	—
Könnyű kocsiló (jukker)	50	—	300-580
Nehéz (hintós)	—	—	—
Igás (nyugatívér)	40	—	420-600
Ponny	—	—	—
Fuvaroslovak	150	—	210-305
Parasztlovak	400	—	80-200
Alárendelt minőség	53	—	40-100
Összesen	673	drb	

Eladatlan maradt — 363 drb
Irányzat: közép. Székesfővárosi vágóra vásárolt-tott 41 drb. 10-120 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907 február 3.

Felhajtattott:

Magyarországból	—	165	drb juh	—	drb kecske
Szerbiából	—	—	bárány	—	drb kecske
Összesen	—	165	drb juh	—	drb kecske
Eladatlan maradt	—	—	—	—	—

A F A K:

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben.)

	per kgr.	páronként
Hizott ürü	—	fill. —47 kor.
Feljavított juhok	—	—
Kiverő juhok (anya)	40-45	28-34
Kisorolt kosok	—	42-43
Durva szőrü	—	—
Kecskék	—	—

Irányzat: a vásár élettelen volt.

Budapesti szurómarnavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 6.

Főlhajtattott:

Árak:
(kilogrammonként élő súlyban fillérekben.)

	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	108 drb	100-110 kiv. 112
Magyar „elő borjú (rugott)	—	—
Magyarországból élő bárány	—	—
„leszurt	—	—
„leszurt	1139	12-21
Élő gödölye	—	—
Szurott gödölye	—	—
Ausztriából élő borjú	—	—
Összesen:	1254	drb

Eladatlan maradt — drb élő borjú, — drb rugott borjú, — drb élő bárány, 60 drb leszurt bárány.

Irányzat: általában élénk.

Budapesti vágómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 6.

Főlhajtás Összege:	Minőség szerint:
Új felhajtás — 56 drb	Elsőrendű hizott 225 drb
Múlt vásárról visszamaradt 1959 „	Másodrendű „ 1617 „
Vaszteglőből szerb „	Alárendelt minőség — 138 „
Összeg — 2015 drb	Növendékmарha 13 „
Eladatlan maradt 9 „	Bivaly — 25 „
Származási helyszerint:	Összeg — 2018
Magyar eredeti 1325 drb	Nem szerint
Magyar tarka 680 „	Bika — 141 drb
Galicziai — „	Ökör — 1453 „
Horvátors. marhák — 10 „	Tehén — 424 „
Boszniai marhák — „	Növendék-bivaly — „
Összeg — 2015 „	Összeg — 2018 drb

Á R A K

(180 kilogr.-kint élő súlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1908. február 6.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	70-76	62-68	54-60
Tarka hizott ökör	78-86	64-76	52-62
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	60-70	52-59	46-51
Bika	63-68	57-62	50-56
Növendékmарha	—	—	—
Bivaly	—	40-46	—

Irányzat: élénk, árak 2 K.-val emelkedtek.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár

1908 február 6.

Heti főlhajtás Összege	Árvesztett vagon	Árvesztett összesen darab	Sértéselőző vágóhídra elszállított	Eladatlan maradt
január 31-től február 6-ig.	170	5911	6728	—

Napi árak fillérben

N a p	Óreg nehéz páronként 280-360	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220-360 kg.	Könnyű 280 kg.	Husos fejta
1) jan. 31. febr. 6.	88-90	94 95	94 95	—	—
2) jan. 31. febr. 6.	—	108-118	108-118	110-118	—
	—	114-120	113-122	113-122	—

1) Az árak élő súlyban levonás nélkül értendők.

2) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. éltsúly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: a vásár élénk, árak 2-4 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendők.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	—	fillérig
Óreg közép	300-400	—
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly	117-118
„ közép	250-300 kg.	118-120
„ könnyű	250 kg.-ig	120-122
„	251-320 kg.-ig	—
Szerbiai nehéz	260 kg. felüli	—
„ közép	240-260 kg.	—
„ könnyű	240 kg. terjedő súlyban	—

Irányzat: lanyha.

Soványsertés-árak.

(Kredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. január 29.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	80-100	128-124
„	100-120	124-120
„	120-160	120-116
„	160-200	116-114
Sertésvészen át nem ment	80-100	84-88
„	100-120	88-90
„	120-160	90-86
„	160-200	96-100

Árak élő súlyban kilogrammonként 40% engedmény.

Irányzat: változatlan.

Bécsi juhvásár.

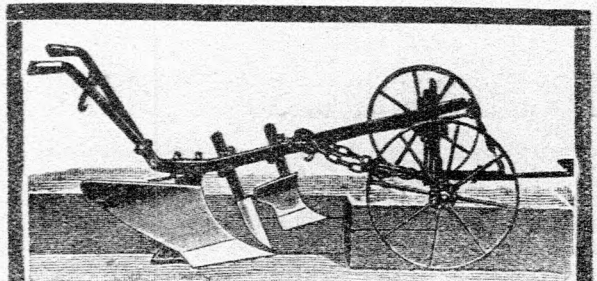
(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. február 6

Főlhajtás

	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	1227	Angol husos ürök	—
Galicziából	—	Elsőh. hiz. ürök	16-86
Osztrák tartományokból	—	Gyapjas	—
„	—	Középm. hizott ürök	50-55
Összesen	1227	Nyírott juh	—

(Az árak kg.-ként fillérekben, élő súlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: szilárd, múlt heti árak fizettek.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncéllemezekkel

□ acél gerendelyvel

↔ állítható szarvakkal, önvezetéssel. ↔

Többrvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.

Háromtagu és egytagu hengerek.

Superior sorvetőgépek, triörök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Üzseplőkeszítők 12 HP.-ig. Ipari mozcsonyok 200 HP.-ig.

>>> Prima, száraz <<< tengeri-moslék

foszforsavas takarmányesontmesz 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 5161

Neubauer Adolf

gyári meghatározottnál

Győr.

Gazdák figyelmébe!!

50% olcsóbb

m. kir. szab. 2321. 600, A. 905. mint bármely más világítóanyaga

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

↔ **több ezer uradalomban bevezettetett.**

Számos elismerővel nálam betekinthető. - Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. - Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakob

Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juvak, szóval az összes házi állatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására** a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipurált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmészesben, katonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN czégnél, BUDAPESTEN

1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24** korona.

6875

A MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR

XXXVI. rendes közgyűlését

1908. évi február hó 15-én délután 4 órakor az intézet helyiségében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám, I. emelet) tartja meg.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Zárószámok előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. Merli-g megállapítása, nyereség felosztása és kifizetés iránti határozathozatal.
4. Két igazgatósági tag választása.

↔ Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az »Lapszabályok 23 §-a értelmében« folyó évi február 12-ig d. e. 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésükre álland.

Az igazgatóság.

* 23 §. Közgyűlésen részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt részvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratott a letevő sajtó nevére. 300

GYAPJUT

WERMER F.

BUDAPEST,

VI., Vörösmarty-utca 36.

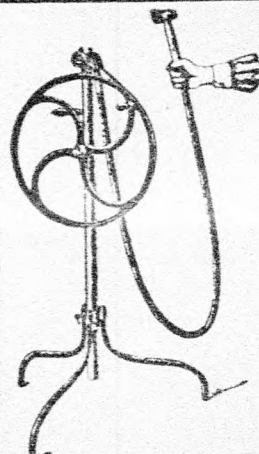
Berlin-Wilmersdorf,

:: Kaiser Allee 203 ::

Budapesti Interurb.

Telefon 89-18. sz.

1908. évi termést a szokásos nyirási időben szállítva, szerződésileg a legmagasabb árban, igényelt magasságu foglaló lefizetése mellett, az uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, **közvetlenül külföldi gyárak részére vásárol**

VALÓDI HAUPTNER LÓ-és MARHANYÍRÓ-GEPEK

76.- koronától feljebb, a legnagyobb választékban állandóan raktáron. :: ::

A legolcsóbb s legkitűnőbb gépek.

Mindenféle állattenyésztési és ápolási cikkekről szóló árjegyzékünk ingyen és bérmentve. :: ::

GEITTNER és RAUSCH

a HAUPTNER H. czég magyarországi vezérképviselői

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8.

FAJBURGONYÁT

100 legjobb fajban,

ERDEI és SÖVÉNYGSEMETÉKET,

DISZFENYŐKET, SORFÁKAT,

GYÜMÖLCSFÁKAT és VADONCZOKAT,

ERDÉSZETI, GAZDASÁGI, GYÜMÖLCS- és FÜMAGVAKAT

legjobb minőségben szállít

FARAGÓ BÉLA csász. és kir.

ZALAEGRSZEGEN.

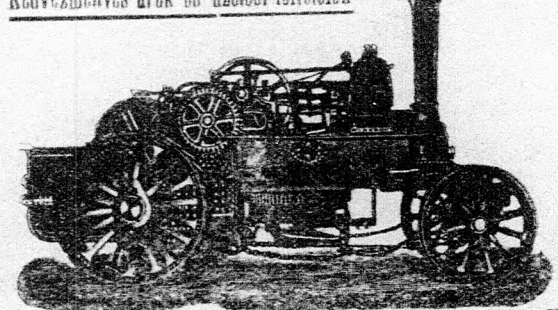
237

↔ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ↔

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

↔ Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák. ↔

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. ■ ■ ■ ■ gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ ■ Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.
 Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.
 Kézi-, kocszi-, spritzboge-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.
BÁRDI JÓZSEF
 Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
 Fővárosi Orfeum mellett.
 Telefon 4100. Sürgőnyeztm.: Pneumatik.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **ordályi akusz** legelőnyösebb és legolcsóbb b. vásárlásokat eszközölhetem **jármó- és beállítási való úkrökben**, ugyszintén **12 éves úkrökben** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva úgy vásárolhat, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ü. yleteket közvetíthetem.

5018 Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélczim: Vermes Lipót, Kolozsvár

Bámulatosan olcsó kerítések!
 Hazai gyártmány!
 Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányával!

Mezőgazdák figyelmébe!
 Szőlőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR
 sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII., Üllői-ut 48/11.

ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfogatát**, mint a szabadalmazott legelőnyösebb kerítési anyagot, mely előnyösül fogva földművelés minden eddig alkalmazott sodronykerítését. A szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világosabban látható védett találmány előnyei: Olcsóság! Egyszerűség és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronyból készült (nem kell befesteni):
 körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel,
 készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben,
 8 méter magasságban 1,2, 1,4 mm. dróterősségben,
 Sodronyerősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.
 Ar □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 91 112 132 fillér.
 Körülbelül 2x5 centiméter (hosszú) lyukbősséggel,
 készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1/2 méter magasságban pedig 1, 1,2, 1,4 mm. dróterősségben,
 Sodronyerősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.
 Ar □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.
 Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben Ára négyzetméterenkint 82 fillér.
 Körülbelül 10x10 cm lyukbősséggel,
 készletben: csakis 1 méter magasságban,
 Sodronyerősség: 2 2,2 2,5 2,8 mm.
 Ar □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, főtárolásért és keze és elállításáért számíthatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynek legalább 50 fillér.
 A horganyozott **tűkessodrony** ára 6 cm. tűksűrűséggel □-méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés tetszőes szerinti megmagasítható.
 Számos elismerővel áll rendelkezésre!
 Továbbá gyárt és szállít: köröngös gép- és kézi sodronyfogatokat; csinos és erős kivehető kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítések és erdő sodronyfogat és kivehető vasból, fából- és kavicsrostokból, kosarakat, magtár-ablakrostélyokat, úkrök-szárkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyó-rostákat, cséplőgépeket és más gabonaszétválogató-hengereket stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tüzi ki a belterjesebb és az eddigénél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek **üzemének ellenőrzését**. **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számvitelének elkönyvesítését, időszakos jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmességét számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. Gazdasági ügyekben jogi tanácsokkal szolgál és **vitások ügyekben** a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékecséleket végez. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok** törzkönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztek és egyéb képzettebb gazd. személyzetet **ereszketi nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az **adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését** kiszakozli. **Adóelengedések ügyében** utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

200 m. hold Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kétféle utak, vasútállomás 10 perc. Fürdőtelepek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, cementárnyártással iparvágyúny s mérleggel, 1508

197 m. hold pilléscsúszai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 n. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás ivoges, zárt verandával. 3849

200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3743

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, 60 hold szőlővel, 5 hold diszverttel, 3743

100 kat. hold körülí I. o. bacsikai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencz-csatornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsös. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urlakakkal. 4129

1015 kat. hold Szatmár megyében, a Tisza és vasút mentén, köves utal, egészen avagy csakis egy körülbelül 50 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

606 kat. hold Ermeléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 4201

Tomosvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cseledházakkal, 150 darab marhára való istállóval, egy kukorica-görével, eladó a birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisú kert talaj**, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételeit megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 4601

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasútállomástól mintón 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urlakakkal, 60 m. h. erdőállományokkal, 4750

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kelő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésis keresztelésű törzsjulnyájával és 300 drb bármánnyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701

588 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész majom, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5400

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületekkel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitűnő talaj elegendő szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6

2488 hold, 30 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitanó köből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító. Jó munkáviszonyok. Ára felszerelés nélkül 600,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602

Birtokvétele:

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családunk való tágas és egészséges lakással, 7 árnyas kerttel. 47

Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

megvételre kerestetik: **400-1000 h.** birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házart, egy tulajdonon erdőből álló, Hont, Nógrád, Cömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3378

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok ur lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidéken. 3982

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talajú birtok, csukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Décsőtől legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 1214

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lenet az egész birtok erdő. 12

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

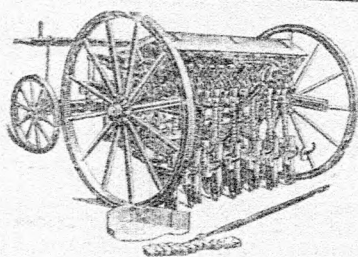
180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemeltethető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel. 496

Ezeket kivül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

A legjobb vetőgépek Mayfarth Ph. és Társa

„Agricola“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerékek nékül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mindamellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és aratógereztyék, szénaforgatók, széna- és szalmaprések kézi használatra, kukoriczamorzosók, oszlop-gépek, árgányok, gabonarosták, triőrök, ekék, hengerek, boronák és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jótálás mellett gyártanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és TÁRSA
gazdasági gépgyárak, vasöntödék és ekegyárak
BÉCS, II. Taborsstrasse 71.

Kitüntetve több mint 900 arany-, ezüstéremmel stb. az összes nagyobb kiállításokon. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszonteladásók kerestetnek.

HIRDETMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályú **sima és gyökeres Ripária Portális, Vitis Solonis és Rupestris Monticola alanyvessző**. Továbbá ily alanyokon készült első osztályú **gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb csemege- és borfajokban; ugyiszintén **sima és gyökeres hazai szőlővessző**.
Fajtisztaságért kezességet vállalunk.

Badacsony - szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca, Zala megye. 226

Köszén - Klár!

Egyedüli biztos beszerzési forrás, hol **köszén, faszenet, kovácsszenet, kokszot** waggonszámra mindenkor azonnali szállításra lehet megrendelni.

Klár Andor

kereskedelmi és bankirodájának szénosztálya

Debreczen, Miklós-utca 23. sz.

Telefon 445. sz. Telefon 445. sz.

BELFÖLDI SZENEK: Salgótarjáni, Petrozsényi.

KÜLFÖLDI SZENEK: Karvini, Ostravi és porosz elsőrangú termékek.

==== Kötések 1-3 évre eszközöltetnek! ====
▶ Pontos szállítás biztosítva! ◀
Gőzekéhez, Csépléshez, kazántüzelésre egyaránt kitűnő minőségek.

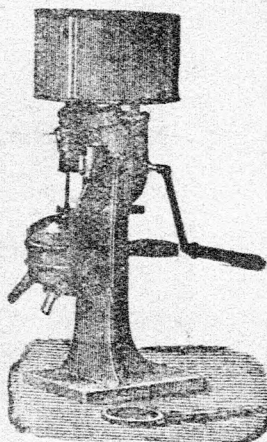
Köszén - Klár!

221

Mindennemű OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpá s egyéb erőta-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfőzőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legesekélyebb kopás. Legelősebb lefőződés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Örökint munkaképesség 125-500 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő
GEITNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

Takarmány- és szalmaeladás.

Főméltóságú herceg Esterházy Miklós ur hitbizományi birtokához tartozó ozorai uradalomban préseletlen állapotban lévő takarmány- és szalmafélék eladás tárgyát képezik:

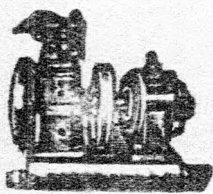
Kecsegei majorban: 150*64 mm. **moharszéna**, 11*59 mm. **polyva**. Csollánosi majorban: 477*44 mm. **őszi szalma**, 131*11 mm. **tavaszi szalma**. Fornádi majorban: 63*95 mm. **széna**, 163*46 mm. **őszi szalma**, 13*13 mm. **repceszalma**, 48*49 mm. **tavaszi szalma**, 4*28 mm. **polyva**. Magyar-Keszi majorban: 179*62 mm. **zabosbükkönyszéna**, 49*49 mm. **őszi szalma**, 27*61 mm. **repceszalma**, 134*73 mm. **tavaszi szalma**, 9 mm. **polyva**. Tóthi majorban: 622*64 mm. **őszi szalma**, 83*15 mm. **repceszalma**, 27*08 mm. **polyva**. Maisai majorban: 388*57 mm. **széna**, 572*37 mm. **őszi szalma**, 75*15 mm. **repceszalma**, 266*62 mm. **tavaszi szalma**. Sági majorban: 462*13 mm. **zabosbükkönyszéna**, 279*50 mm. **tavaszi szalma**. Döbrönte majorban: 67*59 mm. **tavaszi szalma**.

Takarmány- és szalmafélék **préseletlen állapotban**, nevezett majorokban adatnak át. Vidéki ajánlatok „Az Esterházy hercegi javak jószágigazgatóságához“ Esterházára terjesztendők be. Árjajánlat az elhelyezések szerint az **összmennyiségre és külön-külön** is benyújtható.

Tolna-Tamási, 1908. január 31.

Herceg Esterházy
Ozorai kerületi tisztartásága.

295

Villanyvilágítás önálló teleppel

kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint. Kombinálható vízvezetékkel és gazdasági üzemmel. Számos elsőrangú referenzia.

Kimerítő ismertetéssel, árajánlattal szolgál — **SIGNER F. és R.** mérnöki és elektro-technikai vállalat :: Budapest V., Kálmán-utca 15. TELEFO 63-01. :

DEHNE Fr. gőzeke gyára magyarországi vezetősege: **Timár Ede** cégénél, Budapest, Lipót-körút 28.
 Vásárlás előtt kérjük az uradalmakat a DEHNE Fr. legújabb gőzeke előnye ismertetésének megküldésére.

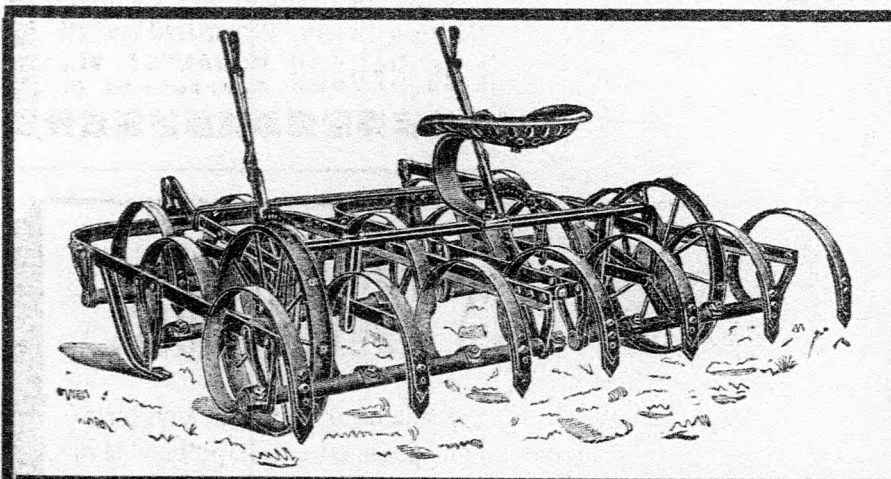
ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.
 BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Haas-palota)
 (Azelőtt: Ferencz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

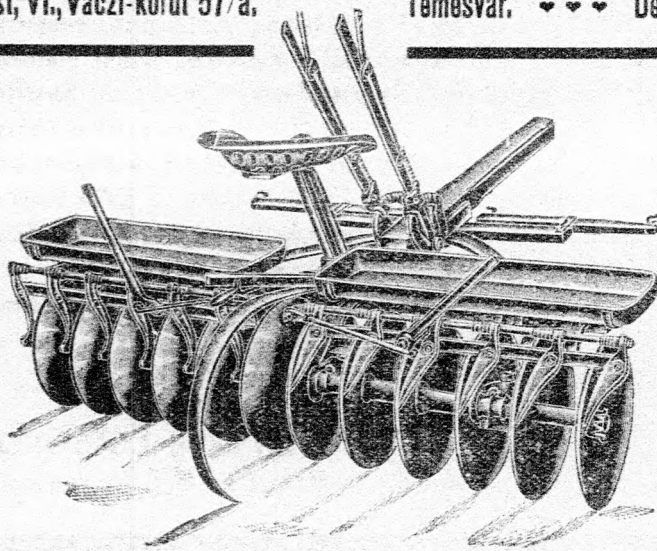

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára **MOSONBAN**
 szállit mindennemű

TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖKET,
„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Temesvár, Debreczen.

BIRTOK keresők és eladók :: **figyelmébe!**

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérebevenni óhajt, forduljon bizalommal a **Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalat**hoz
 Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-83.

MOST JELENT MEG LUKÁCS ALADÁR KÖNYVE
AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

Tartalomjegyzéke a következő:

Ajánlás. Előszó. Bevezetés:

Az első segély. I. rész. Sebészi esetek:

A sebről.
 Általában a sebekről.
 Belső sebek.
A sebek kezelése.
 A tisztaság.
 A fertőtlenítés.
A seb kimossa.
 A tamponozás.
 A kövözés.
 A fájdalomcsillapítás.
 A nyugalom.

A vérzés csillapítása.
 A vérzésről általában.
 A hajszálerényvérzés.
 A vívó és verővérzés.
 A trombuszról.
 Tömesztés.
 Nagybővérzés.
 Az esmarkhözözés.
 A vérér lekötése.
 Az ájulás mint vérzéscsillapító.
 A hideg és a vérzéscsillapítás.
 A vérzéscsillapító szerek.
 A teendők összetoglalása.

Egyes gyakrabban előforduló vérzések.
 A fej belső vérzése.
 Az orrvérzés.
 A tüdővérzés.
 Gyomor és bélvérzés.
 Az ivarszervek vérzése.
 Belső nagy vérzések.

A sebek tüntetéséről.
 A varrás.

A speciális sebekről.
 Metszett és szurt seb.
 Szakított seb.
 Zúzott seb.
 Harapott seb.
 Felmart seb.
 Lőtt seb.
 Égetett seb.
 Mérgezett seb.

A csonttörésről.
 Mi a csonttörés?
 A csonttörés oka.
 A csonttörés felismerése.
 Az egyszerű törés.
 A komplikált törés.
 Teendők csonttörésnél.
 A csonttörés megítélése.
 A csonttörés gyógyulásának időtartama.
 A reponálás.
 A fixálás.
 A csonttörés kezelése.
 A gipszkötés.

Gyakrabban előforduló csonttörések.
 A koponyatörés.
 A karkapocstörés.
 A csigolyatörés.
 A láb törés.
 A medence törés.
 A farok törés.
 A csonttörés.
 A madarak csonttörése.

A csontficamokról.
 Mi a ficam?
 Mi a rándulás?

A ficam megítélése.
 A ficam oka.
 A ficam kezelése.

A kötésekről.
 Mire jók a kötések.
 A kötszerről.
 A kötöző póló.
 A pólyázásról.
 A kör-örös csavarmenetű pólyázás.
 Spirális menetű pólyázás.
 Kínagyó menetű pólyázás.
 Átfordított menetű pólyázás.
 A keresztmets.
 A láb pólyázása.
 A patkótörés.
 A törés bekötése.
 A markó és.
 A hát kötés.
 A has kötés.
 Szűgykötés.
 A fark kötés.
 A felkarkötés.
 A csomok kötés.
 A lábszár kötés.
 A fejkötés.
 A farok kötés.
 Szükségkötés a szügyre.
 Szükségkötés az alra.
 Szükségkötés a lábra.
 A mellkaskötés.

A patáról.
 Szegebhágás.
 Megnyílás.

Az érvágásról.
 Általában az érvágásról.
 Mikor vágjunk éret.
 Az érvágás végrehajtása.

II. rész. Belgyógyászati esetek:

Önállóan előforduló betegségek tünetek.

Fesztségi kimerültség.
 Szédülés.
 Ájulás.
 Mesterséges légezés.
 Görcsök.
 A láz.
 A hányás.

Önálló betegségek.

Az agyvérzésről.
 Az agyvérzés felismerése.
 Az agyvérzés kezelése.

Az epilepsia.
 Az epilepsia roham lefolyása.
 Elbánás epilepsziás beteggel.
 Eklampsia.
 Hysteria.
 Vidtánc.

Bénulás.
 A bénulás felismerése.
 Hányféle bénulás van.
 A bénult beteggel való elbánás.
 A vesztettség.
 A dermeletés.
 A csikóbénulás.
 A gutatűtés.

Kólika.
 Mi a kólika?
 A kólika tünetek.
 Mely betegségeknek észlelhető kólika?
 Első segély kólikánál.
 A székrekedés.
 A hasmenés.
 A görcskólika.
 A felfúvódás.
 A szurlecsapolásról.
 A vizelet pangás.

Mérgezés.
 Általában a mérgezésről.
 Maró mérgek.
 A mérgezés kezelése.
 A nem maró mérgekről.
A mérgezésről való elbánásról általában és részletesen.
 Alkoholmérgezés.
 Anyarozómérgezés.
 Aranyosmérgezés.
 Arsenmérgezés.
 Csillagfürtmérgezés.
 Csupamérgezés.
 Cyanidmérgezés.
 Dohánymérgezés.
 Esetmérgezés.
 Fosformérgezés.
 Glauber-só mérgezés.
 Gombamérgezés.
 Olyis-zinkmérgezés.
 Híganymérgezés.
 Híganymérgezés.
 Jód (jódoform) mérgezés.
 Ka-bolinmérgezés.
 Kénsavmérgezés.
 Kígyóharapás.
 Krotónmérgezés.
 Kónokmérgezés.
 Kóliamérgezés.
 Konyhasómérgezés.
 Körtőzógármérgezés.
 Lúgmérgezés.
 Oleandermérgezés.
 Olommérgezés.
 Opiummérgezés.
 Ószi kólika mérgezés.
 Petroleummérgezés.
 Réz mérgezés.
 Rovarszúcs mérgezés.
 Romlott lisztmérgezés.
 Salétrommérgezés.
 Sósavmérgezés.
 Strychninmérgezés.
 Terpentinmérgezés.
 Timólmérgezés.
 Zsurlómérgezés.

Az ellenmérgek adagjai.
 Hashajtó szerek.
 Hálytató szerek.
 Isgató szerek.
 Csillapító szerek.

Kivételes betegségek.

A napszúrás.
 A napszúrás tünetei.
 A napszúrás kezelése.

Villámütés.
 A villámütésről való elbánás.

Fagyás.
 A fagyásról általában.
 A fagyás elkerülése.
 A fagyott beteggel való elbánás.

Fulladás.
 Hogy jön létre a fulladás?
 A fulladásnál való eljárás.

Tulajhatás.
 A túleröltetésről (tulajhatásról) általában.
 Tüdőguta.

A gyógyszeres beadásáról.
 Folyékony gyógyszerek.
 Szilárd gyógyszerek.

A halál felismerése.
 A hullajelekről.
 Hullafoltok.
 Hullamerevség.
 Osztás.

Utószó.

E munka megtanít arra, hogy mit tegyünk akkor, ha állatainkat akár külső, akár belső baj, betegség éri az orvosi segítség megérkezéseig.

Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér.

Nélkülözhetetlen minden gazdának!

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra bocsát, kiváló jóménőségű és takarmánytermelésre igen alkalmas

tavaszi magbükkönyt,

mely árpával vagy zabbal vetve, jó minőségű és bő takarmánytermést szolgáltat.

Mintákkal és felvilágosításokkal készséggel szolgál a Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság béruradalmának igazgatósága, Kaposvár. 292

Eladó birtok

3/4 órányira Hort vagy Gyöngyösről, 350 m. hold prima szántóföld (szőlő alá kitűnő), 50 hold primissima rét, 20 hold dohány jutányos áron és feltételek mellett eladó. Ajánlatok „Akáczfák” jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 3319

:: Párisi világtállítás „Grand Prix” 1900. :: 8365/I

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára

Egy üveg ára K 2.80. Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtörésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi.
Főraktár: Török Iósef gyógyszerháza, Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

ELADÓ

3 kéveköti aratógép, 12 fehér jármosökör, 6 pár kettes fogat ló, székytengeri, 2 m. magas vörösfenyő-, tölgy-, vadgesztenyefa Zaleski Jenő gazdaságában Pa-Tecziak, állomás Aszód. Czim: Budapest, Baross-utca 8. sz. 309

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340— kor.

Tartalékok 784.760-16 "

Összesen: 2.755.104-16 kor.

1901 évi felesleg 90.349— kor.

1902. " " 59.782-26 "

1903. " " 109.331-73 "

1904. " " 72.438-23 "

1905. " " 61.730-60 "

1906. " " 39.243-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál. Az igazgatóság.

Eladó birtok!

Hont megyében, közel nagyobb városhoz, országút mentén, 725 magy. hold, saját kezelés alatt, jó épületekkel, csinos kastélylyal, élő és felszereléssel, vetéssel 100,000 frt.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz. Telefon 12—85. 272

Szenzációs szőlőbujdonság!

„Szent-István király” és „Erzsébet királyné”

Ugy ezek, valamint az összes legjobban bevált régi és új fajok gyökere fásoltványai (tisza Portalis (Gloire Montpellier) alanyon első minőségben kaphatók. Fajtisztaságot közösködünk! Oltványainkat csak is a saját fásoltványainkat használjuk. Előjegyzéseket ez év őszi és jövő év tavaszi szállításra már most elfogadunk bármely fajra nézve, mert telepünkön az összes szőlőfajok megvannak. Hazai síma vesszőket is minden fajban igen jutányos árban árulunk. 305

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. LENGYEL-TELEP Szolnok, esemesgözlő és méztermelés, szőlőoltvány és vesszőtenyésztési te ep.

UPTON SINCLAIR

A POSVÁNY

(THE JUNGLE) című híres amerikai regénye kapható a „PÁTRIA” könyvkereskedésben Budapest, IX., Üllői-ut 25. A kit a kivándorlás kérdése érdekel, olvassa el e regényt. Ára 4 korona. Bérmentes küldéssel 4 kor. 20 fillér.

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalata után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Aranydiplom Budapest, 1902. Alapított 1878.

Unzeltig Ferencz

os. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,

VIII., Gyöngytyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 6275

Eredeti friz jerkékre és kosokra

1908. tavaszi és őszi szállításra előjegyzést elfogad:

8591

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

Takarmánymész

citrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőink egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmánymészben **csak az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát a takarmánymész vevők saját érdekében cselekszenek, hogy oly gyártmányt, melynél a **citrát oldhatóságáról jótállás nem adatik, visszautasítanak.** Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalékos phosphorsavtartalommal, a **citrátoldhatóság 80-90 százalékig garantálva,** teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyagból, ajánl

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégliket, cement-födécserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvízcsöveket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felülte egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

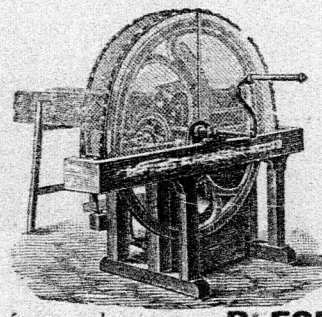
270 munkás
95 szabadalom stb.

1-2 waggon zab

vetésre alkalmas, tiszta minőségű

megvételre kerestetik.

Mintázott árajánlatot kér: **Csetei uradalom, Kéthalom, Szolnok megye.**

Takarmányszük időben,

mint a minő a jelenlegi is, nagy fontossággal bírnak a jó takarmánykészítőgépek, melyekből a legjobb minőségű **szecska- és répa-vágógépeket,** kitűnő rendszerű **amerikai kukoriczaszár-tépőgépeket,** valamint burgonya és egyebek főzésére kiválóan alkalmas

és gazdaságos „**REFORM**” **gyorsfüllestetőket,** golyós és hengeres csapágyakkal ellátott **fedett biztonsági járgányokat** mérsékelt áron ajánl

PROPPER SAMU MEZŐGAZDASÁGI GÉPÜZLETE .
BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 52. SZ.

hol is, mint egyedüli elárusítóhelyen a valódi „**SACK**” ekék és egyéb valódi „**SACK**” talajmivelési eszközök, nemkülönben valódi „**WESTFALIA**” műtrágyaszórógépek, „**DEERING**”-féle amerikai fűkaszalógépek, **marokrakó- és kévekötő-aratógépek,** szalma-kötélfonógépek stb. ugyancsak mérsékelt áron kaphatók.

Kimerítő ábrás árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Gazdasági Könyvviteli
nyomtatványokat
levélpapírokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít

“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk.

Fontos minden méhésznek!

„ Megjelent a „

MÉHÉSZETI ZSEBNAPTÁR

1908. évfolyama

Szerkeszti és kiadja: **Iwánkovich Béla.**

„ II. évfolyam. „

Tartalma főbb fejezetekben: Általános rész. Kamatos kamat, mértékek, sulyok, pénznemek, posta és távirida, bélyegilletékek. Általános méhészeti tudnivalók. Méhészeti szakoktatás, irodalom. egyesületi élet és kiállítások. Gyakorlati méhészet köréből. Törvények, szabályrendeletek, vasuti szállítás, jegyzéknapló.

A 430 lapra terjedő zsebkönyv ára **3 korona.**

Megrendelésnél sziveskedjék 3 korona 20 fillert postautalványon előre beküldeni, hogy a naptárt azonnal bérmentve expediálhassuk.

Megrendelhető a „PÁTRIA” részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek).

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!
 UJDONSÁG! UJDONSÁG!
 Most jelent meg: **ÁLLAT-EGÉSZSÉGTAN.**
 223 ábrával. Állattenyésztő és állattartó gazdák és szakiskolai tanulók használatára írta: **A MÚ ÁRA :: 7 :: KORONA.**
 MONOSTORI KAROLY
 okl. állatorvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.
 Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-l. gazdasági szakönyvkereskedésében, Budapest, IX. Üllői-ut 25.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete
 BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)
 Igazgatóság és központi iroda: **Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.**
 Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

Értékesít hmféléket, baromfi, vadféléit, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt mézet és **MINDENMÉ FÉLMEZŐKÉRT.** Hordóber-értékesítő osztály. Égetett szeszes-
 lok értékesítése.
A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.
A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

SKORPIL hírneves burgonyaültető-gépei.

 Előnyös alkalmi vétel, míg a készlet tart, az alábbi le szállított szoros áron kaphatók:
 Kétsoros .. 280 K.
 Hámsoros 360 K.
JULIUS CAROW GAZDASÁGI GÉPGYÁR :: PRÁGA.

Világraszóló legújabb felfedezés. Egér- és patkányirtósz. (Nem mérgeg.)
 "Ratin"-féle egérfelhajtó és patkányirtó készítése a legbiztosabb e kártékony állatok kiirtására. Semminemű más állatra, sem emberre nem ártalmas. Egérfelhajtó használati utasítással 1 adag 180 korona, patkányirtó használati utasítással 1 adag 3 korona. Nagyobb területeken e kártékony állatok tökéletes kiirtását elvállalja: "Ratin" bakteriológiai laboratórium részvénysárság magyarországi vezérképviselője és egyedüri **HAAN BELA BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 20/b.** Prospektus ingyen.

Gőzekék,
 gőz utihengerek és uti mozdonyok
 cséplőgépek hajtására az osztrák bányászati és kohászati társaság vasútveiből.
 A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsossal készségi szolgálunk.
 Szives megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia,** vagy: **az Osztrák bányászati és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18 kérétnék.**

Már nem rongálódik többé a lószerszám,
 ha azt a **"Lukrecia"**
 készítményünkkel és nem mindenféle salakos zsiradékkal megkeni. "Lukrecia" a rövid lótenék daczára a legnagyobb lovaszatoknál máris közkedveltségnek örvend. **Bámulatosan puhítja a bőrt, szép fekete színre festi,** gyorsan beszívódik a bőrrétegbe, a bőr tartósságát nagy mértékben fokozza, mert savmentes anyagokból áll. 1 üveg körülbelül 1 liter K 2-30, öt kilós szeleceze bérmentve, utánvét mellett K 12-50. Kapható a Magyar Mezőgazdák Szöv. nél és minden szakbarágó jobb üzletben. Készíti: **VAD és TAKACS BUDAPEST. Postafiók 151. Tessék prospektust kérni.**

Préselt szénát és szalmát
 bérmentve minden állomásra szállít:
Guttman Jakab
 takarmány-nagykereskedő
 Budapest, VIII., Bezerédi-u. 4.
 Telefon 88-49.

Minden gabonakereskedőnek és termelőnek nélkülözhetetlen
 a most megjelent
GABONAKERESKEDŐK ÉS TERMELŐK KÉZIKÖNYVE
 :: Összeállította és kiadja :: **SZABADOS JÓZSEF**
 a Hungária Egyesült Gőzmalmok Részvény-társaság tisztviselője Budapest.
 Ezen könyv könnyen áttekinthető módon magában foglalja az összes Budapestre szóló vasúti fuvardíjtételeket, vám díjtételeket, a tőzsde és hajófuvarozási szokásoknak a gabonakereskedelem és termelésre vonatkozó szabályait és egyéb hasznos tudnivalókat.
Ara bérmentes küldéssel 3-10 K.
 Megrendelésnél kérjük az összeget postai utalványon előre beküldeni.
 Megrendelhető a "PÁTRIA" részvénysárság gazdasági szakönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

SZŐLŐOLTIVÁNYOK
 hiányok pótlására;
 2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 forint. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint. :: ::
FÁSOLTIVÁNYOK:
 Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 ft. Szépséghibával, eredési biztossággal ezre 45 forint. ::
 Mind Ripária Portallára oltva a következő fajokban:
FEHÉR BORFAJOK:
 Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sarfőh, Mézesfehér, Ezerjó, Erdel, Bakator, Kövidinka, Mirkóvácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. :: ::
VÖRÖS BORFAJOK:
 Nagyburgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. ::
CSEMEGEFAJOK:
 Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb.
 Sima Rip. Port. I. o. 10 ft.
 Gyök. " H. " 5 "
 " I. " 10 "
 " II. " 10 "
 " 2 éves gyökér 18 "
 Hazai nemes vesszők sima 10 kor., gyökeres 30 kor. a fenti fajokból. :: ::
 Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. :: ::
 Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. ::
Székelyi József Gyöngyös, Szent-Urban-Templom.

Fehér, eredeti
Rispen vetőzab
 nagyszemű, koránérő, legjobb zabfajta eladó 100 kg.-ként 18 koronáért Herczeg Odescalchi Géza uradalmában, **Nyitra-Szerdahely.**

CSODÁS!
 A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Egyszerű 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évrre.) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. **A Bonodor por vizeldék azonnali szagtalanításra kitűnő szer.** 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvét tel. Számos elismerőlevél.
 Vezérképviselő:
FODOR FERENCZ
 Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

zsák ponyva

„HUNGÁRIA” kettős kézi kévekötelek faveggel. Szőlőkötöző fonal kötelek, zsákzsinetek, lópokróczok, csomagoló vásznak

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és oserelés.
BUDAPEST,
Arany-János-utca 10.
Sürgönyezim:
NAGELA BUDAPEST.
Vidéki telefon: 35-92.

Fiedler János
lenfonogyára
Komárom
vesz

nyers lenkórót
szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai)

orosz lenmagot.
Eladó vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alábbi eredeti utántermésű vetőmagzabokat, méterműsánsként 21 koronával az Zalabér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítva. **Duppai, Milton, Ligovó, Loutewitzl** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldésével a mikosdi uradalom: **Uradalmi intézés, Mikosdy-utca, per Zalabér.** 207

680 holdas uribirtok, csinos kastély, park, gazdas. épületekkel ellátva, közel vasúthoz, buzafalaj dombos fekvésű, gazdag felszereléssel vetésekkel együtt 140,000 frtért eladó. Csak komoly direkt vevőnek közelebbi Österleher Bernátnál, **Nagykanizsán.** 220/b

Lovak kelessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, **Drezda-A.785**

Pestmegyei Gyón községben közvetlen vasútállomás mellett 38 holdas, csinos nyárlakkal és vinczellérakkal ellátott

szőlő
szabad kézből eladó, esetleg kisebb budapesti bérház ellen becsérélhető. Felvilágosítást ad!

Fekete Henrik
építési vállalkozó

Budapest, Felsőerdősor 11. 302

A meteorologia és a mezőgazdaság. Irta: H. Konkoly Thege Miklós. K 1.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KELTETŐGÉPEK
díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitértő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bármely díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyúk-, liba-, fogoly-, fűzán- és kacsofajásokhoz. **Keltetőgépek** részletes leírás. **Keltetőgépek** szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Kelsenberg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedüli gyár 6904

Mindennemű **zsák és ponyva**

A legjobb minőségben és legújításban a **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. szerelhetők be. A **Fischer-féle** szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is tartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának szállítója. Pontos szőlő kiszolgálás. Ponyvaköleszőnő intézet. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Eredeti Hanna vetőárpát

ajánl **FR. VODICKA** földbirtokos, **Smrztiz i. d. Hanna, Mähren.** 271

Remek szép duppai **vetőmagzabot**

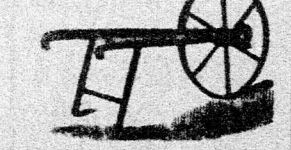
ajánl méterműsánsként 20 koronáért ab **Bánffyhyvad** vevő zsákjában, dr. gróf **Bánffy Miklós** zentelkei gazdasága. Kívánatra mintát küld **Nagy Sándor** intéző, **Zentelke, u. p. Bánffyhyvad.** 3180

Tavaszi vetésre ajánlok eredeti **HANNA**

vetőárpát

Kublock Ferencz földbirtokos, **Celechovitz, Mähren.** 3038

Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga
kapható

Stádel gépgyárban, Győrött.

Számos kiállításon első díjjal kitüntetett

Nemesített Hanna-árpa
tészesszerű mennyiségben kapható a termelőnél. Ára 19 korona a balassagyarmati vasútállomáshoz szállítva. Megrendelések intézőndők: **Dr. Ofner Oszár** Leszenye, u. p. Hontujfalu. 3328

Most jelent meg a Tejgazdasági Zsebnaptár
az 1908. évre.

Szerkeszti **Jezsenszky Pál** az OMOE. ügyvezető-titkára. A **tejgazdasággal** (állattenyésztés, állategészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj- és sajtkészítés) kapcsolatos minden kérdést felöleli. — Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a **Tejgazdasági Zsebnaptár**. Belfi ára 4 K. — A „Patria” irod. vállal Budapest, Üllői-ut 25.) vagy a **Tejgazdasági Zsebnaptár** kiadó-hivatalánál megrendelve, **ajánlott küldéssel 3 K 65 fillér.**

LEGYEK

konyhából, kamrából, mézsárszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűzetnek, ha a falakat

LEGY-BONODORRAL

meszéljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 klg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉ** Budapest, VIII., **Kisfaludy-utca 40/H.** Számos elismerőlevél. 287

Vétel

Gyökerez hazai szőlővesző keresztesített megvételre. Ajánlatok Szilvi Horváth Pálhoz kéretnek Ráczalmásra, Fejér m. 3268

Burgonyát veszek és eladok minden fajban, vevő, étkezési és gyári burgonyát, a vevő vagy eladó állomásról. Kérdezőkérések v. ajánlatok kéretnek **Polák L.** burgonya exporteur, **Bonyhád.** 307

Tejtermelők figyeimbe! Tejet, bármely mennyiségben, legmagasabb árban, azonnali szállításra is vesz H. Fleischmann Salomon, Király-u. 12. **Tejéskannákat és egyéb gazdasági berendezést megvételre keresek.** 3326

Fűzves szövetel. Kosárfonáshoz nagy mennyiségű hámozatlan fűzvesző szakszerű barackkossarak készítésére. Ajánlatokat elfogad a **Kecskeméti Gazdasági Egyesület** titkársága, vagy a **Kosárpárti R.-T.** Kecskeméten. 3277

Kék csillagfűrtöt (Lupinus angustifolius) 1907. évi termést a árú keres megvételre a „Járomfa-zsifai Bérletgazdaság”, **Vizvár.** 3301

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vásárol** 5587

Krausz Hugó terménykivitel üzlet

Budapest, V. Szabadság-tér 6. Csakis árrakkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe.

MINDENFÉLE használt zsákot,

zsákrongyot (Emballage) ilyenm. hulladékot állandóan veszek. 6308

POLNAUER SAMUEL
használt zsák- és fémkerekű Budapest, Rombach-u. 5.

Kiültetni való

400-500 darab Tilia grandifolia csemetét (180-2 m. magasat) keresek megvételre. Cím: a kiadóhivatalban. 3376

Bérlet

718 m. hold, Kisköröstől 7 km-nyire, új épülő vasútvonal megállóhelye, 230 m. h. szántó, a többi erdő és rét egy tagban. A múlt évben 7 wagro n szemesgabona termés volt. **Kiadó: F. és Szepl. hó 1-évell.** Van rajta szép tanya, melléképületekkel. Évi bér 3000 korona, biztosíték 5000 kor. 3249

Bérbeajándó ösztől kezdve egy körülből 250 holdas és 1300 holdas **krassó-szőrénymegyeyi birtok,** jelenleg is intenzív gazdálkodás üzettel, nagyüzetszerű szántó, legelő, rét és egyrésze erdő, kellően rendezett gazdasági épületekkel, fundus nistructus átveendő megállapítandó árban. Bővebbet nagyutitkái és száki urada lmi intézőségénél **Nagy-Mutnik, u. p. Zaguzsen, (Krassó-Szőrénymegye).** 3186

Bérletátadás. 2000 holdas kitértő bérlet, vasúttól 4 kilométer, teljes felszereléssel öszi és tavaszi vetéssel, betegséggel nyugtán május hóban átadó, bérlet tartalma 12 év. Cím: a kiadóhivatalban. 3306

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJANLATOK ÉS KERESLETEK

czimü rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közöltetnek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a czélunk, hogy a t. gazdaközönség feltnő helyen tehessen közzé ily irányu kishirdetéseit. Kérjük a t. gazdaközönséget, **akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat teleltetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar,** keresse fel hirdetéseivel e rovatot.

Takarmány kínálat

Eladó 1700 mázsa elsőrendű uradalmi széna, továbbá egy renkívül csontja tenyésztésre alkalmas fekete belgai méncsikó Gúrberger Albert úrgyőrök, Nagykanizsán. 3352

Eladó 600 mázsa herés árpa-szalma, 1000 mázsa búzaszalma. Lapsnyaki uradalom, vasut és posta Hunyaddobra. 3253

Eladó pinkamindszenti gazdaságban 3000 q prima széna és saju bármily mennyiségben. Vasútállomás helyben, Vas m. 3308

Eladó néhány q kitértő minőségű olajpogácsa 13 kor. 50 fillérrel Verpelét vasútállomáson, Moórung Dezsőnél 3317

Préselt búzaszalmát és zabszalmát
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska).** 6808

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

MOST JELENT MEG! A SERTÉSHIZLALÁS
különös tekintettel a sertésveszre
Tapasztalatai alapján írta **Előszóval ellátta**
BACKER GYÖRGY SZEMERE HUB.
Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté közbányi serteszhizaló telepének intézője. **Ará bérmentes küldéses! 2 K 10**
Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől, **BUDAPEST,** IX. ker., Üllői-ut 25. szám. ♥♥

Nélkülszethlen
minden farszronak az ujonas szabadalmazott **huzórugók,** illetve **lékminták.** A huzónál egyenlően működik s nagy a megtartás is trángokban és szerelvényekben. 1. sz. vonóerő 40 mtrm. K 7.-, 2. sz. vonóerő 60 mtrm. K 8.-, 3. sz. vonóerő 100 mtrm. K 9.- páronként. 6828
J. PFEIFFER vezérképviselő, **WIEN III/2. Stammgasse 15.**

Tanulmány a berni szarvasmarháról.
Hazai berni tenyészetelnk ismertetése.
Irta: **Sacci dr. Kukuljevič József m. k. állatorvos.**
Előszóval ellátta: **Monostori Károly.**
39 ábrával. **Ára 2 korona.** (Bérmentes küldéssel 2 korona 10 fill.)
Ezen fontos forrásmunka, a hazánkban lévő berni tenyészeteket ismerteti s így vásárló gazdáknak a legjobb útmutatással szolgál. Összesen 19 tenyésztő berni tenyészetét ismerteti és 39 képen mutatja be azok érdekességeit és szebb egyedeit. A könyv négy fejezetre oszlik a következő tartalommal: I. **Tanulmány a berni szarvasmarháról.** II. **Történelmi áttekintés.** III. **A tenyészetek ismertetése.** IV. **Visszapillantás és vezérelvek a berniek tenyésztése terén a jövőre nézve.**
Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, **Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.**

Megvételre keresek 20-30 db kétéves prima fehér tinót. Ajánlatokat kér Honig zidór, Zrinypaszta, Bars, 3299

GRÓF TELEKI ARVÉD DRASSÓI URADALMABAN posta KONCZA, kaphatók: Magyar bikák, üszök és igásokrók, Polandkina kanok, Olasz emdeni gunarak, Pekingi gácsérok, Bronz pulykakakasok, Lámpanekáli költőgépek, Fenti baromfifajok tojásai. Pernaui lenmag, Székely, putyi, prairie tengeri. Óvári, Oberndorfi tak. répamag Amerikai dió-, kőrisszil-, disz-, sorfák.

FARAGÓ ADOLF szarvasmarha-, juh- és sertés-ügynök BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz. Telefon 76-85. Elfogadja a tisztelt gazdák önzőség megbízását hizott, hizalni való és növendék szarvasmarhák, fejős tehének, juhek és sertések adás-vételének közvetítésére. Sikeres elintézés! Díjtalan felvilágosítás.

Vöröstarka tinó és üsző teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyancsak szintén jármos és beállítását ökrök szállítására vállalkozom.

Kitünő friss fejős tehének előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 3159

Eladó hidegvérű mén. Több 3-5 éves ardenai fajmen tenésztigazolmányal ellátottak. Bővebbet Kátay Mór kuszár Böhönye, Somogy m. 3006

Muraközi hidegvérű (norl) igás tenyésztőlovak

és tenyészmének vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czimem: Idősb Heinrich Mór lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgőnyezim: Heinrich Senior, Csáktornya. 3790

Ló, marha, juh és sertés mindennemű német, hollandi és angol fajtában olcsón kapható. U. WOLF, tenyésztőkereskedő, Goltzwarden, Oldenburg. Elsőrendű referenciák. 223

Előrendű fajjellegű vöröstarka ökrök és üszőborjúkat 1-2-3 éves korban, továbbá hizalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozunk 269

Spitzer és Weller Kis-Czell A gulyatenyésztés felhagyása miatt egy gyönyörű testalkatú, erős, 3 éves gulyabeli bika a gróf Wenckheim-féle uradalomból Békéscsaba eladó. Gróf Normann-Ehrenfels Gusztáv uradalmi igazgató-sága Bizovac, Szlavónia. 306

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves növendék - ökrök és üszőborjúkat ugyancsak legprimább lekötni való és jármosökreit legjutányosabb árakon ajánlanak! Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadhatnak.

Előrendű Bonyhádi faj vöröstarka ökrök- és üszőborjúkat 1-2-3 éves korban, továbbá hizalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozunk Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Somogy megyei tőgazdaságból tenyésztésre kiválóan alkalmas 1, 2, 3 nyaras gyorsnövésű cseh pontyot és mindennemű tenészhalat ajánlok. 6641 Dr. HIRSCH ALFRÉD Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.

csikót nyári elfogadok. Megvételre keresek használt szénaprést gőz- vagy járgányhajtásra. Nádat eladok vasúthoz szállítva. Schwarz Arthur Dömsöd pályaudvar. 3193

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, berezegi tisztelődij stb. KOEHLER FRIGYES kertművész és kertépítő Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.) TELEFON: 25-33. Park, kert stb. tervezése, kivitele stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Eladó (sárga) repcevetőmag eladó 100 kg.-ként 40 koronáért vevő zsákjaiban Mezőkomárom-Hidvégi vasúttállomásra szállítva Lamm B. és Flainál Fűrged, Tolna megye, hol minta is kapható. 3179

Egy függőleges kővő, Jindrich-féle VI-os nagyságu daráló alig 2 waggon darálás után, eladó azért, mert a tulajdonos egy kisebb, hasonló szerkezetű darálót óhajt venni. Ertekezni lehet a tulajdonossal, Szendrői József földbíróval Győrött, akiknek Győrhez közeli postáján a daráló is megtekinthető. 3305

Gróf Wenckheim Frigyes ó nagyméltósága lébeny-szentmiklósi (Moson megye) uradalmában egy darab angol telivér mén vérfrissítés miatt eladó. A mén Lébeny-Szent-Miklóson bármikor megtekinthető. Bővebb felvilágosítást ad a Szentmiklósi kerületi tisztség. 3213

Előrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben külsős árakon szállít BAUER MÓR tenyésztő és haszonállatkereskedő, BUDAPEST. Iroda: VI., Eötvös-utca 17. Istálló Újpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95

Kiválóan csontos nemes és jófejű Bonyhádi-Simmenthali keresztezésből eredő 1 1/2-2 éves tenyészbikák eladók. Fedeztetés próbálva. Yorkshire tenyészet. Pusztá-Forna, posta Csákvár. 6636 Az intéző.

Vegyesek Korai oszloplát angusztius el-sejég elvállalok 8 HP benzín lokomobilis garnitúrával. Ajánlatokat "Oszloplát" jelleg alatt poste restante Kövecsesre kérek. 3307

Szarvasmarhát, csikót nyári elfogadok. Megvételre keresek használt szénaprést gőz- vagy járgányhajtásra. Nádat eladok vasúthoz szállítva. Schwarz Arthur Dömsöd pályaudvar. 3193

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, berezegi tisztelődij stb. KOEHLER FRIGYES kertművész és kertépítő Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.) TELEFON: 25-33. Park, kert stb. tervezése, kivitele stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Eladó (sárga) repcevetőmag eladó 100 kg.-ként 40 koronáért vevő zsákjaiban Mezőkomárom-Hidvégi vasúttállomásra szállítva Lamm B. és Flainál Fűrged, Tolna megye, hol minta is kapható. 3179

Mézőgazdasági iroda Fekete Béla okl. mérnök Budapest, V. ker., Visegrádi-utca 4. Telefon 37-35. Parozellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

Alkalmi zongoravétel Bösendorfer Schweglhoffer Korn. Wirtl. kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianók 160 ft, új zongora, vagy pianó 250 ft-tól feljebb, minden árban. Zongora-, oszibalomhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. REMÉNYI MIHÁLY a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 68. 5472

Godóllón közvetlen a vasút és mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szép szoba, hozzávaló összes melléképítmények, parkított udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés "Ház" jelleg alatt a kiadóhivatásban nyerhető.

A vámosi uradalomban nagyobb mennyiségű nád kerül eladásra, mely tetőfedésekre kiválóan alkalmas. Erdekölésnek készséggel ad felvilágosítást Uradalmi Intézőség, posta Somogyvár. 3100

Edzett, szabadban tenyésztett, remek aranydíjra és szintistá hűtőhő orpingtontojások darabja 50 fillér. Pepiner állatok tojásai 1 kor. Bővebbet Emdeni-Olasz lótojások drjba 1 kor. Prima pekingi kacsojások drjba 40 fillér. Rázásmentes csomagolás 12 darabon kezdve ingyen. Lapsunyaki uradalom, posta Hunyaddobra. 3244

Gyulai Gaal Gaston szarvasmarha- és juh-tenyésztő, Somogy megye, kapható: Tammworth tenyésztések, Lóháb q-ja 20 kor., Ligowo zab eredeti utántermés q-ja 21 kor., vetőmag, kézzel válogatott, rózsaburgonya q-ja 12 korona. Gyönyörűen beérlett, peronosporamentes sima vesszők, egymint: Ezerjó, Zöld Sylván, Pécsi szagos, vegyes igen finom csemegegyűjtemény ezre 8 és 10 korona. Esetleg csere-üzlet bikkony, mohar, köles, Csillagtúr és fajburgonyával. 3255

Hirdelmény, Akácoszemete Mautner magból 60-70 centi magas, ezrenként 3 ft, 70-80 centi magas 3-50 ft, 2 éves akácoszemete 150 centi magas, ezrenként 6 ft, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 ft. Gleditschia élő sövény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenként 6 ft, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 ft, legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tisztaló vasútra feladás mellett, alóltórtól kisebb és nagyobb mennyiségben, ősi és tavaszi szállításra kapható. Százerezer felüli megrendelésnél 5% kedvezmény. Dobos Imre főszolgabíró Tiszalókon, Szabolcs m. 6856

Eladó a pillingeri gazdaságban 400 q asztali burgonya és 250 drb választási mangolicza fajmalacz, továbbá 150 drb vészen átment éves mangolicza süldő. Bővebbet az intézőségről Pillinger-pusztá, posta, vasut, távirtdaró. 3302

Birtokparzellázás miatt egy mezőgazdasági szeszgyár 14 ft. április hóig üzemben, ugyancsak mindenféle mezőgazdasági felszerelések 1 db Ruszton Prootor oszlopló garnitúra és 1 db 8 lóerőjű egy éves magyar állami oszlopló garnitúra eladó. Bővebb felvilágosítással szolgálnak Bruck Testvérek Csernye, pr. Bodajk Veszprém megye. 3304

Tavaszi búzát 27 kor.-ért, vetési zabot 18 kor.-ért kínál legjobb minőségben míg a készlet tart. Friedmann Henrik, Nagy-Tapolcsány. 3351

Arpa vetőmag-eladás. A baranyaszentlőrinci uradalomban eladandó fajtisza: Hanna, Oregon és Richardson-Chewalter tavaszi arpa vetőmag q-ként 20 korona árban, vevő zsákjaiban, vagy önköltségen felszámítandó zsákban szállítva ab Baranyaszentlőrinc állomás. Megrendelések intézendők az Uradalmi számtartószóhoz, Baranyaszentlőrinc. 3250

Eladó 10-15 ezer kőve nád, Ara 100 kénykint 20 kor. a Mezőzombori bér gazdaságban. Vasúttállomás Szerencs. 3248

Tavaszi magbikkony eladó 100 q. míg a készlet tart, 100 kg.-ként a vevő zsákjaiban vasúti állomásra szállítva 19 koronáért, ugyancsak 90 q eredeti pedigré Hanna-árpa első évi utántermésű 100 kőnként 20 koronáért. Szurdokpáspóki gazdasági intézőség Szurdokpáspók, Heves megye. 3182

Eladó vetőmag! Kötűné Duppani zab q-ja 17 kor., minősége 52 kg. Hanna arpa q-ja 15 kor., minősége 72 kg. Nagyszemű lenese 50 kor. q-ja. Körnére székely tengeri 20 kor. q-ja. Réty-Eressz-tevény állomásra szállítva a vevő zsákjába. Hadnagy Gyula földbirtokos Dánok, Háromszék m. 3269

Eladó vetőmag-árpa, eredeti utántermésű Hanna arpa a tavaszi vetésekhez q-ként a 18 korona Kapható Oltay Guidó szentgyörgyvári gazdaságban. Szállítás Zala-Aptai vasúttállomásról a vevő által franco állított zsákokban. 3292

Bikkonymagot elad Szentpáli gazdaság Komáromnál 3270

Eladó birtok. Szatmár megyében Szatmár várostól kocsin félóra, vasut mellett, 95 hold tisztán szántóföldből álló prima birtok. Uri lakás, istállók, gazdasági felszereléssel 19 ezer forintért, 1000 forint készpénzzel, megvehető. Rácz Gyula Mikola, Szatmár m. 3273

Duppai zab eladó vetőmagnak Karánsebes vasúttállomásra szállítva 18 koronáért a pénz előleges beküldése vagy utánvévő mellett. Zsákok önköltségen számítanak. Klein Sándor, Ruzs, posta Karánsebes. 3291

Elsőrendű Bámfy Albert báró választott méheséből, q-kint 90 koronáért, szállítás nélkül. Szíves megrendelések a választott uradalmi Intézőséghez keretnek. 3290

Burgonyaszárítógép üzemeltetésre változás miatt eladó. Különbösen szeszgyárral kapcsolatban előnyösen használható, különösen romlásnak indult burgonya konzerválására úgy élelmezési, mint takarmányozási célokra. 3274

55 holdas birtok. Pest mezők föld, kiválóan szőlőművelésre igen alkalmas, egyszerű lakással halászlé miatt kedvezményes ár mellett eladó. Ajánlatok "Kedvezményes vétel" alatt Sikray hirdetésű irodájába, Váci-kört 33. keretnek. 3318

Eladó sorfának való 3-4 éves jegenyefa, 3500 db feleke, 500 db simonfa és 10.000 db sudár jegenye. Venni szándékozóknak készséggel szolgál felvilágosítással a Faddi gazdaság, Posta és távirtdaró, Tolna megye. 3302

Birtokparzellázás miatt egy mezőgazdasági szeszgyár 14 ft. április hóig üzemben, ugyancsak mindenféle mezőgazdasági felszerelések 1 db Ruszton Prootor oszlopló garnitúra és 1 db 8 lóerőjű egy éves magyar állami oszlopló garnitúra eladó. Bővebb felvilágosítással szolgálnak Bruck Testvérek Csernye, pr. Bodajk Veszprém megye. 3304

Eladó a pillingeri gazdaságban 400 q asztali burgonya és 250 drb választási mangolicza fajmalacz, továbbá 150 drb vészen átment éves mangolicza süldő. Bővebbet az intézőségről Pillinger-pusztá, posta, vasut, távirtdaró. 3302

A mezőgazdasági gyümölcs-és értekezés. 79 rajzzal. Irta: Molnár István. Vázonkötésben K. 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakönykeresedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

KALLAI LAJOS motorgyárában
 Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
 a leghíresebb **benzínkomobil cséplő-készítők**

Teljes
 jóállás kitű-
 nő oszlopért

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti szabványos házak között is.

Kállai Lajos motorgyárának kitérővel működnek az ország minden részében
 többek között: báró Kemény József uránál Maros-Németi, Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán uránál Nagyenyedi stb. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Kocsigyártás
 Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet
 Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
 Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Száritott répaszeletet, melasszét és mútrágyát
 jutányos feltételek mellett szállít: 5000

Sebők Emil és Társa
 Budapest, Kálmán-utca 15.

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.
 A miskolci uradalom eladásra bocsájta az alanti, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajokat, métermázsánként 7 koronáért az Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavasszal szállítva, 700 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker:** fehér hús, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Wolmann:** vörös színű, nagyon keresett faj ipari célokra. **Industrie:** sárga hús, ugyékezesi, mint ipari cézúra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen keresett fehér hús burgonya, nagyon bőtermő, étkezési cézúra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal:** korán érő, sárga hús, bőtermő étkezési faj. **Ascher, P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom faj ugyékezesi, mint ipari cézúra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir:** Hollandi tenyésztések, korai, sárga hús; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnelli-től hozatott eredeti mag termése, bőtermő, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája**, sárga hús, korai. **Előjegyzéseket a vételár 20%-ának befizetésével lehet tenni.**

Uradalmi intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

Tessék a védjegyre ügyelni!
 Tessék a védjegyre ügyelni!

ÖKÖRPATKÓK CSÁLI-HAJSZ VÉDJEJEGYEL
 A LEGJÓBBÁK ÉS LEGTARTÓSABBÁK
 TESSÉK A VÉDJEJEGYRE ÜGYELNI
 KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓK
GÁLES FODOR
 BUDAPEST, TÉRKÖRÚT 23

Csáli-Hajsz védjegyű ökörpatkók minden jobb vaskereskedésben kaphatók.

Uradalmak- és nagybirtokosoknak!

Baromfitenyésztés, hizlaldák berendezésére, ugyszintén ezeknek tökéletesbbitésére legjobb angol és francia módszerek szerint, valamint elsőrendű tenyészbaromfi és minden ezen üzemhez szükséges kellék szakszerű szállítására ajánkozik:

Karl Bendar, Prijedor-Bosnien,
 ezült a „Bosznia-hercegovinai állami baromfitenyésztő intézet” tulajdonosa, az „Englisch. Poultry Breeder Clubs” tagja, a „College Why, England” hallgatója. 288

Most jelent meg
A MAGYAR GAZDASÁGI SZAKIRODALOM KÖNYVJEGYZÉKE 1908.

Kiadja a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági-szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
 Kívánatra ingyen küldjük.

Szívógázmotorok. Eredeti „BENZ” gyártmány, legolcsóbb és leghíresebb fűtőgép, továbbá **benzínmotorok és benzínkomobilok** malom, ipar és gazdasági célokra.

Vezetőképviselők:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-körút 18.
 Költségvetéssel készpénzzel szolgálnak.
 Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior”
 automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior”
 megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„Senior” tengeri-ültetőgép
 autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior”
 munkaképessége sorok és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior”
 magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül **200 példányban** kitűnő eredménnyel dolgozott.

Referenciák:
 Főhercegi uradalom, Főherceglak. M. kir. gazd. akadémia, Debreczen. Ungar Lajos urad., Ómoravicza. Deutsch Sándor gazd., Valkány. báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia. báró Hammerstein R. urad., Pusztasári. gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

Mc Cormick Harvesting Machine Comp. Chicago, U. S. A.
 Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Referenciák:
 gróf Eitz féle urad., Vukovár. gróf Teleki Arvid urad., Drassó. báró Kemény József urad., Marosnémeti. gróf Andrássy Sándor urad., Szigetvár. Cséki uradalom, Csóka. Plukovits József gazd., Csantavér. Deutsch Adolf gazd., Nagybogdány. Gergely Károly gazd., Gyömrő.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD**
a budaörsi-úton, a vasútállomással szemben.

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni
akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz
Temesvár—Belváros, Losonczy-tér, (Vimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik telepítések és parcellázások keresztülvitelével és e célból megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat s ezeket kedvező feltételek mellett kisgazdáknak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja.

Mindennemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.

308

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, a külföldinél jelentősen olcsóbb árban szállít.

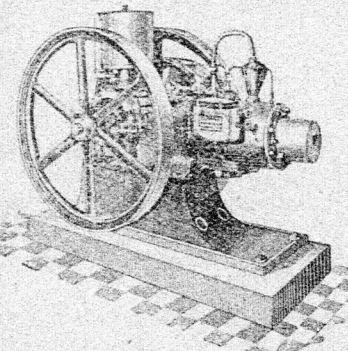
Mult évben több mint 1000 mmázsát adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonal kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély,
se pénzügyőri ellenőrzés.

Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA
MOTORYÁR

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

Fennáll 1873 óta.

**Közraktárt
Malmot
Istállót**

legolcsóbban

Tűzbiztos
és örökké tartó

építsünk.
Tervet, költségvetést ingyen készít:

Rella N. és unokabecsese

BUDAPEST, VIII., Sándor-tér 3.

Üveggel bélelt vasbetétes
szemétrágyák és tartók.
nyok, vasbeton
pinczék.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kálit és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomában és hatásban jóval felülmúlja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és LEVY cégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utcza 26.